

בטאון פנימי היו"ל ע"י
איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים"
ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה
טבת - שבט - אדר
התשע"ה
16

כתר מלכות

צו השנה!

קיץ

יחד העם איתנו
בראשות אלי ישי

הגע האמת' סולנו למען יחד

אבני הכתר

דבר המערכת	3
מלכם בראשם	4
מלכות הרחמים	5
הדרת מלך	8
מקראי קודש	16
דתי המלך	24
ההיסטריה חוזרת	27
מוסר מלכים	28
נקודת אור	34
הלכות קטנות	44
כסא רחמים שלי	50
והיו עיניך	60
למה דוקא יחד?	66
הילולא רבא דצדיקייא	68
אחד על אחד	74
חדשות	98
חדש באוצר	104
משובצים	108
שהשמחה במעוננו	110

בשער: צו השעה!

איגוד בוגרי ישיבת "כסא רחמים" ספרדית תכב"ץ ומוסדותיה

עורך אחראי: הרב אביתר כהן
ניהול הפקה: הרב עובדיה מאזוז
הגהה: הרב יהונתן ש. מאזוז
כותבים ומשתתפים: הרב מצליח עמוס מאזוז, הרב אדיר כהן, הרב עובדיה חן, הרב יהושע כהן, הרב מרדכי מאזוז, הרב אלחנן חדאד, הרב אריה חדאד, הרב ישראל ברדא, הרב יהודה בוכריס, הרב אלעד עשוש

ביקורת: הרב רפאל מאזוז
מזכירת המערכת: נ. ורדי
גרפיקה ועימוד: שזהם
הדפסה: אביבית הפקות -

054-6740977

המען למכתבים:

ת.ד. 2750 מיקוד: 51127

לציין עבור כתר מלוכה

טל': 0504158562

פקס: 03-6774060

דוא"ל: keter.meloca@gmail.com

הבטאון יוצא לע"נ החכם השלם שייף עייל שייף נפיק ועסיק באורייתא תדירא, הרה"ג שנזדכך ביסורים רבים ר' יען חדאד זצוק"ל ת.נ.צ.ב.ה.א.

הזעקה פורצת:

מה, מה לא מובן?!

זה כל כך לא מקצועי לפרוץ כך אל תוך השער, בצעקה שכזו, אבל קבלו נא זאת בסלחנות. כשתראו איך זה כה פשוט, תבינו עד כמה האטימות המעושת מקוממת.

עוברים שנתיים איזומות, שוב בחירות, מיחלים לתקוה, והנה ש"ס נחתכת בסקרים. וכאילו לא די, חכמי מועצת חכמי התורה מצהירים בכל במה, כי זה "עוון" להתחבר עם ה"מזרחי", אז אם חשבנו שציבור ירא ה' במגזר הדתי שהשכיל מהשגיאה בבחירות הקודמות יתאחד עם ש"ס, הרי שהחלום נגזז.

זהו זה! כל כך פשוט! למה זקוקים עוד בשביל להבין כי חייבים לעשות צעד, לאחד את כל ציבור יראי ה' להשיב אותם אל הנהגת התורה?! מה, מה לא מובן?!

אלא מאי, לצערנו אנחנו נמצאים בחברה כה מבלבלת, התקשורת נטלה על עצמה את תפקיד הרבנות ומכתירה רבנים, העיתונות החרדית - השופר של היהדות הנאמנה, ציפיהו כסף, נשתנה קולו, ונפסל לתקיעה, והמדיה החרדית, ממשיכה לבחוש בקדירת השנאה, ומעלה עשן מהביל.

אם בימים כתיקונם, כשהמבט היה טהור ונקי, היתה הבמה הזאת נחלצת לעורר על גודל השעה, להושיט יד ליד, בכדי להתלכד לנוכח המערכה, כל אחד ובחלקו הוא. הרי שלצערנו היום אנו נדרשים להתייבב בחזית שהגיעה אל תוך ביתנו, ולהגן בחירוף על כבודו של מורנו ורבנו, שר התורה, פאר הדור מרן ראש הישיבה שליט"א.

למרות שהורה הרב לא להכפיש ולהגרר למחלוקת, למרות שהודיע בתחלה כי לא נכנס אל נחלת אבותם. במקום לגלות כלפי זה הערכה על האיפוק, על השתיקה, על הגבורה ועל נצירת הפה, בחרו אותם גורמים, לנצל את ההוגנות, לסחוט את הישרות, לדרוך על הענוה, ולהתנשאות על הצניעות.

להכפיש, לרדוף, להזיק, לבזות, לרדוף, לפסול, לבטל, לזלזל, וזו רשימה חלקית. כל עוד הדברים לא היו נוגעים בכבודה של התורה החרשנו, אך כאשר מיום ליום האמירות כנגד מרן ראש הישיבה שליט"א הופכות להיות ממוקדות יותר, קשות ובלתי נסבלות, עד כדי ירידה אישית בזויה ועלובה כנגדו, לא עת לחשות!

אנחנו מתייבבים כנגד!

בגליון הזה גילינו טפח וכשנדרש גם טפחיים, הנחנו את האמת כפי שהיא וללא משוא פנים, אך כהוראתו של מרן ראש הישיבה שליט"א, נזהרנו בכבודם של החכמים.

והאמינו, כי יותר ממה שכתבנו לפניכם, כתוב וחרוט על לוח לבנו. מפני כבודם של החכמים, בשביל השלום, ובכדי שלא להגרר, בלמנו! עוררנו רק נקודות למחשבה, בזהירות וברגישות, תוך תקוה ותפלה חרישית, כי לא נאלץ להסביר יותר, ולענות את האמת על השאלות הקנטרניות.

התשובות אם יחשפו, יהיו...

מלכם בראשם

מנינים ממשנתו של
מרן מייסד הישיבה זצוק"ל

ביאורים ערבים ונפלאים על פרקי אבות,
המתובלים בהגיגי מוסר, שנאמרו מפ"ק של
מרן מייסד הישיבה זצוק"ל, רעיונות אלו
נאמרו בשיעורים שמסר בין מנחה לערבית,
ונכתבו על ידו בראשי פרקים, וענרכו
והורחבו עתה ע"י נכדו הי"ו.

רבי יונתן אומר, כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מְעַנֵּי,
סוֹפּוֹ לְקַיְמָהּ מְעַשֵּׂר וְכָל הַמְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה מְעַשֵּׂר,
סוֹפּוֹ לְבִטּוּלָהּ מְעַנֵּי: (אבות פ"ד משנה ט')

המפרשים אחזו שער, היאך רבי יונתן מבטיח
ללא סייגים, כי "כל המקיים את התורה מעוני סופו
לקיימה מעושר", והלא כמה תנאים ואמוראים
מלאכי עליון שרפי קודש, קיימו התורה מעוני
ודוחק ולא זכו לקיימה מעושר, כדוגמת רבי חנינא בן דוסא
(עיי' בתענית דף כ"ד סוע"ב) ורבי אלעזר בן
פדת (דף כ"ה ע"א) ורבה בר אבוח (עיי' ב"מ דף קי"ד ע"ב) ועוד.
ומאיך כמה רשעי עולם ביטלו התורה
מעושר ולא ירדו מנכסיהם? הלא דבר הוא!

ומכח קושיא זו מפרשי המשנה, איש לדרכו פנה, ולעצמו במה בנה, ולפירושו פרקליטין קנה. אך מסתבר
כי על שני העולמות דיבר התנא, ואמר כי "כל המקיים את התורה מעוני" - בעולם הזה, אל תהי לו הדאגה
למנה, כי "סופו לקיימה מעושר" - בעולם הבא, כי הצדיקים עוסקים בתורה גם בעוה"ב, ושם יקיימוה מעושר
- כמו שזכה רבי אבהו לתלת עשר נהרי אפרסמונא. והרשעים שביטלו התורה מעושר בעוה"ז, סופם לבטלה
מעוני - בעוה"ב, שיקבלו עונשם ביסורין ובגיהנם, ואף לא יזכו לעסוק אז בתורה ולשמוח בה כביום שניתנה.
עוד יתכן, כי רבי יונתן אמר דבריו כהמשך לדברי בן זומא שאמר (בראש הפרק) "איזהו חכם - הלומד מכל
אדם", ועל כן אמר רבי יונתן "כל המקיים את התורה מעוני" - דהיינו שעושה עצמו עני בדעת, והולך ונמלך
עם אחרים, ועל ידי זה יעמוד על האמת, "סופו לקיימה מעושר" - הדעת.

"וכל המבטל את התורה מעושר" - שמחזיק עצמו לעשיר גדול בדעת, ואינו צריך ללמוד משום אדם,
ועי"ז בא לידי ביטול תורה שאוסר את המותר וכו'. "סופו לבטלה מעוני" - שמתגלה לכל שהוא עני בדעת.
וכמ"ש חז"ל (תענית דף ז' ע"א) "חרב אל הבדים ונאלו" - חרב על שונאיהם של ת"ח שעוסקין בד בבד
[פירוש: לבד, בלי חברותא] בתורה, ולא עוד אלא שמטפשי! שמכיון שאינם נמלכים איש ברעהו נעשים
עניים בדעת ומטפשי, וירגישו בהם הכל.

מלכות הרחמים

פרקי הדרכה
בשיטת הלימוד המיוחדת
של מרן אבי הישיבה

בית הבחירה

כאילו השנים לא חלפו, התמונות רק הפכו לצבעוניות, אך הבחירות נותרו עם אותם דילמות אז והיום | מרן אבי הישיבה בהתייחסות נדירה לבחירות בגילוי אישי לתלמידו מרן מייסד הישיבה על תופעת נטורי קרתא | ולמי בדיוק היה מצביע אילו עודנו חי עמנו כיום?

עם קום המדינה, שערי ארץ הקודש נפתחו לרווחה, ורבים מיהודי התפוצות החלו עולים בהמוניהם ארצה. בין העולים היו יהודי ג'רבה וגלילותיה, אשר אהבת הארץ היתה תקועה בלבם עמוק עמוק, ומלכם בראשם גאון עוזנו מרן אבי הישיבה רבינו הגדול זצ"ל, אשר חרף חוליו הגדול עלה ארצה (בחודש אב התשי"ד) עם צאן מרעיתו, ובמושב ברכיה איוה למושב לו, ומשם מצודתו פרוסה על כל צאן

מרעיתו בארץ ובחול"ל.

כפי טבעו הרגיש והרחום, חרף חולשתו היה מעורה בכל דבר הנעשה באה"ק. ובפרט בדברים העומדים על הפרק. וגם בעניני השקפה על המדינה, והבחירות לכנסת, בדעתו דעת עליון בדק ובחן את האפשרויות העומדות על הפרק. וגילה סגור לבו במכתב אל תלמידו מרן מייסד הישיבה זצ"ל אשר נשאר בגולת תונס. והילך לשונו כפי שיצא מעטו וחתום בחותמו של הכהן הגדול:

'... אודות הנטורי קרתא, לא יכולתי להתקשר עמהם, מפני שבימים האחרונים נעשו בלבולים רבים בינם ובין המשטרה, ודברו בעתון שלהם הרבה הרבה נגד המדינה והרבנות הראשית וכו' וכו', ויעצו לי שלא להכנס בזה, אך הם שולחים לי בקביעות העתון שלהם.

במכתב נוסף גולל הוא בהרחבה את דעתו והשקפתו הטהורה בענין דרכם הקנאית וסירובם להשתתף בבחירות, ואיך הצליח לחמוק בכבוד מהפצרותיהם. וכך הוא כותב¹:

בעה"ו ברכיה יום ה' תשרי תשט"ז, תזכו לשנים רבות ונעימות כתיבה וחתימה טובה לאלתר בספרן של צדיקים גמורים.

ידידנו ויקירנו החו"ש הדו"מ והכולל כמה"ר ר' מצליח מאג'וז הי"ו. תונס יע"א.

בדבר הנטורי קרתא, לא ידעתי מי אמר להם שאני נמצא שם בירושת"ו. מכבר זה כמה וכמה חדשים, שולחים לי העתון שלהם משמרת חומתינו, אך אני מעולם לא נתקשרתי אתם. אותו שבא אלי הוא ספרדי מערי פרס, כי גם הרבה מהספרדים עמם. ויש בית ת"ת שמה "קרית ספר" מיוחדת לספרדים ועדות המזרח. ויש שם גם מלמד מעירנו ר' שמעון הטראבלצי הי"ו, שהיה שו"ב בעיר מזאז אל באב. וכתבו קול קורא לעורר על חיזוק הת"ת הנז', וחתומים בו אדמורי"ם ובד"ץ שלהם. וכתבו גם כן קול קורא לחתום בו אני, שיועילו

1. מכ"ק זמנו כ"ו כסלו תשט"ז.

2. מכ"ק, ועיקרו נדפס בספר פטיש החוק ח"ג.

לבני צפון אפריקה³. ואמרתי לו לא אחתום לבדי, רק אם יש מי שחותם אהיה סניף אליו כענין הוה זגב וכו' [לאריות]. אמר לי ח"ו ח"ו, ועמדתי על דעתי למרות רוב ההפצרות. ושוב אחר איזה ימים חזר לי הקול קורא חתום מרב ספרדי משלהם ושמו ר' יעקב מוצפי הי"ו, והוא בבלי. וחתם שני והניח מקום ראשון, ואני לא רציתי לחתום רק תחת חתימתו, ולמרות ההפצרות.

והוא הוא שביקש ממני לשבת אצלם ברוב הפצרות, והמובן כדי למשוך בזה הרבה מעדתנו לכת שלהם, כי לפי המובן הגידו לו שיש לי השפעה גדולה וכו'. ואני עניתי שצריך לימלך בבני ביתי, על דרך מ"ש רבי אלעזר בן עזריה איזיל ואימליך בדביתאי [אלך ואמלך באשתי]. וקבל זה ברצון. ובזה נמלטתי. ובאמת אין רצוני בזה כלל ועיקר.

באמת הם חסידי עליון מדקדקים וכו' וכו', כענין כוונתם רצויה אבל מעשיהם אינם רצויים קצת לענ"ד. והם תקיפים בדעתם מאד מאד נגד מדינת ישראל לבזוי ולאטווי [לבזות ולקלל] בכתב בעתונים ובמודעות ובפה. וטעמם הוא משום שהוא שלטון הכופר, וכל עיקר מטרת השלטון רק לעקור הדת והתורה ב"מ. ואולי זה אמת בעוה"ר.

ושיטתם היא שיטת ההתבדלות לגמרי לגמרי, שלא להשתתף בכל אופן בדבר קטון או גדול השייך לממשלה. ולא רק לחופשיים אלא גם להתבדל מן היראים והרבנים המשתתפים למדינה. וגם לשני הרבנים הראשיים האשכנזי והספרדי מבזים בכתב ובע"פ בזיונות נמרצות ולעיגות על כל הגה היוצא מפייהם באיזה קול קורא שעושים וכו' וכו'. וזה באמת קשה בעיני, שהוא בזיון התורה, ומה יאמרו ההמון תורה כשתי תורות ח"ו.

ושיטת האגודת ישראל והמזרחי הם להשתתף בממשלה, כדי לתקן מה שאפשר לתקן, ויבחר הרע במיעוטו. ובלא זה, בעוה"ר החפשיים יכולים לעשות מה שלבם חפץ ח"ו. ושיטת הצד הא' להפך, דאדרבא ע"י ההתבדלות מהם כל הדתיים, תחלש כחם של החפשיים. וזה נגד המציאות.

בזמן הבחירות, עשו מודעות בגזירות שלא להשתתף. ובראשם האדמו"ר הבא מאמיריקא [האדמו"ר מסאטמר] שבא מקרוב, ונעשה לו כבוד מלכים ממש דבר פלא. ויש אחד עשר אדמורי"ם הדרים באה"ק שהטילו גודא רבה [מחיצה גדולה] שצריך להשתתף בבחירות אך ורק עם האגו"י, אבל האדמו"ר הזה הוא יחיד בדעתו שאסר הבחירות (וי"א שהביאוהו מאמיריקא רק אדעתא דהכי למשוך לב ההמון שלא ישתתפו בבחירות). והביא בידו הון עתק, ועשו מודעות גדולות תלויות בקיר, שכל מי שלא ישתתף בבחירות, יקח חמש עשרה דולארים, היינו שיום או יומיים קודם הבחירות יביא אליו תעודת זהות שלו, ותהיה שמורה אצלו עד תום זמן הבחירות, ואח"כ יחזירו לו יקח ט"ו דולאר (כי מי שרוצה לעשות בחירות, צריך להביא בידו תעודת זהות, ובלא זה אי אפשר לבחור). ואומרים שהרבה מאות הלכו וקבלו את הכסף ולא בחרו.

והלך הוא בכבודו ובעצמו אל האדמו"ר הגדול מכל האדמורי"ם פה הוא האדמו"ר מבעלז שחתם על האגו"י, ותקף אותו על מה שנתן חתימתו, שח"ו נמשך אחרי המינות וכו' וכו'. ונעשה רעש אצל החסידים שלו שקנאו לכבוד רבם, וענוהו בקושי רב. והיו חוששים הרבה שיצמח פירוד ומחלוקת גדולה בין המון חסידים של זה ושל זה, אך לא נעשה אח"כ דבר. ושוב כשראה שהרבה הרבה דתיים עשו בחירות נגד רצונו, חרה אפו שדבריו לא נתקבלו, ואמר להם שרוצה לחזור לאמיריקא ולא יחזור עוד לירושלים בשום אופן אלא עם המשיח בב"א.

3. ראה בספר אב הרחמים ח"ב (עמוד 313) צילום הקול קורא בחתימת רבינו.

... וסיבת הדבר הוא כי ישיבות האשכנזים יש להם מקום לכסף מוצא מאמריקא תועפות בפ"י שכל כיתה יש לה מקור באמריקא כמו אגודת ישראל המזרחי נטורי קרתא והם משתדלים לטובת סניפיהם אשר בארץ, לא כן הספרדים בעוה"ר, ומה שהיה מגיע להם מחו"ל ע"י השדרי"ם עכשיו נפסק לגמרי בעוה"ר, ואין דורש ואין מבקש...

כעת הנני חותם בברכה גמר חתימה טובה ...

אחכ"ה ס"ט

מטעמים אלו ואחרים מובן היטב מדוע רבינו סירב בתוקף לחתום ולתמוך עבור מפלגה לאומית מסוימת (שכיום שינתה את שמה לבית חדש), אחר שדרכם הפשרנית מאד לא מצאה חן בעיניו אשר אינם זהירים "אלא רק בענין אכילת כשרות ושבייתה בשבת, וגם זה בדרך מוסרי אבל לא הכרחי"⁴. ולכן גם כשהצליחו לשכנע את רבינו לנסוע עד לעיר האבות באר שבע ל'כנס רבנים', עוד טרם שירד רבינו מהרכב הריח 'ריח של פוליטיקה' והבין היטב במה מדובר, וסירב לרדת מהרכב. וחזר בחזרה למושב ברכיה⁵. אבל מצד שני לא יצא נגדם כלל, אלא האיר להם פנים, הן כדי לקרב כל אחד ואחד. והן מחמת שהצינור העיקרי

של יהדות המזרח לקבלת שפע גשמי היה רק דרכם.

כיום תהילות לאל יתברך כבר איננו סמוכים על שלחן אחרים. ויש לנו את הנציגים שלנו בכנסת במטרה לדאוג לשמור על גחלת אבותינו ללא כחל וללא שרק, בדרך המלך.

לא קשה לנחש במי היה יוצא רבינו מביע תמיכה גלויה אילו היה חי איתנו.

כולנו יחד חזק ונתחזק בעד תורתנו עמנו וארצנו.

קול צהלה ורינה שפתינו

אז תרננה

כוס של ברכה חי ומלא, נשגר לכבוד האי גברא
רבא, שושילתא דדהבא, ששם עיניו ולבו כל הימים
למען התפתחות הישיבה ומוסדותיה
הגאון רבי מצליח חי מאזוז שליט"א
ב"ב

ר"פ בישיבה גדולה

ורב קהילת בן איש חי בראשון לציון
לרגל נישואי בנו החתן הפפואר

ר' יצחק מאזוז הי"ו

עב"ג הכלה הכלולה ת"פ

יה"ר שיהיה ביתם פושתת על אדני התורה והיראה,
ששון ושפחה ימצא בה, אהבה ואחזה שלום ורעות,
עושר ואושר וכל טוב. אמן.

המערכת

4. לשון רבינו בשו"ת שמחת כהן מהר"ב חיו"ד כרך א' (סימן ה').

5. ראה הסיפור במלואו בספר אב הרחמים ח"ב (עמ' 280-278).

על השמיטה ועל הכלכלה

עונת בחירות: המצע הנפלא ביותר הוא כמובן של תורתנו הקדושה, ועל גביו דאגה אמיתית לכל השכבות, הגנה על החלשים והנזקקים, והשמיטה היא רק חלק במארג האסטרטגי הזה, בלי אפס ובלי מע"מ | מאמר יסודי על השמיטה ועל ההיתר, על החק ועל החוקה, על מה שבין התיקון והתקנה, ומדוע הלל שתיקן פרוזבול לא חשב על היתר המכירה | מקיף ומחכים.

כלכלה בריאה ונבונה

וזהו חוט השני החורז את כל המצוות של פרשת בהר סיני: מצות שמטה ויובל, שחרור עבדים וקרקעות, איסור אונאה, דיני שדות ובתים, איסור רבית. ואחר כך חזר עוד לענין היובל (ויקרא כ"ה ל"ה) וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך וגו' עד שנת היובל יעבוד עמך. מה נתכוונה התורה שהכניסה איסור רבית בין שאר דיני שמטות ויובלות? אמנם דין אונאה יש לו קשר ישיר לדין החזרת קרקעות ביובל, כי הלוקח שלא ידע דין "יובל" יחשוב שקונה את הקרקע לצמיתות ומעלה לו בדמיה ואחר כמה שנים חוזרת לבעלים ונמצא שנתאנה הלוקח, ועל זה נאמר (שם כ"ה י"ד) אל תונו איש את אחיו במספר שנים אחר היובל וגו' [עיין רש"י ורמב"ן שם], אבל מצות רבית היא לכאורה יוצאת דופן? אלא שהקו המאחד את כולם, הוא הגנה על העניים והחלשים. איכר פלוני לקתה שדהו, נשרפה אדמתו שנה אחת ונאלץ למכור אותה להתפרנס, האם לא תשוב אליו עוד? ומה יעשה בתום כספו? או נניח שְׁלָוָה בתוך השנה מאחד העשירים לפרוע לו בזמן הקציר, האם תהיה רבית אוכלת בו? ואם נשדפה שדהו, תהיה עוד רבית אוכלת בו עד לשנה הבאה? כמה גרמו דברים אלה מלחמות קשות באירופה הידועות בשם "מרד האכרים" ו"מלחמת שלשים השנה", ובהיסטוריה שלנו מעולם לא נשמע על כך. תורתנו הקדושה קבעה כמה תקנות לטובת העניים: (א) לקט שכחה ופאה, ומעשר עני אחת לשלש שנים. (ב) להפקיר לעניים תבואת שנת השביעית, וכן בשנת היובל. (ג) החזרת השדות שנמכרו ביובל. (ד) איסור הלואה ברבית. (ה) שמיטת כספים אחת לשבע שנים. בזה חסמה וצמצמה הצטברות ההון ביד אילי המסחר והתעשייה, והעניקה חיים שקטים ושננים לכל. וטעם זה מפורש בתורה סמוך למצות שמיטת כספים: "אפס כי לא יהיה בך אביון" (דברים ט"ו ד').

נאום שנשאתי בס"ד ביום כ"ג סיון התשל"ב (5.6.72) בישיבת "בני עקיבא" קרית וולפסון שכונה ד' באר שבע, בשעה 3.45 אחה"צ (בפני כל תלמידי ורמ"י הישיבה והרה"ג איסור יהודה אונטרמן הרב הראשי לישראל והרב אלימלך איתמר זצ"ל, ועוד רבנים ואישים)

מורי ורבתי! כבוד היו"ר, כבוד ראש הישיבה ותלמידים יקרים!

התורה מבטיחה!

בעית השמיטה היא אחת הבעיות הקשות שהתעוררו מחדש בימינו. תורתנו הקדושה (בחומש ויקרא פרק כ"ה פסוק כ') איננה מתעלמת מזה, ומעלה במפורש את השאלה "מה נאכל בשנה השביעית"? ואף נותנת תשובה אופיינית (שם פסוק כ"א) "וצייתי את ברכתי לכם בשנה הששית ועשת צריכה לעשות לארבע שנים, כשהשמיטה סמוכה ליובל, כמו שכתב רש"י (שם).

סמיכות הפרשיות

לא לחנם נסמכה פרשת בחוקות לפרשת בהר סיני, ידוע כי יש בתורה שני סוגי מצוות, חוקים ומשפטים, והן: (א) מצות חוקיות, (ב) מצות שכליות, ובחוקיות עצמן שני סוגים, יש שאע"פ שהשכל אינו מבין אותם, מ"מ האדם יכול לעמוד בהם, כגון כלאים, פרה אדומה, בשר בחלב ועוד. ויש שגם קשה מאד לבצע אותם כהלכה.

טעם למצות שביתת הארץ

אמנם לכאורה אפשר להסביר טעם למצות שביתת הארץ, להיות כל פירות השנה הפקר לעניים, כמו שכתוב (שמות כ"ג י"א) ואכלו אביוני עמך, ואם האדם חורש וזורע ומנכש ומשקה וקוצר ובוצר בשביעית יקשה עליו מאד להפקיר פרי עמלו לעניים.

טעם הרמב"ם למצות השמיטה

זהו לשון הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פרק ל"ט): כל המצות אשר סִפְּרָנוּם (מנינו אותם) בהלכות שמיטה ויובל, מהם לחמלה על בני אדם והרחבה לבני אדם כולם, כמו שכתוב ואכלו אבינו עמך ויתרם תאכל וגו', ושתוסיף הארץ תבואתה ותתחזק בְּעַמְּךָ שְׂמוּטָה, ומהם חנינה בעבדים ועניים, כלומר השמטת כספים והשמטת עבדים, ומהם עיון בתיקון הפרנסה והכלכלה על ההתמדה, והוא היות הארץ כולה שמורה לבעלים אי אפשר בה מְקִיָּה, "והארץ לא תמכר לצמיתות", וישאר ממון האדם שמור לו ולירשויו. עד כאן. כלל במלים קצרות כל מה שאמרנו.

אין כח באדם לדעת טעמי המצוה העיקריים

ואמנם ודאי שיש מזה לטעון על טעמים אלו, ובפרט על שביתת הארץ ממלאכה, כי בזיבול יפה תתן כחה. וגם למה תשבת כל הארץ, ואפשר לזרוע חציה ולהשמיט חציה. וסוף דבר אין כח באדם להגיע לסוף העיון הלו, וטעמי המצוה העיקריים נשגבים ונעלמים ממנו.

הרמב"ם עצמו בעל שלטון השכל, הודה במורה נבוכים (ח"ג פכ"ו) שפרטי המצוות אין לתת בהם טעם, רק באופן כללי. ע"ש. ובספר הי"ד שחיברו לכל המון העם לא כתב טעמי המצוות רק זעיר שם זעיר שם, כגון באיסור השחתת הזקן והפאות כתב (הל' ע"ז פרק י"ב הלכה א' והלכה ז') שזה היה דרך כהני עכו"ם, והוסיף בס' המצוות (מל"ת מ"ד) שכן מפורסם היום בקישוט הגלחים (הכומרים הנוצרים) שהם מגלחים את זקנם. ע"ש'.

1. אמנם הטור בורה דעה (סימן קפ"א) תפס בזה על רבנו שכתב טעם למצוות אלה. ועיין בב"י וד"מ וב"ח ופרישה. אולם רבנו ז"ל, שהיה מחונן בחוש נפלא לסדרנות, נאלץ לכתוב זאת, שלא ישאל אדם: מה ענין הקפת הראש והזקן להלכות עכו"ם וחוקותיהם? ולייחד להם מקום בפני עצמם "הלכות גילוח הראש והזקן" שיכילו כמחצית פרק אחד, לא רצה. לכן ביאר הטעם שהוא מפני חוקי העכו"ם, שיהיה קשר ושייכות להלכות אלו פה. [וכיוצא בזה כתב בהלכות עכו"ם פ"ב הלכה ז': "ומפני זה כללתי דין המגודף בהלכות עבודה זרה" וכו'. וע"ע להריב בית חדש א"ח ריש סימן ש"א וש"ח].

ובפרק י"ח מהלכות סנהדרין (הלכה ו') כתב: גזרת הכתוב היא וכו' שאין ממיטין בית דין ולא מלקין את האדם בהודאת פיו וכו', אבל הסנהדרין אין ממיטין ולא מלקין המודה בעבירה, "שמא נטרפה דעתו בדבר זה, שמא מן העמלים מרי נפש הוא המחכים למוות שתוקעין החרבות בבטנם ומשליכין עצמן מעל הגגות" וכו', וסיים: "וכללו של דבר גזירת מלך היא". ע"כ. הרגיש רבינו שהטעם אינו מספיק, כי לפעמים יתן האיש סימנים מובהקים שהוא הוא הרוצח, וא"כ למה לא יהרג. וגם הטעם שמא נטרפה דעתו, מה נאמר אם הוא מדבר לפנינו בדעת צלולה ושקטה (ולכן כתב רבנו שמא נטרפה דעתו בדבר זה), לכן חתם "וכללו של דבר גזירת מלך היא", כלומר אין בנו כח לירד לסוף דעתו של הקב"ה, כמו שלא נוכל ליתן סיבות לחקי הטבע, רק להבינם, וכולי האי והלואי.

השמיטה 'חק' היא

ונחזור לדברינו, כי מצות השמיטה קשה משני צדדים: א) מצד עצם קיומה להשאיר את האדמה בורה שנה אחת, ועוד מצות תוספת שביעית מלפניה ומאחריה שלמדו רבותינו ז"ל (שביעית פ"א מ"ד) מהכתוב בחריש ובקציר תשבות. ב) מצד ריבוי המצוות ואיסור בפירות שביעית ספיחין וכיוצא. וידוע מה שכתבו התוס' בסוכה (דף ל"ט סע"א) וז"ל: ואין מספר לדינים ולאיסורים שיש בפירות שביעית שצריך לנהוג בהם קדושת שביעית. ע"כ.

"אם בחוקותי" - חק השמיטה

ולכן באה תורתנו הקדושה וסמכה פרשת

ומקורו טהור מדברי רז"ל במדרש רבה ואתחנן (פ"ב אות י"א) הלכה, אדם מישראל מהו שיהא מותר להקיף פאת ראשו? כך שנו חכמים: אלו דברים אסורים מפני דרכי האמורי, המספר קומי והעושה בלורית, מהו המספר קומי זה המספר פאת ראשו וכו', מהו חייב, סופג את הארבעים. ע"ש. הרי להדיא שזוהו טעם איסור הקפת הראש, ולכן לא חשש הרמב"ם לכתוב זאת בחיבורו הגדול, כיון שנמצא טעם זה בדברי חז"ל. וע"ע בספר המצוות (מל"ת כ' מ"א מ"ב מ"ג מ"ד מ"ה). ואכמ"ל.

ונראה מדבריו שבזמן עמוס שמרו השמיטה). וכבר אמרו משם הגר"א ז"ל שאין לנו ללמוד דבר מתקופת בית ראשון, כי היצר הרע היה אז תקיף מאד בענין עבודה זרה וכדומה, כמסופר בגמ' בפרק חלק (סנהדרין דף ק"ב ע"ב) על מנשה שאמר בחלום לרב אשי אי הוית התם הות נקיט בשיפולי גלימא וכו'. ע"ש.

השמיטה בטהרתה בימי בית שני ותקנת פרוזבול

אבל התקופה הקרובה לנו יותר היא תקופת בית שני, עת פריחתה ושגשוגה של התורה שבעל פה: אנשי כנסת הגדולה, הסופרים, בני חשמונאי, הזוגות, נשיאים ואבות בתי דין, אז נשמרה הלכת השביעית בטהרתה. זה אנו רואים מכמה דינים, כגון אין מעברין את השנה בשביעית (סנהדרין יב.) לפי שמאריכין עליהם איסור עבודת קרקע (רש"י שם). וכן ממה שאמרו במדרש איכה (בפתיחתא סימן י"ז) שהיו הגויים מכניסין את הגמל לטרטיאות והחלוקים שלו עליו, והם אומרים אלו לאלו: על מה זה מתאבל? ואומרים: היהודים הללו שומרי שביעית הן ואין להם ירק ואכלו החוחים של זה (עיין כלאים פ"ה מ"ח וברע"ב שם), והוא מתאבל עליהם. וכן ממה שאמרו (בפ"ד ממסכת ידים מ"ג) עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית כדי שיהיו עניי ישראל נסמכין עליהם בשביעית, ויש להניח שהיו מקיימים כהוגן ולא היו מתעוררות בעיות מיוחדות בקשר לשמיטת קרקע, או שהיו מביאין פירות מחוץ לארץ. זה מוכח מהלל הזקן שמצא לנכון לתקן פרוזבול לשמיטת כספים ולא תיקן שום תקנה לשמיטת קרקעות.

ב' דרכים שלא יתנגשו החק והמציאות

ישנם אנשים המת"מרים בשם מתקני הדת (ריפורמים) וראו את המציאה ונפלו עליה, אמרו:

בחקותי לפרשת בהר סיני, אם בחקותי תלכו, איזה חוקים? חוקים הנזכרים למעלה, שמטה ויובל ודומיהם, וכן ואכלתם ישן נושן, איזו ברכה לאכול הישן נושן? אלא הכוונה שתזכו לראות בברכת ה' "ועשת את התבואה לשלש השנים".

וכאן יש להעיר על דקדוק נפלא, כי בברכות אמר (ויקרא כ"ו ג') "אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו", ואילו בתוכחה כתיב (שם כ"ו ט"ו): "ואם בחקותי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם". ולפי סגנון זה היה לו לומר גם למעלה: "אם בחקותי תלכו ואם את מצותי תשמרו"? ולפי האמור יובן היטב, כי מי ששומר החוקים כל שכן שהוא שומר המצוות השכליות, כי הוא מבין בערך טעמן ורואה תועלתן גלויה. לזה אמר "אם בחקותי תלכו", וממילא מובן ש"את מצותי תשמרו". אבל הרשעים להיפך, קודם כל ממאנים בחוקיות, ושוב ממאנים גם בשכליות, כמו שרואים לצערנו בכמה שאלות כואבות בזמננו. אמר חילוני אחד: אמנם הדתיים צודקים בשאלת ניתוחי מתים שלא לנתח בכפייה נגד רצון המשפחה, אך מכיון שזה אמרו הדתיים, אנו נצא נגדם בכל תוקף, שלא ליתן להם יד (על דרך המשנה במסכת פרה פ"ג מ"ג, אל תתנו מקום "לצדיקים" לרדות). וזהו שכתוב: "ואם בחקותי תמאסו", ואח"כ עוד רע יותר, "ואם - גם - את משפטי תגעל נפשכם", שתגיעו לשפלות כזאת, כי האחרונה יותר קשה מן הראשונה.

השמיטה בימי בית ראשון

בכל זאת נחפוץ לדעת איך שמרו ישראל את השמיטה בימי בית ראשון ושני? מתוך פירוש רש"י בפסוק אז תרצה הארץ את שבתותיה (ויקרא כ"ו ל"ד), והוא מדברי רבותינו ז"ל, יוצא שרוב ימי בית ראשון (ארבע מאות שלשים ושש שנים) לא שמרו את השמיטה כדין. אולי בתקופת יהושע דוד ושלמה ויאשיהו ועוד זמנים שונים שמרו השמטה (ועיין רש"י עמוס ח' ה' והשבת ונפתחה בר. ע"ש).

קט"ז ע"ב) משם המדרש. ע"ש. וכן שמעתי מפי אמה"ג זצ"ל הי"ד שהיה מפרש הכתוב (שמות י"א ו') והיתה צעקה גדולה וגו' אשר כמוהו לא נהיתה וכמוהו לא תוסיף, שתפס לשון זכר להורות על גודל הצעקה, כי אין בלשון הקדש לשון זָכָר לצעקה לומר צַעַק, לכן סיים אשר כמוהו לא נהיתה, פירוש שהמצריים היו חושבים שלפחות בבית שאין שם בכור לא יקרה אסון, כי משה רבנו ע"ה לא פירש להם שרצונו לומר גדול הבית, לכן רמז להם גודל וחוזק הצעקה, אשר "כמוהו" לא נהיתה הצעקה, כי כל הצעקות הן לשון נקבה וזו לשון זכר, כי אשר לא יגורו בא להם.

והשתא בדין מה הבדל שבין תיקון לתקנה. דוק ותשכח שכל מה שתקנו רבותינו ז"ל נקראו בשם תקנות ולא תיקונים. אבל להבדיל הרפורמים קוראים לשטויותיהם "תיקונים בדת", ופיהם הכשילים, כי הם מתקנים ועושים שנויים גמורים. ובזה יובן לנו מאמר התנא הלל התקין פרוזבול מפני "תיקון" העולם, פירוש ש"התיקון", השינוי, צריך להיות בעולם, אבל התקנה היא ביחס לתורה, לתקן העולם ע"פ התורה, כי התורה עצמה אמרה (דברים ט"ו ג') ואשר יהיה לך את אחיך תשמט י"דך", ולא אמרה תשמט בלבד, והתי"ו לנוכח, אלא תשמט ידך, והתי"ו לנקבה נסתרת, הכוונה דוקא ידך תשמט, אבל בית דין לא משמיטים.

מדוע לא תיקון הלל שיאמרו: "על מנת שלא תשמטני בשביעית"?

וצריכים לבאר למה הלל לא תיקון תקנה פשוטה יותר, דאיתא בגמרא (מכות דף ג' ע"ב) האומר לחבירו על מנת שלא תשמטני שביעית שביעית משמטנו, דמה כח יש לו על השביעית, אבל אם אומר לו על מנת שלא תשמטני בשביעית אין שביעית משמטנו, וכן פסק הרמב"ם (פ"ט מהלכות שמטה ה"). ואגב אנו רואים כח לשון הקדש, כי באות אחת יתחלף הדין מהיפך להיפך. וכבר הקשה

כמו שהלל תיקון פרוזבול כן אנו נתקן את מצות התורה לפי רוח הזמן, והבערה יצאה ללהב ואכלה בכל בית ישראל ועשתה שמות, ביטול מצות מילה והחגים ושבטות ביום ראשון רח"ל ועוד. אמנם טח מראות עיניהם כי יש ב' דרכים שלא יתנגשו החק והמציאות: א) לתקן המציאות ע"פ החק, פירוש לעקוף את החק באופנים שאיננו חל עליהם בבחינת בחור הרע במיעוטו, כמו למשל מכירת חמץ לנכרי אע"פ שיודע ובטוח בו שאח"כ יחזור וימכרו לו אחר הפסח, וכן היתר עיסקא ברבית, פרוזבול בשמיטה. כלם ענין עקיפת החק באופן שמותר וממילא לא פגענו באיסור והמציאות לא נשתנתה. ב) וישנה עוד דרך לתקן ולשנות החק ע"פ המציאות כנ"ל, והיא דרך זרה, לא לנו היא, כי תורתנו הקדושה תורת השם תמימה ומתאימה לכל הדורות, ובא וראה כמה גזירות גזרו חכמים ובגלוח הזקן לא גזרו מספרים אטו תער, עיין להחיד"א בשו"ת חיים שאל ח"ב (סימן ז"ך), והטעם אינו מובן, שהרי בהפרש דק לא יוכר ביניהם, אלא שידעו חז"ל ברוח קדשם שיגלו ישראל בין האומות המגלחים זקנם ויסבלו מזה הרבה. ועיין בשו"ת חתם סופר (א"ח סוס"י קנ"ט). ולכן העמידוהו על דין תורה. בקיצור, הדרך השניה פסולה בהחלט.

מה בין 'תקנה' ל'תיקון'?

מה הבדל בין תקנה לתיקון? לכאורה מבחינה דקדוקית שני השמות שווים, רק שזה בלשון זכר וזה בלשון נקבה. אבל בא וראה חכמת לשון הקדש, כי תיקון בלשון זכר מורה על חוזק הדבר, כמו משען ומשענה (ישעיה ג' א'), כדברי המלבי"ם שם וזה לשונו: ידוע כי בעלי הלשון בהעריכם עצמים חזקים לעומת הפחותים מהם, יעריכום בערך הזכר אל הנקבה וכו', משען גדול ומשענה קטנה. ע"ש. וכן "שיר חדש" הוא לעתיד לבוא שאין אחריו שעבוד, אבל שירה חדשה בגאולת מצרים שיש אחריה שעבוד, כמו שכתבו התוס' בפסחים (דף

שאינן היובל נוהג (והיינו בזמן הזה שאין כל ישראל בארץ ישראל, וכתוב (ויקרא כ"ה י') וקראתם דרור בארץ לכל יושביה בזמן שכל יושביה עליה וכו') אין השמיטה נוהגת מדאורייתא רק מדרבנן, וכן דעת רוב הפוסקים. ב) דיש קנין לנכרי בארץ ישראל להפקיע מידי שביעית. זו דעת מרן בשו"ת אבקת רוכל שיכולים לקנות פירות מנכרי בשביעית ואין בהם קדושת שביעית, ודלא כהמב"ט. (ויש שמועה שהגר"א הפסיק עלייתו לארץ ישראל, מפני שרצה לנהוג כהמב"ט, ואמרו לו שמרן הב"י החרים בדבר זה. ועיין בספר עליות אליהו, תולדות הגר"א, הערה ע"ו). וממילא כיון דשמיטה בזמן הזה מדרבנן, יכולים למכור הקרקעות לנכרי כמו במכירת חמץ בפסח כיון דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ליה.

יסודות 'היתר המכירה' - בזמן הלל יתכן שלא הוכרעו!

ושני היסודות האלה אע"פ שהם תורה שבעל-פה וכהלכה למשה מסיני, מכל מקום יכול להיות שבזמן הלל הזקן עוד לא נתבררו, ולא נפסקה הלכה בזה, ונשארו תלויים, שגם בתקופת האמוראים נחלקו בזה אם יש קנין לנכרי להפקיע מידי מעשר וכו', ולכן לא ראה הלל ע"ה לתקן כלום בזה, וסמכו על הבטחת התורה: וכי תאמרו מה נאכל וגו', וצוית את ברכתי לכם וגו', וקיימו מצות התורה כהלכתה. אבל בעוה"ר בזמן הזה דאחסור דרי ועמודי האמונה רופפו ח"ו, וגם כי מאות שנים היינו בחו"ל ושמירת השמיטה נראית כחדשה, ואנו מוקפים אויבים מבית ומחוץ ולא נוכל להביא מהם ירקות בקלות [יותר מאוחר בשנת התשמ"ח פרצה האינתיפאדה מהכסף הרב שקיבלו הערבים בשנת השמיטה], לכן ראו חכמים מפני צורך השעה לומר עת לעשות לה' וגו', וברירו ההלכות ודעת רוב הפוסקים וסמכו כן למעשה, שאם אינך עושה תקנה זו יעברו בפרהסיא על דין תורה. [ויש לנו

מזה ספר החינוך (מצוה ת"פ) למה אומר הכתוב השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' והלא בידו להתנות על מנת שלא תשמיטנו בשביעית? ותירץ. ע"ש. אבל להלל נראה דלא קשיא מידי, דאם כן אתה מזלזל במצות שמטה לעיני ההמון, שאדם בדיבורו הקל יוכל לבטל את השמיטה, וזהו חכמתו של מנהיג הדור לדעת איך להנהיג ולתת כח לתורה, כי בתקנת פרוזבול 'אמרו: זה שנתן הרשאה לבית דין אה"נ הפקר בית דין הפקר. אבל אם תפרסם הדין לרבים ש"האומר לחבירו על מנת שלא תשמיטני בשביעית הרי זה אינו משמט", הרי אתה מוריד ערכה של מצות השביעית בפני העם, שבתוספת אות ב"ת תקבל את מלוא כספך עד הבית.

למה הלל לא תיקן 'היתר מכירה'!?

ועכשיו לכאורה קצת קשה על הלל הזקן, למה לא תיקן גם לשמטת הקרקעות כתקנת הרבנות בזמן הזה שמוכרין הקרקעות לנכרי, וממילא יהיה אפשר גם לעבר השנה בשביעית, והכל על מכונו יבא בשלום.

אבל נקדים לכם שהשנה הראשונה שהתחילו להשתמש בתקנה זו היא לפני שמנים וארבע שנים, בשנת התרמ"ט, כמו שכתב בספר אוצר ישראל מערכת שמיטה. ע"ש. והרב שהסכים ופסק כן בכחה דהיתרא הוא הגאון ר' יצחק אלחנן ז"ל מקובנא, והסכימו לו כמה גדולי הדור: הנצי"ב והגאון בעל ישועות מלכו מקוטנא, ובפרט מחכמי ספרד שישבו אז בארץ ישראל, הגאון הראש"ל בעל ישא ברכה ולב המרפ"א ועוד, ועד אחרן הרב קוק זצ"ל שחיבר ספר שבת הארץ, ועוד.

ההיתר מבוסס על שני יסודות: יסוד א) דשביעית בזמן הזה מדרבנן, דקיימא לן כרבי בגיטין (דף ל"ו ע"א) דדריש "השמיטה שמוט", בשתי שמיטות הכתוב מדבר וכו'. ואיתא בירושלמי דשביעית (פ"ז ה"ב) בזמן שהיובל נוהג שמיטה נוהגת, בזמן

עוד דוגמאות כיו"ב כגון שטר היתר עיסקא שנתקן באשכנז לפני 400 שנה, שאינו נאמן המתעסק לומר שהפסיד רק בשבועה וכו', ואין מקור לזה בגמרא. וכגון מכירת חמץ ע"י הרבנות שלא היה נהוג בימי קדם כלל ועיקר. והכל מפני תקון העולם].

וכיוצא בזה אנו רואים בענין דוד המלך ע"ה, שאע"פ שהיתה הלכה קבועה 'עמוני ולא עמונית', בכל זאת כמה כרכורין כרכר, עד שנתקבל ללא כל ערעור, שחגר יתרא חרבו כישמעאלי ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר בחרב וכו', כדאיתא ביבמות (דף ע"ו). ובמגילת רות עצמה אנו רואים כמה חששה נעמי על כלתה שאמרה לה: ובאת וגלית מרגלותיו ושכבת, ואח"כ אמר הגואל: לא אוכל לגאול לי פן אשחית את נחלתי וגו', שלא ידע הלכה עמוני ולא עמונית, ולפחות לא רצה לסמוך על הלכה זו למעשה. וכן ממש בענין השמיטה. וזהו שכתב מרן בש"ע (סימן קל"ט ס"י) אשר נתן לנו תורת אמת - זו תורה שבכתב, וחיי עולם נטע בתוכנו - זו תורה שבע"פ. כי תורה שבע"פ מבארת לנו כללים ויסודות שהתורה נדרשת בהן שתוכל לחיותנו חיי עולם ונותנת לנו גבולות האיסור וההיתר באופן ברור.

ראיות למ"ד שביעית בזה"ז דרבנן

וראיתי בספר שרי המאה ח"ו (עמוד 228) שהביא שתי ראיות למ"ד דשביעית בזמן הזה מדרבנן, אחת, שהרי אין רואים ברכת התורה וצוית את ברכתי לכם ועשת את התבואה לשלש השנים, ושכ"כ בספר אוצרות יוסף למהר"י ענגל בסוף תשובתו על היתר עבודה בשביעית בזה"ז. (ושלא נהיה כפויי טובה כלפי מעלה ח"ו, אני מביא פה מה ששמעתי מש"ב ר' סעייד חזן הי"ו ממושב בית הגדי, שאמר לו חקלאי חילוני אחד, שבדוק ומנוסה בכל שנה ששית, שתהיה שנת שְׁבַע וברכה להפליא. וכן ראינו בעינינו בשנתנו זו התשל"ב, שיבול הארץ נשא פרי למכביר 300 טונות חטה

שהם 90% מצריכת החטה בא"י, מלבד כל הפירות והירקות בברכה ובשפע, דבר פלא שלא היה כן בשום שנה מהשנים שעברו. ועל זה נאמר: זכר עשה לנפלאותיו. (ב) ממה שאמרו ז"ל אין מעברין שנה בשביעית, ועכשיו אנחנו מעברין גם בשביעית, כגון בשנת התרפ"ד התרצ"ח התשי"ט התשל"ג, והרי מאריכין על הציבור איסור ספיחין! וזו ראייה ברורה דנקטינן כמאן דאמר שביעית בזמן הזה מדרבנן.

עוד כתב שם שדעת הרז"ה (הובא בסה"ת שער מ"ה) דאין שביעית נוהגת בזה"ז כלל אף מדרבנן, והביא ראייה לדבריו ממה שאמרו "אין מעברין את השנה בשביעית" ופירש"י הטעם לפי שמאריכין עליהם איסור עבודת קרקע, והנה שנת התרפ"ד היא שנה שביעית ומעוברת, נגד הכלל הנ"ל. [אמנם לפ"ד הרמב"ם (פ"ד הט"ז מה' קידוש החדש) שאם מפני התקופה מעברין גם בשביעית ע"ש, ניאח. ואפילו לדעת הרמ"ה החולק שם, אפשר דמודה בשנת השביעית אי ליכא רעבון. נאמין ס"ט]. אלא ודאי דהלכה זו נשנית בזמן הבית, כשהיו מקדשין ע"פ הראיה, ושביעית היתה מדאורייתא, אבל מזמן שתיקן הלל ע"פ החשבון, ולא נשאר ב"ד קבוע, שוב ליכא חובה של שביעית, ומעברין גם בשביעית, שאין איסור עבודת קרקע נוהגת כלל בשביעית. (שם עמוד 229 בשם ר' משה שמואל גלזר ז"ל).²

2. ובירחון "אור תורה" (אב התשע"ד) פורסם מאמר ממני הכותב בשם "אשוו זבינייכו", ומטרתו להתריע על יוקר המחירים בשמטה בחנויות החרדים שהוא מוגזם מדי ואין לו הצדקה כלל. וזכורני בשנת התשנ"ד (בערך) קניתי דובדבנים מוחנת שמטה מ"אוצר בית דין" במחיר 7 שקלים לק"ג, בשעה שבחנונת רגילה נמכרים בשני שקלים. ואמרת דרך צחות כי אוצר בית דין ר"ת אב"ד בגימטריא 7... והמפליא ביותר שאותם ירקות שבסוף ששית נמכרו במחיר רגיל, אחרי ר"ה של שביעית עלה מחירים פי שנים (אולי משלמים יותר על היובש והכמישה). וחכם אחד השיב על דברינו כי חנויות של היתר מכירה הם "טרף", וכי יתכן לקנות טריפה מפני שהיא בזול? וזו מערכה נגד הדרוש, כי אם החליט מראש שהם טרף אין מקום לויכוח. ומה רב גובריה ורב חיליה להחזיק רבבות אלפי ישראל וביניהם רבנים גאונים ומקובלים (כגון הגר"ע הדאיה והגר"ע יוסף ועוד) כאוכלי טריפות ח"ו. וזה בתרתי דרבנן (ספיחין דרבנן ושמטה בזה"ז דרבנן), ומה יאמר על אוכלי בשר "כשר" (שאינו חלק) שהוא טריפה מן התורה לדעת הרשב"א ור"י ומרן. וגם הרמ"א (ביו"ד סי' ל"ט ס"ג) מודה שהיא קולא גדולה. ע"ש. והש"ה וחכמת אדם ציוו בא"י לאכול דוקא חלק. והגר"י ליפשיץ בקונטרס פעמוני זהב מנה ד' דברים שיש לתמוה שהותרו בזה"ז, וחד מינייהו שהתירו

אבל אנו מתפללים שהקב"ה יעשה אתנו נסים ונפלאות, ויזכנו לקיים מצות שמיטות ויובלות כהלכתן, כמו שאמרו במדרש (ויקרא רבה פרשה א') "גבורי כח עושי דברו" אלה שומרי שמיטה, ונזכה לראות ברכת התורה במילואה "וצוית את ברכתי", ויחדש ימינו כקדם, בילאו.

סירכות הריאה. ע"ש. ועוד שיש לנו כאן ג' ספיקות, שמא אין זו שנת השמיטה (וכמדומני יש ארבע דעות בשמיטה, על דרך "ארבע דעות במטה", פסחים דף ק"ב סע"א. ועיין בדרישה ח"מ סי' ס"ז ועוד). וספק זה מובא בשו"ת שמחה לאיש להגר"ש אלישר ז"ל (חיו"ד סי' כ"ו דף ק"ז סע"ד). ע"ש. ואנ"פ שכתב הרמב"ם (בפ"י ה"ו מהלכות שמיטה ויובל) שהקבלה והמעשה הם עמודי ההוראה, מ"מ אפשר לצרף שאר הדעות לס"ס, כמו שעושים ס"ס נגד מרן ואפילו אם סברת החולק לא הובאה בש"ע. ואת"ל שזוהי בודאי שנת השמיטה, שמא כדעת הרז"ה והראשונים שעמנו (הובאו בשו"ת הרשב"ש סי' רנ"ח) שאין שמיטה נוהגת בזה"ז. וסמך על זה הרמ"א (בח"מ ר"ס ס"ז) לענין פרוובול. וכך נהגו בחו"ל. ואת"ל שנוהגת בזה"ז, שמא היתר מכירה מועיל. עוד כתב החכם הנ"ל שאם היה הרב קוק בומננו היה קורע קריעה על היתר המכירה. ואני אומר ודילמא איפכא, אם היה החזו"א בומננו ורואה שגובים מחיר מופקע על הירקות בשביעית מאת אברכים עניים היה מצטער שבעתיים, שהפכו מצות התורה ואכלו אבינו עמך לפירוש הפוך ואכלו "את" אבינו עמך. כמו שסיפר לי ידיד אחד הי"ו שהביאו סגור מלא מלפפונים מעוה ומחציתם נמכרו בנתיבות במחיר 2 ש"ח הק"ג ומחציתם נמכרים בריכוזים חרדיים במחיר 6-7 ש"ח. היתכן כדבר הזה? וצריך לפרסם לשבח אותן חנויות שמיטה המוכרות במחיר סביר בהשגחת הרבנים בב"ב וירושלים, ולא יצלו את המצוה לעושק וגזל עניים. (וראה עוד בעתון "בשעה טובה"

פרשת יגש התשע"ה, במאמר "מונופול הכשרות מעלה מחירים"). השם ירחם.

**בעלוץ צדיקים רבה תפארת
כסא דברכתא נשדר קדם הרב הגדול, פרביץ תורה וטהרה
בישראל, חתנא דבי נשיאה, הלא זה הו'ד
הגאון רבי בנימין אליהו פאדאר שליט"א
ראש כולל פקודת אלעזר אלעד ור"מ שיעור דף היומי בישיבה
לרגל נישואי בנו החתן הפואר מבחירי ישיבתנו
ר' יהודה בניהו פאדאר הי"ו
עב"ג הכלה הכלולה מב"ת
יה"ר שיהא ביתם משכן לשכינה, ששון ושפחה ימצא בה תודה
וקול רנה, אהבה ואחוה שלום ורעות מבלי מגינה, בנים ובנות
עושר ואושר יקר מפנינה, ואך טוב וחסד ירדפום כמגן וצינה.
אכי"ר.**

הרב מצליח עמוס מאזוז

האדמה". ה' יזכנו לעשות רצונו כרצונו, ולזכות לכל המדות התרומיות, ובפרט מדת הענוה, היסוד המוסד של כל המדות הטובות, שעל ידה נזכר לכתר תורה, בבחינת ליהודים היתה אורה ושמחה.
(ויקח עובדיהו למהר"ע הדאיה ח"ד סוף דרוש כ"ה)

אדר

הדור קבלוה

יש לתת טעם, על מה זכה חדש אדר, שבו יקבלו ישראל את התורה ברצון בימי מרדכי ואסתר? עפ"ד חז"ל דאין הקב"ה משרה שכנתו אלא על ענו וכו', והנה לפי חשבון החדשים שר"ח ניסן הוא ראש חדשים, נמצא שאדר הוא סוף החדשים, וא"כ הוא קטן שבכולם, ולזה רצה הקב"ה להורות לנו שהוא אוהב השפלים והענוים, וסיבב הסיבות שבו יחזרו לקבל אותה ברצון, להורות לנו להועיל, כי יסוד קיום התורה הוא הענוה. ולזה כל מה שהאדם יזכה לגדולה, עליו להיות ענו, בבחינת במקום שמצינו גדולתו שם מצינו ענותנותו, וכן חדש אדר למרות כל הסגולות הטובות שיש בו, הוא קטן שבחודשים. וכן מצינו שהניח הקב"ה כל ההרים הגבוהים שבעולם ולא נתן התורה רק על הר סיני, שהוא הנמוך שבהרים, וכן לא מצא ליתן התורה רק ע"י משה רבנו ע"ה שבו נאמר: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני

משה רבנו

טעם שנקרא "משה רבנו" ולא "רבנו משה", כמו שאנו מקדימים לאיש רם המעלה תואר רבנות לשמו, י"ל על פי דברי הזוהר, שמשה רבנו מתפשט בכל דור ודור, כי תמיד מסתעפים ומתנוצצים ששים רבוא מששים רבוא. ולכך שפיר נקרא "משה רבנו", כי "משה" אפילו לאחר פטירתו - הוא "רבנו", מתפשט בכל דור ודור. וזהו מה שאמרו בש"ס "משה שפיר קאמרת", כלומר הניצוץ של משה מתנוצץ מאד בקרבך, ולכך "שפיר קאמרת".

(משחת אהרן במסכת בכורים משנה י"ב משם השל"ה דף קצ"ד)

מחיית עמלק על ידי התורה

כתב הרב בני יששכר במאמרי חודש אדר (מאמר ו' אות ב') דיש בפרשת "ויבא עמלק" קי"ט תיבות. ע"ש. ואפשר כי קי"ט בגימטריא יחוד הוי"ה אדנו"ת, שעל ידי מחיית עמלק יתייחדו שני שמות אלו כידוע.

הרחמן

הוא ברחמי

ימחה את זכר עמלק במהרה

בימינו אמן. ודע, שקי"ט תיבות היינו

מתחילת "ויבא עמלק", עד "מדר דר". כי בפרשת

"ויבא עמלק" בפני עצמה, יש פ"ב תיבות, ובפרשת

"כתב זאת" שאחריה יש ל"ז תיבות, ובין שניהם

הרי קי"ט. ודו"ק. ומספר ל"ז תיבות בפרשת "כתב

זאת", הם כמנין ל"ז מסכתות שיש בתלמוד בבלי

עם הכולל, לרמוז שעל ידי לימודם ימחה זכר עמלק.

גם תורה בחילוף א"ח ב"ז ג"ו ד"ה ט"ת י"ש כ"ר ל"ק

מ"ץ נ"פ ס"ע, הוא טגבד, ועה"כ עולה בגימטריא

ל"ז, שעל ידי לימוד התורה, ימחה זכר עמלק. אי

נמי בשביל שרפו ידיהם מן התורה בא עמלק ודו"ק.

וזהו סופי תיבות: "מחה אמחה את זכר" עם הכולל,

בגימטריא תורה שעל ידי לימוד התורה - "מחה

אמחה".

(ברוך אברהם סוף פ' בשלח)

עיניהם של עניים נשואות

מצות צדקה ביום הזה היא העולה על שאר ימים,

שנלוה עמה גם מצות מתנות לאביונים. ולפי סודן

של

דברים,

בחנוכה ופורים ראוי

להרבות בצדקה עם עמלי

תורה, שהימים האלה הם בסוד נצח

והוד תמכין דאורייתא, כמבואר בדברי רבנו

האר"י ז"ל. וחביבה מצוה בשעתה, כי מכמה זמן

קודם פורים, העניים לווים על סמך הכנסת פורים,

ואחר הפורים ההוצאה מרובה לצורך פסח, הנה כי כן

ראוי לרחם עליהם, ולחשוב שתהא הכנסה כיציאה,

שעיניהם של עניים תלויות על העשירים, והעשירים

תלויים במי שאמר והיה העולם, אם מוסיף מוסיפין

לו, איש כמתנת ידו ברכת ה' היא תעשיר, ולכן החלש

יאמר גבור אני לעזרת ה' בגבורים, והשם יעזור לו.

(פלא יועץ מערכת פורים)

למה לא "מגילת הדסה"!!

הטעם שמגילת אסתר לא נקראת מגילת הדסה,

כי תשעה באב הוא יום שליטת ס"מ ובו היה חורבן הבית וצרות ישראל, וזה נמשך משתיית היין של עץ הדעת שהסית ס"מ לחוה. והשותה יין בערב תשעה באב בסעודה המפסקת, הנה הוא מוסיף כח לס"מ להתגבר ולהמשיך ימי החורבן והגלות, ומדה כנגד מדה - לא יזכה בנחמת ציון ושמחת ירושלים. ולהפך, חייב איניש לבסומי בפוריא - דכיון שע"י היין הפילה אסתר את המן והחלישה כח הס"מ, גם האדם ישתה יין לשם מצוה, להחליש כח הס"מ, לזכר הנס שנעשה על ידי היין.

(מנחת אליהו פרק ל"א לבעל שבט מוסר, הו"ד בלחם לפי הטף מערכת פ' אות ה')

תענית אסתר

וצומו עלי (אסתר ד', ט"ז). בגימטריא "פסח עלי". כלומר עון ביטול מצוות חג הפסח עלי ועל צוארי. א"נ **וצומו עלי** בגימטריא ג' פעמים **אלהים**, והם כנגד בינה גבורה ומלכות שכולם נקראים בשם אלהים כנודע. ולכן צמו ג' ימים למתק הדין. ולעומת זה "חייב איניש לבסומי" בגימטריא **פסח**, לכפר על עון בטול מצות ד' כוסות בפסח.

(סנסן ליאיר הנד"מ עמ' קנ"ד)

דמי פורים

ומנהגם של ישראל תורה הוא, שנהגו להלביש הקטנים מחלצות, ולתת להם מעות פורים ומיני מתיקה, כי עיקר השמחה תלויה בהם! כי הם היו סיבת התשועה - בתורתם, תעניתם, ונאקתם כאמור, ולפיכך לא יעבור כל איש ישראל, מלהביא לבניו ולבנותיו לשמוע מקרא מגילה.

(חמדת ימים פורים פ"ג)

כי זהו הנס המופלא הפלא ופלא, כי עם היות שהיה השי"ת בהסתר פנים ממנו ואנחנו בגלות, היטה חסדו להצילנו, וגם להרוג שונאינו, והוא פלא.

(דבש לפי מע' ה' אות א' בשם יערות דבש ח"א דף ק"י וח"ב דף צ"ו)

מה הקשר בין הצהלה לתכלת?

הנה צריך להבין מה הקשר בין השמחה ל"תכלת מרדכי"? אלא ידוע שכאשר ביקש המלך מאת המן ליקח את מרדכי היהודי להרכיבו ברחובות העיר, אומר המדרש שלקח המן את בגדי מרדכי ולבשם, כדי שיחשבו בני העיר שמרדכי לוקח את המן על הסוס ולא להיפך. ובגמ' (מגילה ט"ז ע"א) איתא, כיון שבא המן לקחת את מרדכי, חשב מרדכי שבא להורגו ומיד 'נתעטף', ובמה נתעטף? בציצית. ומעל הציצית הלבישו המן את בגדי המלכות. והנה בלכתם ברחוב, בתחילה נפלו פני היהודים, מחמת שחשבו שהמן על הסוס ומרדכי לוקחו, אך כאשר ראו את הציצית מבין בגדי הרוכב על הסוס, התברר להם כי זה מרדכי, ולכן ייסד הפייסן: "שושנת יעקב צהלה ושמחה" - מת? "בראותם יחד (את הציצית עם פתיל) תכלת מרדכי!"

(הגר"י מוועלם זצ"ל הובא בקונטרס מרדכי היהודי)

'חייב איניש לבסומי' - מדוע?

מה שחייב אדם לבסומי בפוריא, הטעם נראה, במה שקבלתי ממהר"ר **מנחם אשכנזי** זלה"ה שאסתר היתה משרש חוה, והמן היה משרש ס"מ. ע"כ. וזה הטעם שזימנה אסתר את המן במשתה היין, כי הנחש הוא ס"מ, הסית את חוה בעץ הדעת שהוא הגפן, וסחטה ענבים ושתתה יין והשקתה גם את בעלה, כמ"ש רז"ל. ולכך אסתר שהיא משרש חוה השיבה אל המן שהוא משרש נחש, כמדתו - מדה כנגד מדה, כמו שהוא הביא מיתה לה ולזרעה אחריה ע"י היין, גם היא הביאה לו [ולבניו] מיתה ע"י משתה היין. ומטעם זה החמירו חז"ל באיסור שתיית היין בסעודה המפסקת של תשעה באב,

אנחנו מחוייבים

גא

הכרת הטוב

גא

פסק הלכה

גא

כבוד רבותנו

קיץ

יחד העם איתנו
בראשות אלי ישי

וקבצנו
יחד

השקפה מן התורה ולא

בן ציון כהן

שמירה מעולה, ושאלנו חייבים לכם הרבה תודה על המעשים היומיומיים שלכם, ויודעים להכיר טובה ולהעריך את תרומתכם להווייתנו כאן וכו' (ע"ש בעמ' 187). והוא זיע"א אף לא ביקשם לקיים מצוות, רק "שיכירו" את התורה והמצוות (כיעו"ש). וכך היא הדרך אצל כל מנהיג וגדול בישראל.

עוד רבים יש מתקשים ונבוכים בענין חובשי "הכיפות הסרוגות" איך יתכן לקרבם למחננו, כמו שנוהג מרן שליט"א. וכמדומני שכל המצפצפים בזה אינם יודעים על מה ולמה יצא הקצף מאת רבותינו גדולי הדורות על הפשרנים למיניהם, וחושבים שכל שיתוף פעולה עם מי שכיפתו אינה שחורה, חמור כסיוע לעוברי עבירה ויותר. והדבר פשוט שאין זה נכון, וכאשר יראה הרואה בספר היקר "פאר הדור" תולדות אדוננו החזו"א¹ (ח"א עמ' רצ"ב) שאמר לתלמידו רבי שלמה כהן, "לא זכינו עדיין שיהיו כל ישראל צדיקים גמורים, גם את הבינונים אין לרחק". ולתמיהת ר' שלמה מה מקום אם כן לחרי אף נגד המזרחי, ולמה מתנגדים לשיטתם, הרי גם הם בכלל בינונים, הסביר לו החזו"א דברים ברורים, שהבדל רב יש, המציאות של בינונים עדיין אינה מהווה שיטה מיוחדת בפני עצמה. גם הבינוני יודע שמוטב להיות צדיק גמור ושצריך לשאוף שכולם יהיו צדיקים גמורים. אך הוא כשלעצמו חושב כי אין הוא מסוגל לכך בגלל אונס היצר וחולשות אחרות. ה"מזרחי" לעומת זאת מייצג שיטה של בינוניות, השואפת שבני ישראל כולם יהיו בינונים גרידא, על נקודת מטרה זו יצקו גם את אשיות החינוך שלהם, והם מתייחסים בשלילה כלפי הצדיק, אין הם רואים בו את האדם השלם. וכי יש לך סכנה חמורה מזו?!

היות וראיתי בזמן האחרון נחתכים דיני נפשות על גבי מקלדת, דרך חיים והשקפת עולם נלמדת הלכה למעשה, מתוך "ספרי מתים" עיתונים וערוצי תקשורת, משל היו מורי הוראות בישראל, ואת אשר הרחקת קרבו, ואת אשר קרבת הרחיקו. אמרתי אעלה ואגידה את אשר הורו לנו רבותינו איזה דרך ישכון אור, מתוך הנהגותם של גדולי ומאורי ישראל מפייהם ומפי כתבם.

כתב רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א במקור נאמן (סי' תתקכ"ד) שנתבקש לומר כמה מלות חיזוק והדרכה לחיילי ישראל, ואמר שכל חייל ההולך להגן על ישראל, הקב"ה שולח עמו ב' מלאכים לשומרו. ע"כ. ויש שנתקשו איך כתב "להגן" על ישראל. ובאמת שכבר הוכיחו מתלמוד ערוך בע"ז (ט"ז ע"א) שאין שום נדנוד איסור לומר על חיילי הצבא שמגינים על הארץ, דקאמר התם "לפרסאי דמגנו עילוון" (פירש"י, נלחמים לשמור העיר ואת יושביה). ע"ש (כמדומה שראיה זו שמעתי מזה זמ"ר ממו"ר מרן נר"ו). עוד נתפלאו איך הגדיל בשבחם של החיילים (וכן נתקשו במה שהד ריכם מרן שליט"א שרצוי להקפיד לפחות על ק"ש ותפילין יום יום וכו', עד שיש שחשב שכאלו ר"ל ח"ו שא"צ לשמור הכל וכו'). ואם יש מקום לפליאה, עדיף להפנותה כלפי מרן הגרא"מ שך זצ"ל, שבביקור אנשי צבא אצלו כיבדם ושבחם במידה רבה מאד (כמתואר בס' מפנקסו של מרצה לרמ"צ גרוזמן, עמ' 186 והלאה, נמצא בתכנת אוצה"ח). וגם הוא זיע"א (להבחל"ח) לא ראה סרך ושמץ פגם לשבחם ולומר להם שהם אנשים חשובים מאד, שומרים על ארץ ישראל

1. אגב, עוד מהדהד באוזני ממוסריו של מו"ר מרן נר"ו בשיעורו בישיבה, שאמר, תקראו בספר פאר הדור, ותדעו איך להתנהג.

מסברא או מגזרי עיתונים

[והדברים כ"ש וק"ו לדורנו, שיורשי המזרחי זיקתם לחיזוק התורה רחוקה מאד מהמייסדים, שכוונת המייסדים הייתה להשפיע מרוח הציונות על שומרי התורה, ומרוח התורה על החילונים, ובזמנינו מנהיגי הפשרנים אינם רוצים אלא שימציאו להם קולות והיתרים בלי גבול וישאירום בקצת מסורת. ופשוט לכל מבין דבר שמייסדי המזרחי לפני יותר ממאה שנים, לא פיללו כלל שזו אחרייתם. וכבר בעיני רוחו חזה מרן מלכא שר התורה רבנו הגדול זצ"ל את פשעיהם, וידבר עליהם קשות, אף שהיו שלא הבינו אז על מה יצא הקצף].

ומעתה הדבר פשוט עפ"ז שכאשר בא אדם החובש כיפה סרוגה, ומוקיר דעת תורה,

עכד"ק (וע"ע בס' במחיצתם ח"א להר"ש לורינץ, עמ' צ"ח). וכאשר עלתה על הפרק שאלת איחוד אגו"י והמזרחי, ונחלקו בזה רבני אגו"י, נועץ הגר"ע גרודזנסקי בהחזו"א, והשיבו לשלילה, וכה הסביר, כשבאים לדון ע"ד החיזוק, פוגשים בפירודים, כגון לדעת "הדת והחיים" [- המזרחי] צריך להעלים עין מחליבה בשבת, שאין הצבור יכולים לעמוד. וכן בעבודה בנמל, וכן בהספקת המים והספקת החשמל, ובכלל במקום הדחק יש להעלים עין אף בקטיף בשבת. ובכלל אין להרבות בקטטות בשביל חילול שבת, וגדול השלום. ובמקום שא"צ חיזוק א"צ שיתוף וכו'. ע"כ (ראה בקובץ אגרותיו ח"א סי' צ"ח, ובפאר הדור ח"א עמ' של"ד). והדברים ידועים.

וראה למרן רבנו מוהרח"ך זצ"ל באגרת שהריץ למז"ק מרן מוהרמ"ך זצ"ל (נד' בשו"ת שמחת כהן מהד"ק ח"ב סי' צ"א ובנד"מ חיו"ד סי' ה', ובס' מדות הרחמים עמ' נ"ג), בה הזהיר שלא ישלחו נערים בעליית הנוער לארה"ק, מכמה סיבות, ובין הדברים כתב וז"ל: גם אם יהיו בחברת "המזרחי", עכ"פ כפי המובן שהמזרחי אינו זהיר אלא רק בענין אכילת כשרות ושבייתה בשבת, וגם זה רק בדרך מוסרי אבל לא הכרחי וכו' עכל"ק.

הדבר פשוט שיש לאחד השורות, וכבר היו דברים מעולם שנצרכו גדולי ישראל ומנהיגי לעשות כיו"ב, וכמסופר על רבים מגדולי ישראל, ומהם מרנן הגרצ"פ פרנק והגרשז"א ויבלח"א הגאון בעל שבט הלוי (ראה בס' התקופה הגדולה פי"ט), וכן על מרן החזו"א (ראה פאר הדור ח"ב עמ' ק'), על אף התנגדותו לאיחודם באופן כללי כנ"ל. וידוע מה שאמר החזו"א, שיהודי שמתפלל וצם ביום כיפור, חשוב מאד לפני הקב"ה. ולא כאלה הטועים ואומרים שטעות, „המזרחיסט" מותרת, כדין טעות גוי, רח"ל מהאי דעתא שבישתא.

ובענין דעת מו"ר מרן שליט"א לגבי מצוות ישוב א"י, הנה אחר שכל בר דעת מבין שהחשוב להשיג "שלום" עם המרצחים ע"י שיעבור על "לא תחנם" כפשוטו, כאילו לצורך פיקו"נ, אינו אלא טועה (או שוטה), וכבר מרן מלכא זיע"א שהתיר בזמנו למסור שטחים, הד"ר הוא וכתב שלפי המציאות המרה אין שום מקום להתיר (וראה בחזו"ע תרו"מ עמ' מ'). ואע"פ שאמר בזמנו פיקוח נפש דוחה שטחים, מ"מ בודאי אין „מצות" החזרת שטחים דוחה פיקוח נפש. וד"ל. ומר בריה דרבינא הג"ר יעקב יוסף זצ"ל, היה מראשי המתנגדים בכל תוקף לכל המשמאילים בזה. וא"צ להאריך בדברים פשוטים. אלא שבעוה"ר משום שהפשרנים נטפלו למצוות ישוב א"י לעשותה עיקר והשאר כמעט טפל, יש חושבים כאילו הדרך הנכונה "שלא להתגרות באומות" ולוותר על א"י. והרואה דברי גדולי הדור שלפנינו בכנסיית אגודת ישראל, בתקופה שדנו האומות על חלוקת ארה"ק בין ישראל והערבים, יחשוב כאילו היו "דתיים לאומיים". וכ"ז מחמת הבלבול השורר בנושא זה בעוה"ר.

שח"ו להרחיקו, ואדרבא יש לקרבו, אחר שאינו שואף לפשרות. וזו הדרך שלמדנו והנחילנו מרן מלכא רבנו הראש"ל זיע"א, ואעתיק בזה כאן מדברי מר בריה דרבינא הגאון ר' אברהם יוסף שליט"א (בראיון שנדפס במוסף "נשיא ישראל", סוכות תשע"ה, עמ' 27) ובלשונו: אבא הנחיל לדור שלם את ההבנה שלא להתייאש אף פעם, משום אדם, באיזה מצב שהוא יהיה. תן לו את ה'דחיפה' לעלות ביראת שמים! אצלו אף פעם לא היה הבדל בין הכיפה הסרוגה לכיפה השחורה ביחסו האנושי לבני אדם. אף פעם, אבל ממש אף פעם, זה לא דיבר אליו. תמיד כשדבר על בחירת דיינים, כאב לו מאד שהפכו את זה למעין 'מפתח פוליטי'. "הטובים יכנסו" היה אומר בכאב, "מי שלא מוצלח לא יכנס!" ישנם דיינים ששרשם במוסדות הדתיים לאומיים, ומתוך אהבת תורה הם גדלו להיות רבנים ודיינים טובים. אבא קירב אותם! תמיד היה שזור בהנהגותיו המסר המאד ברור של "אל תדון את חברך". כל עוד לא הייתה מעורבת אידיאולוגיה בין השורות - לא עניינה כיפתו (או צבעה) של העומד מולו את אבא! אני זוכר גם את התלמידים הראשונים שלו (בהיותי בן 5-6), רובם היו עם כיפות סרוגות! אצל בני עדות הספרדים זה לא היה אידיאל... היום יש אמירות חדות לכיוונם - למה לבדל ולהפריד? אין דרכנו בכך, שכן מה שמשיגים במילה לא טובה, משיגים כפליים במילה טובה - זו הייתה הדרך שבה אבא חניך אותנו. ע"כ. שמענה ואתה דע לך.

וכ"ש בעת כזאת שבעוה"ר נתייתמנו מאבינו רוענו מרן מלכא זיע"א, ולולא מו"ר מרן נר"ו שיבלח"א, היו מתרחקים רבים מהיהדות הנאמנה, ורועים בשדות זרים, כי לא נותר לנו מנהיג ההולך בדרכו (וראה בס' היקר אביר הרועים עמ' 77 הערה כ"ב, וע"ש בהערה כ"ד, ואין כאן המקום לזה), וכח שומרי התורה עלול להחלש ח"ו. ובכל כה"ג

ספר "לחם הבכורים" (752 עמודים)

למרן הגאון ר' שאול הכהן זצ"ל, ראש רבני ג'רבא (התקל"ב - הטר"ח)

בספר זה, נוספו מעלות ושיפורים רבים, מהם:
א. סדר חדש באותיות מרובעות ומאירות עיניים.
ב. צויינו כל המקורות לאלפי הפסוקים המופיעים בספר, תוך דיוק מרבי בס"ד.
ג. התקונים וההשמטות שהיו בסוף הספר במהדורות ליורנו (תר"ל) הוכנסו בפנים הספר.
ד. כ"כ הערות והארות מחכימות על הספר, מגאוני חכמי ג'רבא זצ"ל, וכן ממו"ר הגאון הנאמ"ן שליט"א, שחלקן נדפסו בסוף מהדורת-הצילום (ישראל התשמ"א) ובאו כאן בתוספת מרובה על העיקר, והכל בשולי הדף, באופן שהקורא לא יטרח לעיין בכל פעם בסוף הספר לראות אם יש כאן הערה או הגהה.
ה. בספר זה מושקע ממון רב ויגיעה רבה, והגהה מדוקדקת ביותר, והכל נעשה בהתייעצות עם מו"ר ועט"ר הגאון הנאמ"ן שליט"א, שאף הגיה ועבר על הספר.

מדברי מרן ראש הישיבה רבי מאיר מאוזו שליט"א

זהו ספר יקר מאוד לכלי הציבור, אגדה אמרתי נספר מפני כי
 הינו רבנו, וכיצד אמרנו הגאון ר' שאול הכהן אינו סו"ט אלהיך זצ"ל.
 וכל התרומות האמיתיות והאופייניות, כלפי הרבנים זצ"ל וכן זלזולת.
 כאלו האנן, יתברכו נחמתי. דאמר רבנו בני סמיך אחי אכילי
 ואמרוני כתיב. וכל טוב, אמן סוף.

ובכרות יענה בני בכורי היקר ל' דוד גרעון נראונו היו
 אשר קנה נגט בו בעשר אצבעותיו במתן כעשר פנים.
 וסוף טוב הכל טוב, וישא הספר חלף מכל טוב. עם הערות
 מאירות, יפות ובכירות, לכל אופס ללמוד חכמת הדקדוק על בוריה,

מדברי מרן הראשון לציון רבי משה שלמה עמאר שליט"א

ואם את אבני אבנים אבנים יקו"ט הרק
 התהפוך שוקו"ט לוח"ט וכו' קב"ט נתי
 ומתן ויפה, שלבי הישיבה הרבה, הן
 ביום חל"ט עם הוצאות אינול"ט. היא אצל
 חשבה, וברק אב"ט י"ח את קב"ט חשבה
 החשבה לישות"ט ה"ט. ש"ח. אצל

המחיר 130 ש"ח.

לבוגרי הישיבה:
 120 ש"ח בלבד.

ניתן להשיג בפלאפון:
 050-2520-620

יהודי יקר!

תן דרך ליוכ"ו הרבים ולהפצת הספרים הקדושים ע"י תרומה או קניית ספרי המכון והפצתם.
 חשבונו בבנק הדואר: מוסדות "איש מצליח" לתורה וחסד, מס' חשבון 1-44173-2

ענין היימ ה

מי מחזיק את מי? | כיצד יהלוקו? | איזו ארוחת
צהרים סועדים בעולם האמת? |

הרב אדיר כהן

מח"ס ילקוט כהונה ג"ח ועוד

ע"כ.

וזה לשון מרן הגאון רבי **כלפון משה הכהן** זצ"ל בספר ברית כהונה (יו"ד מערכת ל' אות ו'): וכן המנהג פה [גר'בא] דרוב בני העיר כולם קובעים להם לימוד ביום ובלילה וכו'. ויש יחידים דמלבד מה שלומדים הם, מעמידים להם מחזיק בשכירות ללמוד. ויש שאין יודעים או טרודים ומעמידים מחזיק כנזכר. וכן נהג **אבי מורי מהרש"ך [מה"ר שלום הכהן]** ז"ל, דמלבד מה שהוא היה לומד, ומה שהוא היה מלמד אותנו, היה לו ג"כ שני מחזיקים בטל ילדותם וזכו להיות מגדולי ישראל, והם **מהרד"ך [מה"ר דוד הכהן גדישא]** ז"ל הרב המחבר 'שירי דוד' ו'שלום דוד' ועוד, ו**מהרי"ך [מה"ר יעקב הכהן גדישא]** ז"ל הרב המחבר 'מעיל יעקב' ו'דברי יעקב' ו'הליכות יעקב' ועוד. וכן היה נוהג הרב החסיד **מהר"י חורי** ז"ל שהיו לו כמה מחזיקים. וכן היה נוהג הרה"ג ראב"ד מקודש **מהר"ם [מה"ר מעתוק]** **חדאד** ז"ל שהיו לו כמה מחזיקים. וכן שמעתי כי **מהר"ם [מה"ר כמוס מעתוק]** **מאג'וז**

כתב מרן בש"ע יו"ד (סימן רמ"ו סעיף א'): ומי שאי אפשר לו ללמוד מפני שאינו יודע כלל או מפני הטרדות שיש לו יספיק לאחרים הלומדים. והוסיף מור"ם, ותיחשב לו כאילו לומד בעצמו. ע"כ. ובאמת שעל ידי כך זוכה התומך שהתורה תחזיק בו, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

בניגוד למה שחושבים העולם שהנגיד "הזבולון" הוא ה"מחזיק" ביד "יששכר" העוסק בתורה. לפי האמת יותר ממה שהוא מחזיק ביד לומד התורה, התורה מחזיקה בו. לכן בגר'בא היה מנהג נפוץ לבעלי עסקים לקחת "מחזיק", היינו לפרנס מנכסיהם ת"ח שיעסוק בתורה בשלוה, ועל ידי כך תורתו תחזיק את נכסיהם שלא יתמוטטו, אלא יצליחו ויפרחו. וכן מקובל בגר'בא לומר: "פלוגי מחזיק של פלוגי", ופירושו שהת"ח המוחזק כלכלית הוא המחזיק האמיתי בידי התורם (וכן הוא בלשון מוהרמ"ך דלהלן). וכן נרגש מזה מו"ר ועט"ר מרן ראש הישיבה נר"ו בהקדמתו לספר שירי דוד (מהדורת מכון הרב מצליח) וכתב לבאר זאת בזה"ל: מהלשון הנ"ל [של מוהרמ"ך] נראה שהכינוי 'מחזיק' נאמר גם על העשיר התומך, וגם על הת"ח הלומד, והוא על דרך מאמר רז"ל: יותר ממה שעשה בועז עם רות עשתה רות עם בועז.

1. נראה כוונתו למה"ר יצחק חורי ז"ל, שהיה גביר בעמיו מלבד גדלותו בתורה. ואחד מ"המחזיקים" שלו, היה חתנו מר זקני מהר"ר סאסי מעתוק הכהן יהונתן זצ"ל (לימים ראב"ד גר'בא), אשר קרא חלק מספריו על הש"ס, בשם "זכות יצחק" על שם חמיו הנזכר שהחזיק בידו וכך יכול היה ללמוד, וחלק בשם "ברכת ה'" היינו אחר שהרחיב ה' לו ויכול היה להחזיק את עצמו ללא תמיכה (ראה בירחון אור תורה חשון תשד"מ).

יֵאָזְבֵד לִמְהַרְחֵץ מִהַרְמֵז מִהָרֵץ בְּהַ

בטענה: "למה לא הבאת לי היום ארוחת צהרים כרגיל?" הבן שלא הבין כוונת אביו, רץ בבוקר השכם להגרמ"א הכהן הנ"ל שזידעוהו פשר החלום. חיך הרב ואמר לו: "התשובה פשוטה, תמשיך לתמוך עוד ב"מחזיק" לע"נ האב, כי יש לו מזה נחת רוח גדולה". מיד קיבל הבן להחזיק בידי מוהרא"ך שנה נוספת.²

באי התורה ג'רבא המעטירה, אחר שראו דיני ופרנסי העיר שרבו התלמידים העניים שאין ביכולתם לשלם שכר לימודיהם, וכן לקנות ספרים לצורך לימודיהם, ייסדו קופת "אור תורה" למטרה קדושה זו, בה ישקיעו אנשי העיר כסף לטובת בני התורה. ומעל סכום מסויים יקבל התורם "מחזיק" היינו תלמיד חכם אחד שיקדיש את הלימוד להצלחתו (או לעילוי נשמתו אחר אריכות ימים).³ רעיון זה חודש בתקופתנו בישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" בעי"ת בני-ברק ת"ו, וכל התורם סכום מסויים ע"פ החלטת הנהלת הישיבה עבור 'מחזיק', ניתנת לו הזכות להחזיק בחור אחד, המקדיש את לימודיו באותה שנה להצלחתו או לע"נ קרוביו, ההסכם נחתם על ידי הבחור והנהלת הישיבה, וכסף זה נשמר עבורו לכשיגיע לפרקו.

בדור האחרון נודע במיוחד מר זקני מרן אבי הישיבה רב רבנן הגאון רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל, שזכה להעמיד תלמידים גדולים ומצויינים בתורה ויראה, וכאשר ראה חלק מתלמידיו הנבחרים שאין בידם היכולת להמשיך בלימודיהם בימי בחורותם, וכל שכן אחר נישואיהם, והתמיכה מקופת אור תורה לא הספיקה (כוללי אברכים עוד

ז"ל אביו של הרה"ג מהרמ"ז [מה"ר משה זקן] ז"ל, היה אצלו הרה"ג מהרח"ך [מה"ר חיים הכהן] ז"ל הרב המחבר 'לב שומע' וזולתו, מחזיק ללמוד וללמד את מר בריה מהרמ"ז ז"ל. והיה חולק ממש הרווחים שמרויח עם מהרח"ך ז"ל, כאילו שותפים הם ממש, ועמד כן כמה וכמה שנים. וכן בדורותינו יש כמה [עשירים] יחידי סגולה, שמעמידים להם מחזיק או מחזיקים [ת"ח שיהיו מחזיקים בזכותם את מסחרם]. אשריהם ואשרי חלקם בזה ובבא. כי זכות הרבים תלוי בהם וצדקתם עומדת לעד, כי מה שלומד המחזיק ומה שמלמד ומה שמלמדים תלמידיו ותלמידי תלמידיו תמיד כל ימי עולם, הוא נוטל מהם חלק בראש בעולם הנצחי עולם הנשמות, עולם שכולו טוב, עולם שכולו ארוך, מלבד עצם מצות תלמוד תורה אשר אין ערך לה, וכמ"ש רז"ל ותלמוד תורה כנגד כולם. עכ"ל.

וכן בדור האחרון נודע באי התורה ג'רבא על כמה "מחזיקים" כאלה. כגון הגאון רבי שלמה מאזוז זצ"ל שהיה 'מחזיק' לשני גבירים שהחזיקו בידו במשכורת מלאה במשך כמה שנים. ובזכות זה חיבר באותה תקופה את ספרו הגדול "כרם שלמה" על הלכות רבית.

לעתים היו כאלה שעשו 'מחזיק' לעילוי נשמת הוריהם. בהקשר לזה מסופר על אחד מנכבדי העיר ג'רבא בשם חויתה מאדאר שרצה לעשות מחזיק לע"נ אביו דוד למשך שנת הפטירה. ובהתייעצות עם הגאון רבי מרדכי אמייס הכהן זצ"ל בחר לו למחזיק למשך השנה את הגאון רבי אברהם מגוץ הכהן זצ"ל, שהיה באותה תקופה רך בשנים וגדול בחכמה. בתום השנה הפסיק המחזיק הגשמי להחזיק בידי המחזיק הרוחני. אך בעלות חויתה על יצועו באותו לילה, בא אליו אביו דוד בחלום,

2. שו"ת מעשה נסים ח"ב (קונטרס ממלכת כהנים סימן ה' אות ה').

3. וראה באורך בחוברת 'גדיל תורה' (שבסוף ספר חשק שלמה חורי, ג'רבא תש"ב) כל פרטי התנאים שתקנו בזה.

כדאיתא בשבת דף ג' ע"א). וכן העלה ע"פ גמרא זו גבי אשת חבר, הגאון רבי ציון ביתאן זצ"ל בדרושו הנדפס בספר מאמר אסתר (דרוש ט'). וכן כתבו לגבי אשת חבר, הגאון בעל משמרות כהונה בספרו חסדי כהונה (דרוש ג') והגאון רבי יעקב הכהן גדישא בספרו מאין יבא (אותיות רפ"ז ותס"ב). וכן הסכימו עוד מחו"ר ג'רבה בספריהם⁵. והוא הדין במחזיק שכל אחד מהם יקבל שכרו משלם. וכ"כ הגאון מהר"א פלומבו בספר יד המלך בדרשותיו (פרשת וישלח דף י' ע"ב) בשם הגאון מהרימ"ט. והובאו דבריו בשו"ת יביע אומר חלק ז' (חיו"ד סימן י"ז אות ב'). וכן העלה מרן היבי"א שם בזה"ל: ומעתה נראה שבודאי עדיף שהחכם ילמד בכלל כל היום, ויקבל משכורת מהכולל לפרנסתו, ומורא לא יעלה על ראשו, פן ינוכה לו משכרו בעוה"ב, אלא אף הוא נוטל שכרו משלם וכו'. וגם המחזיקים והתורמים לטובת אברכי הכולל יקבלו כל שכרם משלם, ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה מעם ה'. עכ"ל הטהור. ומי יבא אחר המלך.

וכבר פירשו גדולי רבותינו מה שאמר רבי יהושע בן לוי (סוף עוקצין), עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות, לרבות המחזיק⁶.

5. עיין בשו"ת יען הכהן ח"א (סימן מ"ז הערה ב').

6. כן כתבו מהר"י פיתוסי בספר ירך יעקב (דרוש ו'), ומהרא"ח בורגל בספר מגדנות נתן ח"ב (בדרושים שבסופו דמ"ט ע"ב), ובספר שש אנוכי הוב"ד בספר שיירי מנחה החדש (דרוש א').

לא היו אז), כיתת רגליו בין נדיבי עם כדי למצוא להם מחזיקים מתאימים לתקופה בת כמה שנים, ובד בבד דאג שישתלמו בהוראה ושאר עבודות הקודש (לימוד התלמידים ומלאכת השחיטה וכיוצא), ובהזדמנות ראשונה כשהתפתה משרה תורנית, דאג לשבצם במקום המתאים⁴.

מלבד ההחזקה הגשמית שיש ליששכר ולזבולון מעיסקא זו (שמח זבולון בצאתך ויששכר באהליך), גם גדול שכרם בעולם שכולו טוב. אך לא כמקובל לחשוב שחולקים הם בתורה הנלמדת על ידי "המחזיק" המוחזק, וכמו שכבר כתב הגה"ק רבי חיים בן עטאר זצ"ל בספרו אור החיים (פרשת כי תשא), שהמחזיק בת"ח יטול בעד מחצית כספו שכרו משלם, וגם לא ינוכה כלל ממחצית החלק של העוסק בתורה. ונמצא שכל אחד מהם קיבל שכר שלם. וכן כתב הגאון ההפלאה בהקדמתו (פתחא זעירא אות מ"ג), וכתב משל למה הדבר דומה, למי שמדליק נר מנר שאין מחסור לאורו. ואין אחד נוטל משל חברו מאומה. ע"ש. וכן מוכח מהגמרא (שבת דף צ"א ע"ב) דאיתא, המוציא ככר לרה"ר חייב הוציאווהו שנים פטורין, לא יכול אחד להוציאווהו הוציאווהו שנים חייבים. הרי שכל שאי אפשר לו לבדו לעשותה נחשב שכל אחד עשה מלאכה שלימה (שהרי העושה מקצת מלאכה בשבת פטור,

4. ראה בספר אב הרחמים חלק א' (פרקים י"ב ג').

**ברכת מזל טוב וסימן טוב לכבוד מורנו הרב המשגיח
המסור הדואג אישית לכל בחור ובחור
הגאון רבי מיכאל סגרון שליט"א
משגיח ור"מ ישיבה גדולה
לרגל היכנס בנו היקר נ"י לנועם עול המצוות
יה"ר שיזכה לגדול עוד מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיה
נטיעה דומה לשרשים, מתוך בריאות נחת ושפחה
לו ולהוריו וכל המשפחה. אמן.
המערכת**

ההסטוריה חוזרת

שו"ת יביע אומר חלק א - יורה דעה סימן יח
(יא) ... וכ"ש בדור היתום הזה דאחסור דרי הלוך וחסור ויחנו
בחסרות, וכבוד התורה ירד פלאים, ובפרט ע"י המפלגות אשר כל
חלקה טובה הכאיבו, וכל רב שהוצרך להצטרף לאיזה מפלגה מאיזה
אונס וכדומה, קנאים פוגעים בו, ויעפרו בעפר לעומתו. והסתר יסתירו
פניהם מתורתו וחכמתו, וכאילו קטיל קני באגמא הוא, ובעוה"ר
הותרה הרצועה לבזות ת"ח, וזה פוסל דיינו של זה וזה פוסל דיינו של
זה, ולא השגחיו בדברי רז"ל שמאד החמירו בעון זה, אשר בגללו
חרבה ירושלים, (שבת קי"ט:). ואם ראית ת"ח שעבר עבירה בלילה
אל תהרהר אחריו ביום שבודאי עשה תשובה, (ברכות י"ט). והמבזה
ת"ח נקרא אפיקורס, או מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, ואין לו
חלק לעוה"ב, (סנהדרין צ"ט:). ושנים עשר אלף זוגות תלמידים של
ר' עקיבא כולם מתו מפסח עד פרוס עצרת, מפני שלא נהגו כבוד
זה בזה (יבמות ס"ב). תסמר שערות אנוש. וידעתי בני ידעתי, כי
הם מחלקים בזה, בדברים הדברים, טלאי ע"ג טלאי, ומעיילי
פילא בקופא דמחטא, כדי להורות היתר לעצמם, ומכה
ישנה היא זו. וכמ"ש בשו"ת מהרי"ל (סי' קצד). והביאותיו
לעיל (סי' יא אות יב). ותלי"ת דברתי בזה בדרשותי לפני
החברים המקשיבים לקולי (אשר נפתו לקבל לשה"ר על
גדולי הדור, מאיזה חכמים בעיניהם, אשר הרשו לעצמם
להרבות בדברי בלע, לפני ההמון ועמי הארץ בדברים
שאסור לשומען, וכ"ש להעלותם על הכתב). ונומת
להם כי לא חילק ולא בילק ידענא, באיסור חמור זה,
דתבר גזיזי, וב"ה דברים שיצאו מן הלב נכנסו ללב,
ושמעו אלי. השי"ת יחזירנו בתשובה שלמה. אמן.

כי הוא הנותן כח לעשות

**נאמר בקהלת (ט', י"א) "שִׁבְתִּי וְרָאָה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כִּי לֹא לַקְלִים - הַמְרוּץ, וְלֹא לַגְבוּרִים - הַמְלַחֵמָה, וְגַם לֹא לַחֲכָמִים - לֶחֶם, וְגַם לֹא לְנִבְנִים - עֵשֶׂר, וְגַם לַיֹּדְעִים - חֵן, כִּי עֵת וּפְהַע יִקְרָה אֶת כָּלֶם".
מה זה הפסוק הזה? על מי מתכוין כאן שלמה המלך?**

"וישאו בני ישראל את יעקב אביהם" - לא היה יכול ללכת. וגם לא לחכמים - לחם, אתמול: "ויזבח יעקב זבח בהר ויאכלו לחם" (שם ל"א, נ"ד), והיום: "שובו שברו לנו מעט אוכל" (שם מ"ג, ב'), איך הזמנים משתנים לגבי יעקב אבינו בעצמו. וגם לא לנבונים - עושר, אתמול: "ויפרוץ האיש מאד מאד" (שם ל', מ"ג), יעקב אבינו היה עשיר גדול. והיום: "ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו" (שם מ"ז, י"ב), יעקב אבינו מחכה לבן שלו שיתן לו מה לאכול. וגם לא ליודעים - חן, אתמול: "ידעתי בני ידעתי" (שם מ"ה, י"ט) יודע אני מעשה יהודה בתמר, מעשה ראובן בבלהה. והיום: "אם נא מצאתי חן בעיניך, אל נא תקברני במצרים" (שם מ"ז, כ"ט). זה הפירוש הראשון שמביא המדרש על הפסוק הזה.

הפרוש השני במדרש על הפסוק הזה: דבר אחר, כי לא לקלים - המרוץ, זה משה, אתמול טס ברקיע ועולה כעוף שנאמר: "ומשה עלה אל האלקים" (שמות י"ט, ג'), והיום: "כי לא תעבור את הירדן הזה" (דברים ג', כ"ז), אפילו חבל של חמשים אמה לא יכול משה לעבור. בזמן שהיה לו רשות עלה משה רבנו עד

בתורה!¹ תמימה מביא כאן מדרש, יש אומרים ביעקב אבינו הכתוב מדבר. כי לא לקלים - המרוץ, אתמול: "וישא יעקב רגליו" (בראשית כ"ט, א'), והיום: "ויאסוף רגליו אל המטה" (שם מ"ט, ל"ג). כאשר יעקב אבינו הלך לחרן הוא היה בגיל מבוגר, בגיל 77, ובכל זאת יעקב אבינו רץ כמו ילד קטן, וכאשר הגיע הזמן שלו להפטר מן העולם, איפה הרגלים הללו? "ויאסוף רגליו אל המטה". וממשיך המדרש: ולא לגבורים - המלחמה, על מי מדבר? אתמול: "ויגש יעקב ויגל את האבן" (שם כ"ט, י"ד), כאדם שמעביר את הפקק מעל פי הצלוחית, והיום: "וישאו בני ישראל את יעקב אביהם" (שם מ"ו, ה'). הפסוק ממשיך ומדבר על יעקב אבינו, שבזמן שהוא בא לחרן וראה את האבן הגדולה על פי הבאר, וכולם המתינו שם עד שיתאספו כל הרועים וירימו את האבן, וכשבא יעקב אבינו בבת אחת הרים את האבן כמי שמוציא את המכסה (הפקק) מעל הבקבוק. אבל כאשר הגיע בסוף ימיו איפה כוחו של יעקב אבינו?

1. שיחה זו נאמרה ע"י מוה"ר בהספדו על ידיד הישיבה ומנהלה לש"ש, אשר עמד לימינה מיום הייסודה עד פטירתו לחיי עוה"ב, החה"ש רבי שמואל עידאן זצ"ל נ"ע ב"ד בתמוז התשנ"ו.

לר חיל

ח"ו

בא למעט

בכבודם ולהוריד

מגדולתם של אבותינו הקדושים, לומר איך היו ואיך ירדו?! מה המטרה של המדרש?

אלא כוונת המדרש, לתת לנו מוסר גדול. האדם בטבע שלו כאשר הוא רואה את עצמו במצב טוב, הוא אומר "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". כוחי! כל מה שהשגתי זה אני, בחכמה שלי ידעתי מה לקנות, ידעתי מה למכור, מכרתי את המניות האלה לפני שנפלו, קניתי את המניות האלה לפני שעלו, קניתי את המגרשים האלה לפני שעלו, מכרתי את המגרשים האלה לפני שירדו, עשיתי ועשיתי, ועשיתי. אם היום אתם רואים אותי במעמד גדול כזה, זה באמת החכמה שלי עשתה לי את כל זה. ולכן בא המדרש הזה ללמד לנו מוסר, שלא רק סתם בני אדם יש להם עליות וירידות, אלא גם גדולי עולם כאלה, גם עליהם הגלגל מתהפך. ואין לאף אחד להתגאות במה שהקב"ה נתן לו, כמאמר הכתוב (ירמיה ט', כ"ב): "אל יתהלל חכם בחכמתו, ואל יתהלל גבור בגבורתו, ואל יתהלל עשיר בעשרו, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי וגו'". ומדוע? כי כל הדברים הם מתנת אלקים, כמו שאין ליפה להתגאות ביפיו כי

לשמים, מי היום מגיע לשמים? עם כל המכשירים שהמציאו לא יכולים להגיע לשמים, מגיעים לכוכב מאדים, מגיעים לירח, ככה אומרים, אבל לשמים מאן דכר שמייה. משה רבנו טס לרקיע. אבל כאשר אין לו רשות, כאשר הגיע הזמן שלו, הקב"ה אומר לו "כי לא תעבור את הירדן הזה" - אפילו 50 אמה לא יכול לעבור. **ולא לגבורים - המלחמה**, אתמול: "מלכי צבאות ידודון ידודון" (תהלים ס"ה, י"ג), ואפילו מיכאל וגבריאל היו יראים ממנו, והיום: "כי יגורתי מפני האף והחמה" (דברים ט', י"ט). **וגם לא לחכמים - לחם**, אתמול: "ויגדל משה ויצא אל אחיו" (שמות ב', י"א) מהו ויגדל? שהיתה גדולתו להכניס ולהוציא, והיום: "קראן לו ויאכל לחם" (שם פסוק כ'), זה לא היה בסוף ימיו, אלא עוד כאשר הלך למדין, כמה הזמנים משתנים על האדם, היום הוא נמצא במצב מאוד גבוה, הגלגל מסתובב, הוא יכול לעמוד במצב מאוד נחות. **וגם לא לנבונים - עושר**, אתמול: מחצב של ספיר גילה לו הקב"ה בתוך אהלו ממנו התעשר, והיום: בשעת גזר מיתה כל העושר הזה לא עמד לו. **וגם לא ליודעים - חן**, אתמול: "כי מצאת חן בעיני" (שם ל"ג, י"ז), והיום: "אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה" (דברים ג', כ"ו). עד כאן המדרש.

ויש להבין מה נטפל המדרש ח"ו לשני גדולי עולם, יעקב בחיר האבות, ומשה אדון כל הנביאים? לא מובן מדוע המדרש דורש את הפסוק הזה דוקא על יעקב אבינו ומשה רבנו גדולי האומה? ואומר עליהם, תראו איך היו? איך ירדו? מה המדרש בא להגיד לנו כאן? וכי

יודע שהכל מיזו של הקב"ה, הקב"ה אמנם לא שולח לך 'המחאת דואר' בתוך מעטפה, אלא כמו שכתוב בפסוק (דברים י"ד, כ"ט) "למען יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה", אתה חייב לעשות, לעמוד, וכאשר אתה עושה, אז הקב"ה שולח את הברכה.

אבא זצ"ל היה מספר לנו, שבתנוס היה יהודי אחד ושמו מאיר אלשריף, היתה לו חנות והיה מוכר משי, אבל לא היה יוצא לעבודה בבוקר אחר תפלת שחרית, אלא היה מקפיד שלא לצאת עד שהוא יושב ולומד שעור, ועד שהוא מלמד את הילדים שלו, ועד ועד... ולכן היה מגיע לחנות לפחות ב-11.30 ולפעמים גם ב-11.45, בו בזמן שכולם היו סוגרים את החנויות בשעה 12.00, והולכים הביתה לאכול. והיו חוזרים רק אחר הצהריים בשעה 2.00, ועובדים עד הערב, וכולם היו צוחקים עליו: 'באת לעבוד ברבע שעה האחרונה?' והוא היה אומר להם: מה אני אגיד לכם? כתוב בפסוק: "למען יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה", מכאן שחייבים לעשות, חייבים לעבוד. כמה לעבוד? זה לא כתוב! אני צריך לקיים את חובתי ולצאת לעבוד, אני בא לחנות פותח אותה, ואני בטוח שהקב"ה ישלח לי את הפרנסה שלי.

יום אחד היה מתעמק בסוגיא קשה והתעכב, והגיע לחנות מאוחר, בשעה 12.00, ממש בשעה שכולם סוגרים הוא בא ופותח, צחקו עליו כל החברים שלו, והוא ענה להם כרגיל, אני לא משנה את הכיוון שלי, "יברכך ה' אלקיך..."! אחרי רבע-שעה כל החנויות כבר סגורות. השוק שומם, והנה הוא רואה שמגיעים קבוצה של סוחרים על גבי גמלים, והם נכנסים לחנותו ושואלים: יש לך אריג זה? ואריג זה? וזה? והוא משיב: יש! יש! נקב להם מחיר, אמרו לו: יקר מדי, ענה להם: בבקשה לכו תחפשו מישהו אחר! סבבו בכל השוק, וראו שכל השוק סגור והם היו ממהרים לנסוע, חזרו אליו, ולקחו את אריגי המשי ולא הותירו אף חוט אחד של משי! שילמו לו, הניח הכסף במגירה ויצא. באותו יום יצא יחסית מאוחר בשעה 1.45. ובדרך הוא רואה את חבריו כשהם חוזרים לחנות שלהם,

לא הוא ברא את עצמו, כך אין לעשיר והגבור והחכם להתגאות במה שיש להם, כי "ה' מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם" (שמואל-א' ב', ז'). וכמו שנאמר: "וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל" (דברים ח', י"ח) ומתרגם אונקלוס: "ארי הוא יהיב לך עצה למקני נכסין". רבותי, מי לנו גדול מיעקב אבינו? מי לנו גדול ממשה רבנו? כמה שהם גדולים איך הזמן השתנה והתהפך להם. ולכן, אם הגדולים ענקי-רוח אלה, הזמן התהפך להם, צריכים אנחנו לקחת מוסר ולא להתגאות, ולדעת שהכל ממונו יתברך.

מטרת הברכות

בואו נתבונן, ברכת המזון זו מצות עשה מדאורייתא, מן התורה חייבים לברך רק ברכת המזון. ועד כדי כך הדבר חמור שהרב בן איש חי (ש"ר, פרשת חקת אות י"א) כותב, האשה שלא מברכת ברכת המזון, עתידים לתת את הדין היא ובעלה ואביה, שלשה - חס ושלום - נענשים בגלל אותה אשה שלא מברכת ברכת המזון. היום ב"ה אכשור דרי, כולן יודעות לברך, וכולן מברכות. אבל אז הנשים לא ידעו קרוא וכתוב, ולכן תיקן הרב בן איש חי את ברכת המזון הקצרה, כדי ללמד לנשים שלפחות ידעו את זה בע"פ. ברכת המזון היא מן התורה, ובאו חכמים ותיקנו שעל כל דבר ודבר צריכים לברך עליו, למה באמת תיקנו זאת חכמים? למה הוסיפו לנו ברכות על כל דבר? מה בכך אם נשתה קולה ולא נברך, נאכל פירות ולא נברך. למה חכמים תיקנו לנו את הברכות על כל צעד ושעל? אדם בבוקר קם פוקח את עיניו, חייב לברך: פוקח עורים, מתיר אסורים, זוקף כפופים, מלביש ערומים, נותן ליעף כח... למה תיקנו חכמים שהאדם חייב לברך את כל הברכות האלו? אלא, מפני שהעולם הזה מטעה את האדם, האדם הוא מסתכל ורואה: ישבתי בבית ולא עבדתי - אין כסף. יצאתי לעבודה ועבדתי - יש כסף, אז אם כן מה זה אומר? ש"אני" - הוא שהבאתי את הכל! אני, הוא שעשיתי את הכל! כאשר ישבתי בבית לא היה לי כלום. אבל הוא לא

**האדם בטבע שלו נאשר הוא
רואה את עצמו במצב טוב,
הוא אומר "כוחי ועוצם ידי
עשה לי את החיל הזה". כוחי
כל מה שהשגתי זה אני,
בחכמה שלי ידעתי מה לקנות,
ידעתי מה למכור, מכרתי את
המניות האלה לפני שנפלו,
קניתי את המניות האלה לפני
שעלו, קניתי את המרשים
האלה לפני שעלו, מכרתי את
המרשים האלה לפני שירדו,
עשיתי ועשיתי, ועשיתי**

אם ח"ו היום כשהקב"ה נותן לך חיים ובריאות אתה "מצפצף" ושוכח להודות, ורק כאשר חס וחלילה מגיעה מחלה, פונים לרבנים ומבקשים ברכה, פדיון, איך הרופא יעזור לך? רק עכשיו אם יהיה נס אתה תודה להקב"ה? זה לא נכון, אלא תמיד תברך את הקב"ה ותזכיר אותו ותודה לו על כל חסדיו, לפני

שאלוהו: נו, מכרת משהו היום? השיב להם, כן! מחר אשתדל להגיע מוקדם יותר ואראה לכם מה מכרתי, ומה הרווחתי. מחר עשה השתדלות וסיים את שעוריו בהקדם, והגיע בשעה 11.20 לחנות, אמר להם, רבותי, בואו תראו מה מכרתי אתמול, פתח את החנות בנוכחותם, וראו שהכל ריק! מה קרה לך? שאלו, באו גנבים ולקחו הכל? "לא, רבותי!", פתח להם את המגירה, וראו את כולה מלאה בכסף. שאלו אותו: מה זה? ענה להם: אמרתי לכם, אתם כל יום מרויחים קצת, אני מרויח בבת אחת הרבה. הקב"ה נתן לי הרבה בזמן מועט ששהיתי בחנות!

אוקיר לאסיא - עד דלא תצטרך ליה

אבל, סוף סוף, אדם שלא מתבונן ורואה בשטחיות מה שניצב מול העינים שלו, חושב, הרווחתי כי עבדתי. ישבתי בבית - לא הרווחתי. ולכן כדי להחדיר שהכל בא ממנו יתברך, לכן תיקנו רבותינו כשאוכלים משהו מברכים - ברוך אתה ה'... כדי שהאדם יזכור ויזכיר לעצמו תמיד, הכל ממך הקב"ה. אתה קם בבוקר והולך, עומד על הרגלים, תברך: "המכין מצעדי גבר!" אתה קם בבוקר וב"ה רואה בעינים, גם זה ממנו יתברך. אנשים בד"כ כאשר קרה להם משהו לא טוב ח"ו, ואח"כ מגיעה להם ההקלה, נזכרים לתת תודה לה'. אבל זה לא צריך להיות כך, אלא תמיד יש להודות לה'. החכם עיניו בראשו, "אוקיר לאסיא - עד דלא תצטרך ליה" (ירושלמי תענית פ"ג ה"ו), אומרים חכמינו: תכבד את הרופא עוד לפני שתצטרך אותו. אדם שב"ה בריא, האם כשהוא רואה רופא עובר, רץ אליו וצועק לעברו: "גנב שכמוך, עבור ניתוח שאורך בסך הכל עשר שעות, אתה מבקש סכום מופקע של חמשת אלפים דולר?" לא! אלא כאשר אתה רואה רופא שעובר לידך, תקדימונו בשלום, תכבד אותו, לפני שתצטרך אותו. שחס וחלילה אם מחר תצטרך אותו, הוא לא יאמר לך, אני לא רוצה לטפל בך כי אתמול פגעת בי. זה רק משל. הנמשל, תכבד את הקב"ה, תודה לו על כל הטובות.

לא תפנה' אלא ש"ודאי לא תפנה", היצר הרע מביא לאדם כל מיני בעיות עד שאדם לא ילמד. היום אתה בריא? לך לשעור תורה! אתה עובד? שתצליח! אך בערב לך לשיעור תורה.

כאן בעולם הזה איננו יכולים להבין מה ערך דקה של לימוד, אבל אחרי מאה ועשרים, השכר גדול מאד, עין לא ראתה אלקים זולתך.

בשתי פרוטות אפשר לקנות ציצית

פסוק נוסף בקהלת (ז, ב') אומר, "טוב לכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה", על מה מדובר? על איזה בית משתה? על איזה בית אבל מדובר? אנו בודאי היינו מסבירים 'בית משתה' הכוונה לאיזו מסיבה משפחתית, לאיזו חתונה או בר מצוה של שכן, של קרוב משפחה. ולכן עדיף ללכת לבית אבל ב"מ, אין כ"כ חשיבות לבית המשתה. אך המדרש מסביר את הפסוק על גדולי עולם. המדרש (קהלת רבה ז', ח') אומר כך: יש שהלכו לבית משתה ולא נתפרשו שמותיהם - לא נכתבו שמותיהם בתורה ולא ניצלו מגיהנם. ויש שהלכו לבית אבל וניצלו מגיהנם וזכו לנבואה, וזכו ששמותיהם נכתבו. מי אלה האנשים, איזה משתה מדובר? איזה אבל מדובר? ממשיך המדרש ואומר: מדובר כאן בעוג מלך הבשן, לאיזה משתה הלך? למשתה שעשה אברהם אבינו ביום הגמל את יצחק, זאת אומרת היה זה משתה של אברהם אבינו! ידידו של הקב"ה. שהקב"ה מתפאר בו ואומר "אברהם אוהבי" (ישעיהו מ"א ח'), כביכול הקב"ה מתפאר באברהם שהוא אוהב אותו. המשתה של אברהם אבינו בודאי היה כולו שירות ותשבחות לבורא עולם, מה לא עשה אברהם ביום הגמל יצחק? ועוג לא מוזכר בפסוק, "ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק" לא מוזכר שם עוג. ואיזה אנשים הלכו לבית אבל? אלו אליפו התמיני וצופר הנעמתי ובלדד השוחי, שבאו לאבל של איוב, היו רשעים והיה מגיע להם להכנס לגיהנם, ובזכות שהלכו לבית האבל ניצולו מגיהנם, שרתה עליהם נבואה ונזכרו ונתפרשו

יום אחד היה מתעמק בסוגיא קשה והתעכב, והגיע לחנות מאוחר, בשעה 12.00, ממש בשעה שכולם סוגרים הוא בא ופותח, צחקו עליו כל החברים שלו, והוא ענה להם כרהיל, אני לא משנה את הכיוון שלי, "יברכך ה' אלקיך..." אחרי רבע-שעה כל החנויות כבר סגורות

שיקרה ח"ו אסון.

זוהי כוונת המדרש שפתחנו בו. מצד אחד הוא פותח ואומר, אין לנו גדול כיעקב אבינו, אין לנו גדול ממושה רבנו, אך עם כל גדלותם הזמן התהפך להם, לא תמיד הכל היה חלק. ולכן האדם כאשר יש בידו היום את הכח, יתאמץ לקיים מצוות ומועשים טובים, היום אתה יכול ללכת לשעור תורה, שעה אחת של שעור תורה שווה הרבה. לך היום ללמוד! אל תחכה אחרי מאה ועשרים, "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה" (אבות פ"ב מ"ד), ולא רק 'שמא

שמותיהם בספר איוב. עד כאן המדרש.

וצריך ביאור מדוע באמת זכו אלו להיות מוזכרים? צריך להבין מדוע כשהולכים לבית אבל זה יותר חשוב מללכת לבית משתה? אלא שכידוע נהוג להספיד ולומר דברי שבח על הנפטר, ולמה נוהגים כן, הסיבה היא: כשמגיע הנפטר לעוה"ב, גם אם הנפטר צדיק כמושה רבנו, רואה כמה שכר גדול הקב"ה נותן עבור שעת לימוד אחת של תורה, כמה הקב"ה משלם בעין יפה על לימוד תורה. ואז האדם מבקש: תנו לי לחזור לעולם הזה, אני אלמד! עונים לו, אדוני, סיימת, הגעת לעולם העליון, אין ממנו חזרה. מה שיש לך תאכל. והוא כל כך מתגעגע לך. מה עושים כדי לעזור לו? כשמתאספים לשמוע דברי תורה, כשעושים הספד עם דברי התעוררות, כל זה נזקק ליכותו של הנפטר, ונחשב לנפטר כאילו הוא למד כל השעות האלו תורה. כאשר הולכים לבית האבל מתבוננים קצת בחיי האדם, נזכרים כמה שעה של תורה היא גדולה. ואז מתעוררים להבין כמה יש לנו לשמוח שיש בידנו עוד לאסוף. בשעה שאנו עדיין כאן בעולם הזה יכולים ללמוד, יכולים להתקדם לעוד מצוות, אך כאשר מגיעים לעולם הבא נסתם כל חזון.

ידוע הספור של הגאון מוילנא, שהיה יהודי מיוחד וישן רק שעותיים ביממה, עשרים ושתיים שעות ישב ולמד תורה, ואת השעותיים שישן לא ישן ברציפות, למד חמש וחצי שעות וישן חצי שעה, ושוב חמש וחצי שעות למד, וישן חצי שעה. היה גבור וניצל את גבורתו ללימוד תורה. ברגעיו האחרונים ראו אותו תלמידיו בוכה, אמרו לו: אדם גדול כמוך בוכה? אתה הולך לקצור יבול גדול כזה של שבעים ושמונה שנה של לימוד תורה ומעשים טובים, זה הזמן לבכות? אתה צריך לשמוח! אחז את שתי הציציות שלו בידו, ובכה ואמר: רבותי, בעולם הזה בשתי פרוטות אפשר לקנות ציצית ולקיים מצוה, אבל אני הולך לעוה"ב שבו אי אפשר לקיים מצוות.

מוכאן ניקח מוסר השכל, כל אחד מאתנו ינצל את הזמן, עלינו לקחת מוסר, עוד יגיע היום שכבר לא

יהיה אפשר לאסוף עוד. מי שמקפיד ללמוד בכל יום - יוסיף עוד חמש דקות. מה זה חמש דקות? זה לא מעט. נעשה חישוב חמש דקות ביום, שלושים וחמש דקות בשבוע, ובחודש? ובשנה? זה מצטבר, כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול (ב"ב דף ט' ע"ב), עד סוף כל השנים שעוד נותן לנו הקב"ה, לחיים טובים. זה מה שצריכים לקחת מוסר כשהולכים לבית אבל, לדעת להבין ערכה של כל דקה של לימוד תורה ומעשים טובים. ועל זה אמר שלמה המלך "טוב לכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה".

לכן אומר המדרש, למרות שאין לנו גדול כיעקב אבינו, אין לנו גדול כמושה רבנו, אך צריך לדעת שלא תמיד הכל הלך חלק. ולכן כאשר יש ביד האדם היום כח, יתאמץ ללימוד תורה ולקיים מצוות. לנצל כמה שיותר מהזמן שיש ללימוד תורה. - ולכן גם תיקנו חז"ל ברכה על המאכלים, העץ או האדמה ועוד, למרות שבשכל זה לא מובן, מה שזה התודה והברכה הזאת לקב"ה הנאמרת מיתוש קטן שכמונו? אלא היות שבטבע האדם לומר 'כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה', האדם חושב שבזכות מאמציו יש לו לחם לאכול, רואה שע"י שעבד את אדמתו הוא שבע לחם. ואילו היה נשאר לשבת במקומו ובביתו, לא היה מרויח, לכן תולה את כל ההצלחה בעצמו, אבל באמת "ברכת ה' היא תעשיר" (משלי יו"ד, כ"ב), וה' הוא השולח ברכה במעשה ידיו של האדם כאשר הוא טורח ועובד, וכמו שכתוב: "למען יברכך ה' אלקיך בכל מעשה ידך אשר תעשה", ולכן כדי לזכור שהכל הוא ממנו יתברך, ולהתגבר על השכחה תקנו חז"ל לברך על כל דבר. ולכן גם מי שעובד לפרנסתו, ראוי לו שלא ישכח את העיקר, לזכור, שיש לנצל את הזמן עבור לימוד תורה וקיום מצוות, לאסוף ולאגור כמה שיותר לעולם הבא.

נקודת אור

בצלאל חיים

נקודה קטנה של אור גדול

קשר של תורה

מהרגע שפגש רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א, את רבנו מרן מאור ישראל, נפשו נקשרה בנפשו, והתבטל כלפי גדלותו התבטלות מוחלטת, ואף בישיבה לומדים בדרכו של רבנו מרן מאור ישראל, בעיון ישר וליבא דהלכתא.

כמו שהעיד מרן מאור ישראל עצמו, בהשתתפותו באירועים ובכנסים שערכה הישיבה, כי היותו נשיא הישיבה אינה מתבטאת רק על הנייר אלא אף בפועל במתן שיעורים בישיבה, וכי בישיבה זו הוא רואה את לימוד התורה האמיתי של רבותינו הספרדים הלומדים לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא (אור תורה אב תשמ"ה עמ' תרל"ד).

כל תלמיד מרן רבנו ראש הישיבה שליט"א יודע כי אף שלא תמיד מסקנתו ההלכתית היא תואמת לפסקו של מרן מאור ישראל, כדרכה של תורה, ההערכה וההערצה בין שני גדולי הדור היתה עצומה. והגם שמרן ראש הישיבה מחנך לנתינת כבוד ויקר לכל גדולי ישראל, גם מחוגים אחרים ומנוגדים, אין ספריהם נפקדים ממדפי אוצר הספרים בישיבה, אבל ראש לחכמי ישראל, ומנהיג הדור הוא מרן מאור ישראל, וכל החלטה ציבורית שהחליט מרן מאור ישראל, היה רבנו מרן ראש הישיבה מנחה לנהוג לפיה. ללא כל כוונה להפיק רווח או אינטרס כלשהו. גם כאשר רצה תלמידו ושלוחו לנהוג אחרת, מרן ראש הישיבה הודיע כי אין לו חלק ונחלה עימו.

לפני כל מערכת בחירות, גם כשהיו מתנגדים מבית ומחוץ, והאווירה ברחוב היתה מורעלת מבעלי מחלוקת שלט לשם שמים, ורבים שתקו ואמרו שלום עליך נפשי, כדי לא להנזק מאותם פלגנים, וכדי שלא יוציאו את בניהם ממוסדות חינוך ולא יתנכלו אליהם, מרן ראש הישיבה עמד בראש המערכה ללא חת, השתתף בכנסי חיזוק ואף יזם בישיבה כנסי הזדהות ופעילות לדרכו של מרן מאור ישראל.

כאשר ח"כ מיהדות התורה פער את פיו לבלי חוק כנגד מרן מאור ישראל, היה זה מרן ראש הישיבה ואיתו הגאון רבי יצחק ברדא שליט"א, והגאון רבי יוסף זליכה זצ"ל, שפרסמו מודעת מחאה חריפה, ממנה נעדרו אלה שמוכתרים כיום כיחידים שממשיכי דרכו, ואלה שחתמו על "כתב המינוי" למי שכביכול נסמכו ומונו על ידי מרן להמשיך את דרכו.

"שישמעו לרב נאמ"ן"

כל לומד בספריו של מרן מאור ישראל, רואה את הערך הרב שחש מרן מאור ישראל כלפי מרן ראש הישיבה שליט"א. מה שאינו בנמצא לשום חכם אחר מגדולי דורנו. מקריאת הדברים ההתרשמות היא כי החיבור ביניהם לא היה חיבור טכני ופוליטי, אלא קשר של תורה אהבה אמיתית וההערכה.

וכך כתב מרן:

"ושו"ר לידידי הדגול רב חביבאי דיתיב בתווי דלבי הרה"ג נאמ"ן נר"ו בסוף שו"ת איש מצליח ח"א (בדף נח ע"ד) שהעיד בגודלו שאף מר אביו הגאון הקדוש רבי מצליח מאזוז זצ"ל שהיה סבור להחמיר... "ידיד נפשי הרה"ג הנאמ"ן שליט"א, והעלה כדברינו הנ"ל... אפריון נמטייה שבשפלנו זכר לנו". "ידידי הדגול רב חביבאי דיתיב בתווי דלבי בנן של קדושים גזע ישישים עמו עוז ותושיה הרה"ג נאמ"ן נר"ו כתב..." והסתייע מדבריו נגד מי שחלק, על דיוק לשון הרמב"ם. "וכן משמע מתשובת הרמב"ם וכן דייק הרה"ג ר' חיים דרוק מתשובת הרמב"ם הנ"ל. וכן הסכים ידידינו הרה"ג נאמ"ן..

ואין הדברים פשוטים על עיקר, מרן מאור ישראל לא חילק בתשובותיו תארים לכל אחד, הביטוי "דיתיב בתווי דליבאי", נכתב על יחידים ממש, כגון הרה"ג רבי יהודה צדקה, ראש ישיבת פורת יוסף מח"ס "קול יהודה", והאדמו"ר רבי יוחנן סופר מערלוי מח"ס שו"ת יד סופר ועוד, ולרבי יוסף דורי מחכמי בגדד ומרבני פורת יוסף. מתרגם ספר "המספיק", מסדר "הלוח העולמי", מחבר ספרים ומזכה הרבים בלונדון.

וכן התואר "רב חביבאי", נכתב להנ"ל ולהגר"ש משאש. והתואר "ידיד נפשי", אף שנפוץ יותר בספרי מרן, נכתב רק לחבריו מספסלי הישיבה ולגדולי ישראל המובהקים, כגון: הגר"ש משאש, הגר"ש אורבך, הגר"ב צ' אבא שאול הגרא"י ולדינברג, בעל משנה הלכות. וכן הביטוי "שבשפלנו זכר לנו" מופיע רק פעמים בודדות על גדולי המחברים. ובספר מעיין אומר מובא על שאלה ששאלו את מרן, האם לעשות כפי דברי רב מסויים או כדברי מרן רה"י וענה מרן "שישמעו לרב נאמ"ן". ובהקדמת חזון עובדיה - פורים, יש כמה שורות מאוד נדירות, בו מרן מאור ישראל משבח ומברך את מרן ראש הישיבה, ומודה לו על שהסתייע בספרו "סנסן ליאיר", אין לכך תקדים באף ספר אחר של מרן כלפי כל רב אחר.

וכל גדולי ישראל מנהיגי הציבור הספרדי לשבטיו העריכו והחשיבו מאוד את דעתו של מרן ראש הישיבה, ראה בהסכמותיהם, מכתביהם ודרשותיהם של מרן הגר"מ אליהו והגר"ש משאש זצ"ל ויבלחט"א הגר"א בקשי דורון, והגר"ש עמאר שליט"א.

ואכן כל זמן שמרן מאור ישראל עמד ושימש למטה, נמנע מרן ראש הישיבה מלהוביל מהלכים ציבוריים, (מלבד פעם אחת, כשעסקנים הרכיבו על דעת עצמם רשימה לעיריית בני ברק תחת השם ש"ס, הקים מרן את רשימת הן על דעתו וברשותו של מרן מאור ישראל, וזכתה להצלחה אדירה לתועלת כל תושבי בני ברק), וסרב להצעות להשתתף במועצת חכמי התורה, כי ידע שלא תצא תקלה והחלטה לא נכונה מתחת ידי מרן. אך כשמרן עומד ומשמש למעלה, ונוצר חלל עצום מלהכיל, ראה מרן ראש הישיבה שזו הדרך להביא לידי ביטוי את האיחוד הנכסף, יחד שבטי ישראל, בדרכו האמיתית של מרן מאור ישראל.

ממתי

מרן שלכם

תמוז תשס"ו. הימים ימי מלחמת לבנון השנייה, ומרן רבנו עובדיה יוסף זיע"א בשיעורו במוצאי שבת בלויין, מכריז ומבקש לבטל את "בין הזמנים", בבחינת "האחיכם יצאו למלחמה ואתם תצאו לבין הזמנים...". למרבה הבושה, הישיבות הספרדיות בוחרות ל"התעלם" מדבריו. הישיבה היחידה שנאמנת לדבריו הקדושים היתה ישיבת "כסא רחמים" על כל סניפיה ברחבי הארץ.

לאחרונה, נשמעות טענות על חוסר נאמנות לדרכו של מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל. כביכול יש תנועה של מרן ויש כאלו "שבוגדים" במרן חלילה, אז יצאנו לבדוק מי בדיוק זה שבמשך עשרות שנים היה נאמן לדרכו ולמורשתו של מרן.

מעניין לדעת, האם בישיבותיהם של אותם "נאמנים" לומדים טור ובית יוסף לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא? שמא העיון הוא בשיטת רבותינו הספרדים? וכי מרגילים את הבחורים בכתיבה? האמנם מקפידים לא לאחר את גיל הנישואין? הבחורים אינם נישאים לבנות החובשות פאה נכרית? הציציות של הבחורים בפנים, במוסדותיהם מקפידים שהבנות הרווקות ישימו כיסוי ראש? האם מחנכים את בוגריהם לרדת אל העם שבשדות? האם הם מכניסים בניהם למוסדות ספרדים? ומה עם 'חדר יחוד'?

כל הנקודות הללו היו כידוע בנפשו של מרן, ובכל מקום היה זועק עליהן. ככל שאנו מפשפשים במוחנו, איננו נזכרים בישיבה נוספת מלבד ישיבתו של מרן מופת הדור הגר"מ מאזוז שליט"א שיכולה לסמן 'וי' גדול על כל השאלות הנ"ל, בניגוד לכל הישיבות האחרות שהנאמנות שלהם נוטה יותר לרבנים אחרים. באיזו עוד ישיבה תמצאו את ספרי מרן בלויים מרוב שימוש, באיזו ישיבה לומדים בהם בסדרי לימוד קבועים!?

ואכן, מרן עצמו ידע כל זאת, ואמר פעם לאחד מבניו "רק בכסא רחמים מעריכים את התורה שלי". וציין שזו הסיבה שהיא הישיבה היחידה שהוא מקפיד לבקר בה מעת לעת, מה שאינו עושה אפילו בישיבות שהקימו בני משפחתו.

לא ניתן להיסטוריה לגווע כל כך מהר. 'כסא רחמים' היא הישיבה היחידה ששמרה

בעוז על כבודו של מרן לאורך כל השנים (ולא רק בשנים האחרונות או אחרי-מות קדושים...). בשעה שבשאר הישיבות (כן כן, כולל הספרדיות שבהם), ביטלו דבריו בציניות, וניסו מתוך קנאה לגמד את דמותו הגדולה, 'כסא רחמים' היתה היחידה שרבניה ותלמידיה עמדו מנגד כחומה בצורה להגן על כבודו נגד אותם משמיצים, שהיום, נאלצים לבלוע את כובעם מבושה.

גם בימים בהם פסע מרן כמעט בודד ויחיד נגד מתנגדיו, ניצב מופת הדור מרן ראש הישיבה שליט"א תמיד לצדו. כך קרה שבאחד הכנסים הראשונים של תנועת ש"ס, הכינו המארגנים במה גדולה ומכובדת לעשרות רבנים, וברגע האמת "נעלמו" כל הרבנים, מחמת שהיתה אימתם של רבני האשכנזים מוטלת עליהם. הכנס התחיל ושום רב לא מילא את הבמה, מרן הגיע והבמה ריקה, לא ראשי ישיבות ולא חברי מועצות, כלום! אחד היה שם לצדו של מרן - מנהיג הדור הגר"מ מאזוז יבלחט"א!

מורשתו של מרן אינה מתבטאת באותיות של מפלגה כזו או אחרת שכיום מתכחשת לדרכו (עיין ערך היתר המכירה לדוגמא...). הנאמנות לדרכו של מרן, היא בהמשך מורשתו האמתית.

אז לכל המלינים, נציע במטותא טלו קורה מבין עיניכם! ובעצם, לא קורה, כי אם נגריה שלימה!

פלגנות מאחדות

בניהו קציר

"נו, אתה בא ל'כינוס אחדות'?" שאל העסקן כשהוא מחכך ידיו בהנאה. "אחדות?" נדרך הנשאל "נגד מי?"... 'שלום' ו'אחדות', אלו מלים יפות ומתוקות, שקל ונוח לנופף בהן או להסתתר מאחוריהן, אך כאשר השלום הוא כפוי, חיצוני, מדומה וחד צדדי, נזקו גדול מתועלתו. ופעמים שכדי למגר את נגע המחלוקת, הפילוג הוא דוקא צורך חיוני. (ואפשר לרמוז זאת בפסוק "והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח, יט), **ששלום שאינו לפי האמת והצדק, אינו נכון ואהוב**). הלא כך נהג אבינו אברהם גדול אנשי החסד והאחוה, כאשר ביקש מלוט בן אחיו "הפרד נא מעלי" (בראשית יג, ט). הבין אברהם שכאשר המחלוקת היא מהותית בדעות וסגנונות, האחדות תישמר רק כאשר יהיה פילוג. רק כאשר שני הצדדים לא יתחככו זה בזה, יסורו המתחים הפנימיים, וישמור כל צד על כבוד רעהו. וההמשך הוכיח זאת, כפי שרמזו בעל הטורים: "ויפרדו איש מעל אחיו אברם (ישב בארץ הנגב)" ס"ת "שלום", שדוקא הפרידה ביניהם היא זו שהביאה את השלום המיוחל. ואכן, כאשר לאחר מכן שמע אברהם כי לוט נשבה, יצא להגנתו בכל כוחו. וכן כתב הגאון בן איש חי (שנה א' הקדמת פרשת ויצא) שיעקב ולבן כרתו ברית כדי להפרד, כי יש ברית של פירוד. לא תמיד אחדות היא הדבר שנכון לעשותו. לפעמים מעדיפים לפרק משפחה, על פני הנזק הכבד שיווצר בלא כך.

כלפי מה הדברים אמורים? עד פטירתו של מרן רבנו **עובדיה יוסף** זצוק"ל, היינו כולנו בני איש אחד. בכוח גדלותו התורנית ויכולתו המופלאה לאחד בין קצוות, עמדנו כולנו תחת כנפי גלימתו וסרנו למרותו. אין ספק שהיתה זו מתנה מאת ה', כדי להשלים את המהפכה הגדולה - להחזיר עטרה ליושנה. בדרך הטבע, כמעט ולא שייך שציבור כה גדול בעל סגנונות שונים כל כך, יתאחד תחת גדול בתורה אחד.

כל זה היה, ולצערנו איננו עוד. כעת, ישנו ציבור גדול ועצום, שמורי דרכו הם רבנים הממשיכים את דרכו של מרן זצוק"ל שִׁדְגָל בשינוף וקירוב כל חלקי עם ישראל כולל ציבור בעלי בתים והעם שבשדות. ציבור זה אינו מזדהה כל-כך עם גדולי התורה היושבים ראשונה במלכות מועצת חכמי התורה. מדובר בשני סגנונות של הנהגה, וכמובן אלו ואלו דברי אלוקים חיים. אך לא שייך לשנות את המציאות, ולדרוש מאותו ציבור "אחדות" כפויה, תחת הנהגה רוחנית שהם אינם מוצאים בה את עצמם, ושקולם של מנהיגיהם הרוחניים אינו נשמע בה. אחדות לעולם אינה יכולה להיות חד צדדית.

לעת כזאת, נדרש ממנהיג אמיתי לקום ולעשות מעשה, שגם אם יראה כפילוג, יביא לבסוף לביטול המת'יות והמחלוקות. פילוג זה אינו חייב להיעשות מתוך ריב ומחלוקת, אלא מתוך הבנה הדדית.

גם כשהקים מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, את תנועת ש"ס, טענו עליו בזמנו שהוא מפלג את היהדות החרדית. לפניו היו רבנים רבים שבשם ה'אחדות' המדומה, הותירו את בני הספרדים דוויים ושפופים באגודת ישראל, ללא שום ייצוג. עד שקם מרן המנהיג הגדול ועשה מעשה בצעד אמין וחסר סיכוי. ואילו לא היה עושה כן, עדיין אנחנו ובנינו ובני בנינו, משועבדים ומקופחים היינו...

גם כלפי הגרא"מ שך זצ"ל טענו את אותם האשמות, כאשר הקים את 'דגל התורה'. אך אותם גדולים לקחו עליהם את האחריות לפלג כדי לאחות, כי אין פילוג הרסני יותר מ'אחדות' מאולצת.

קפיץ

יחד העם איתנו
בראשות אלי ישי

בכל מכל

קול

היום הדברים כבר ברורים כשמש, אבל אז בעת חפירת היסודות, היה עוד ענן של אבק ועפר שטשטש את הראיה, רק חדי עין גילו את הנקודה.

דווקא אז השאלה התמהונית שבה וחזרה על עצמה. משל היה מדובר בשיעור עיון מעמיק בגפ"ת ומפרשים, פתאום נשלפו כל הכישורים מימי הישיבה, "מה הוקשה לך" "לעולם אני אגיד לך" ועוד ועוד, כאילו הנדון היה יישוב לקושיית המש"ך, או לחובבי ההלכה בירור דחוף בענין הדוד שמש בשבת.

השו"ת המרתק כלל לא עסק בנושאים העמוקים הללו, אלא בסך הכל נסיון מוזר ל"יישב" את דבריו הברורים של רבנו ב"אריס נסי". לא בנס התורני בלחוד עסקינן, אלא בנסו של העולם היהודי, והתקווה שעוד נותרה לו בהנהגתו של רבנו הענק מרן ראש הישיבה שליט"א.

למי שטרם הבין, "והנושא בא": מה להצביע בבחירות? המקורות לשו"ת הם כמובן משברי ציטוטים וגזרי עיתונים בשמו של מרן: "מי שהצביע ש"ס שימשיך להצביע ש"ס" "יכול להצביע ש"ס" "מי שמרוצה מש"ס"...

לדידי "אין קושיא מעיקרא", ונניח לרגע את הציניות בקצה הגליון, ניישר מבט לתמונתו של מרן ראש הישיבה שליט"א - ונתבונן לרגע: אם "נתחסד" כולנו ולא נתמוך במפלגתו של מרן, לא נפעל או לא נצביע, וחלילה יקרה ומפלגתו של מרן ראש הישיבה לא תעבור את אחוז החסימה, ועשרות אלפי קולות ילכו לטמיון, ויתכן שבעקבות כך תורכב קואליציה לא הוגנת לציבור יראי ה', והצער שיגרם לראש הישיבה יהיה עצום ונורא. אני ואתה נוכל להביט בפני מרן ראש הישיבה שליט"א?! אנחנו נהיה שותפים לצערו הגדול של מי שהשקה וגידל אותנו ונתן לנו את הכלים להגיע לאן שהגענו! היום כשהוא קורא לנו לא נרוץ אליו! קרה גם קרה שמפלגות קמו ונפלו על חודו של קול, אתה תהיה מוכן להיות הכף, שהכריעה לכף חובה?! שמע מינה שמע מינה.

את הדאגה למפלגות אחרות או לרבנים חשובים אחרים נשאר להם ולתלמידיהם. את הביאור לעשה לך רב' קיבלנו עוד בישיבה, שום דבר לא השתנה מאז.

הטור נכתב לפני ששמענו את אמירתו של מרן כי מפלגת יחד תקבל 12 מנדטים, כעת הרעיון מיותר, אך משנה ראשונה לא זזה ממקומה...

קבלנו הוראות מרן

הרב אביה שמריה חדוק

בס"ד מוצש"ק שבת שירה התשע"ה

אנחנו אומרים בתפלה כל בוקר: אין כאלקינו! אין כאדוננו! וכו'. ואח"כ - מי כאלקינו? מי כאדוננו? וכו'. והקושיא מבוארת, שהיה ראוי לומר תחילה את השאלה, מי כאלקינו? מי כאדוננו? ואחר כך לענות ולומר: אין כאלקינו! אין כאדוננו! אין כמלכנו! אין כמושיענו! - ותירצו המפרשים ז"ל שגם מי שחוקר ונושא ונותן בענייני אמונה, יש לו תחילה לקבוע לעצמו: אני מאמין באמונה שלימה בה' יתברך ובכל יסודות האמונה, ורק אח"כ לחקור ולברר. ולכן אנחנו פותחים תחילה בקביעה: אין כאלקינו! ורק אחר כך: מי כאלקינו, מי כאדוננו, מי כמלכנו, מי כמושיענו (חזון עובדיה הגש"פ עמ' ז"ך).

וכזאת יש לומר על גדולי התורה והיראה שבכל דור ודור, שגם כאשר הם אומרים דבר שנראה לכאורה תמוה ובלתי מובן, בכל זאת יש תחילה לקבל דבריהם בלי עוררין, ורק אחר כך לשאול ולהבין, לחקור ולברר.

ואל יפלא בעיניך אין אנחנו משווים בין גדולי התורה לה' יתברך. והפסוק אומר: "ואל מי תדמיוני ואשווה יאמר קדוש?"

ובאמת מסיבה זו, פירש נחמיה העמסוני מכל דרשות ה'אתין' שדרש, כאשר הגיע לפסוק: "את ה' אלהיך תירא", מכיון שהבין שלא שייך לרבות את הגדול ככל שיהיה, לה' יתברך. אבל עד שבא רבי עקיבא ולימד: "את ה' אלהיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים! לימדנו רבי עקיבא יסוד גדול שיש לירא מהתלמידי חכמים כפי שיראים מה' יתברך. וכן אמר התנא באבות: "ומורא רבך כמורא שמים".

אשרינו שזכינו בדורנו, דור עקבתא דמשיחא, למורנו ורבנו, האשל הגדול ברמה, המעיין הנובע, אוצר התורה והיראה, אור האורות, נר ישראל, פאר הזמן מרן הגאון ראש הישיבה שליט"א אשר שתלו ה' יתברך בדורנו דור יתום זה, להאיר עינינו בחשכת גלותנו.

והן עתה הוקמה מפלגת "יחד" בנשיאותו של מרן שליט"א, לאמץ ברכים כושלות, ולקרר רבים אל חיק האמונה הזכה. ואף כי מתחילה היו שאלות ותמיהות אחת הנה ואחת הנה, מ"מ כבר מלתנו אמורה, שתחילה יש לקבל דברי הרב בלתי עוררין ואחר כך לנסות להבין ולשאול. ובאמת שבג"ד יש תשובות רבות לכל דורש אל האמת, וחלקם נכתבו בידי מרן שליט"א באגרת לבוחר. ע"ש נועם אמריו. ושאר התשובות חרוטות על לוח לבו של כל אחד ואחד, ואין כאן המקום לפורטם. ותיסגי לן שמפלגה זו חרטה על דגלה, התבטלות לדעת תורה של מרן שליט"א. היש ח"ך מתוק מזה. והדברים ארוכים. ודי למבין.

ואחתום בתפלה לה' יתברך שיזכנו לילך לאורו המאיר של רבנו הגדול מרן שליט"א, ויאותו רבים לאורו. עד כי יתגשם החזון "והיה לך ה' לאור עולם ואלהיך לתפארתך". אכ"ר.

עית לעשות

טלפונים, הקלדת רשימות, שיחות דחופות, ניהול כנסים, סבב רבנים, פעילות קדחתנית מזמזמת במטה המרכזי של בני התורה בארץ, הממוקם בצילה של הישיבה ברחוב הסמוך.

שם לאורכו של השלחן המאולתר, יושבים שם מחברי ספרים עמוקים בהלכה, מעיינים מובהקים, תלמידי חכמים בכל קנה מדה, בקיאים בש"ס ובפוסקים, כאלו שזכו להסכמות מגדולי ישראל שיצאו מגדרם כפשוטו, טובי האברכים, והעילויים של עולם התורה, כן! דוקא הם הראשונים שהפשילו שרוולים, להתגייס למערכה בכל הכח.

פגשתי אותם שם: יום יום, שעות על גבי שעות, מרימים טלפונים, עושים הכל בשביל הצלחת הכנסים ברחבי הארץ, עורכים רשימות של תומכים, מנהלים מטה מוצלח למען המטרה הנשגבה.

כן, מעבר לקו שמעתי את אותם המצויינים ביותר - שבשעת לימוד שלהם חותכים ספקות בהלכה, מכריעים בעומק העיון נושאים סבוכים - הם מבינים כי הפעם זה משהו הרבה מעבר.

גם בלי להבין, כי מתנהל מסע דה-לגיטימציה נגד התנועה אשר תחת הנהגתו של מרן ראש הישיבה שליט"א, וכי המאבק כאן הוא גם על כבודו של מרן שליט"א במלא מובן המלה - מעבר לכך, יש כאן בשורה של אחדות, יש כאן הזדמנות לגייס אבל לראשונה לא רק ספרדים חרדים, אלא את כל בית ישראל חרדים דתיים חילונים, מכל העדות והמגזרים כולם יחד, אל בית אחד תחת הנהגתו של מרן ראש הישיבה שליט"א, עם חכמי ישראל מכלל העדות והחוגים.

זה הרבה יותר מענין של הכרת הטוב, זה הרבה יותר ממחויבות של להשיב טובה. זה המבחן שלנו!

אם הם סגרו את הספרים, גם אנחנו כולנו למערכה בכל הכח למען ההצלחה הגדולה!

קמפיין

הפסח

הרב מרדכי מאזוז
ראש ישיבת כסא רחמים עמנואל

"ועבר ה' לנגוף את מצרים, וראה את הדם...
ופסח ה' על הפתח" (שמות יב, כג)

הקב"ה החליט לגאול את עמו, למען "ויעבדוני במדבר". פרעה מתעקש, וקבל הסבר בתשע דרכים שונות מיהו המושל הבלעדי של העולם, כאשר על ידיהם אף ישראל מקבלים סמינרים של שיעורי אמונה מאלפים ביותר להכיר את אלקי אבותם. ולכאורה נותר רק "המכה בפטיש" העשירי, וקדימה אל הדרור.

אך להפתעתנו יש עצירה פתאומית. לפני מכת בכורות נכנסת פרשה שלימה של קרבן פסח, כאשר בסופה מתקשרים העניינים, שאם יש דם מהקרבן בפתח, אז יש "פֶּסַח", ואם לאו, לאו...
והפליאות גדולות: א. מדוע קרבן עכשיו במצרים, ולא במדבר כפי שדובר? **ב.** לשם מה "לעכב" את תהליך הגאולה? **ג.** וכי הקב"ה צריך סימנים בבתיים ח"ו לזהות מיהו "בית יהודי"? [בזמנם, אף אחד לא זייף עדיין את שם זה...] ועוד נקודות יש להתבונן.

אלא שישוד עצום טמון כאן, העונה על כל זה, שחובתנו להבינו ולהפנימו היטב, בפרט בתקופה זו:
אכן, תכלית יציאת מצרים היא כדי לעבוד את ה' במדבר ולקבל שם את התורה, אך בטרם קבלת התורה, היו ישראל חייבים לעבור **מבחן נאמנות**, נאמנות לאלקים ונאמנות למורם ורבים גדול הדור שליח ה', משה רבינו.

נכון, עם ישראל כבר מכירים באמונתו הכרה שלימה, אחר שראו כל כך הרבה מופתים ונפלאות, אך אין זה מחייב שכאשר יקבלו את התורה ויגיעו נסיונות וקשיים בהמשך הדרך, יצליחו לעמוד

בזה כראוי. ואין זה מחייב שכאשר רבותיהם גדולי הדורות יאמרו להם פסקים בענייני הנהגה שיהיו תמוהים בעיניהם, יהינו לעשותם למרות הבלבולים. ואם אין את קבלת מרות זו, אומר הקב"ה, אין טעם לגאלם! כי יסוד התורה היא אמונת חכמים מעבירי התורה ומוסריה, שזה בכלל התורה שבעל פה, שעל זה נכרתה ברית בין ישראל לה' יתברך (עיין גיטין ס:).

ולכן שלח הקב"ה בידי משה שלוחו, דוקא לפני הרגע המכריע של הגאולה, לבקש מישראל בקשה קשה מנשוא, שיהא מבחן אמונה למעשה, לפרסם את "קמפיין הפסח" - לקחת את האלהים של מצרים, לקשור אותם למיטה כמה ימים כאשר כל העם המצרי שומע את פעיותיהם ובכיותיהם, לשחטם לעיני כולם, ואח"כ לצלותם כאשר ריחם נודף לכל עבר, ולסיומת, להניח את הדם דוקא על המשקוף מחוץ לבית קבל עם ועדה! כך ממש, מול עיניהם הכלות של כל המתנגדים, מול כל אלו שיודעים שאנחנו ידידים, וכעת יאמרו שאנחנו "בוגדים", כנגד כולם להצהיר בקול גדול: תחת מנהיגות רבנו, יחד אנחנו מאוחדים!!!

תהליך זה היה נסיון אדיר מצד קיומו, ונסיון אמוני עצום. בודאי שרבים אמרו לגדול הדור "משה בדאי אתה", הלא אתה עצמך אמרת "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו" (שמות ה, כב), ואיך עתה תזמינו לסקילה והרג וחנק? וידוע המדרש (ומובא בבית יוסף סימן ת"ל) שבאמת זעמו עד מאד המצרים, והבטיחו להם "סגירת חשבונות", וקמו עליהם להרגם, אלא שנעשו להם נסים גדולים.

ואולם למעשה, זה היה עיקר רצונו של ה' יתברך, שישראל יתחנכו לדעת לקיים מצוות במסירות נפש, ולהאמין בקול רבם מנהיג האומה גם כשהדברים נראים לכאורה כמוזרים, ורק מי שעמד בנסיון זה בשלימות מתחילה, וניהל את הקמפיין בחוצות בגבורה, ובסוף שם את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות, אצלו ורק אצלו פסח ה' על הפתח, כי רק הוא ראוי להגאל ולקבל את התורה, ומי שערער והרהר והעדיף להגרר אחר דמוגוגיות זולות למיניהם, ולתהות על הנהגתו של משה רעיא מהימנא רח"ל, ראה בסוף את משה ועמו יוצאים ביד רמה, והוא נשאר מאחורה...

אחים יקרים ואהובים! בימים אלו, עומדים אנו שוב בפני מבחן נאמנות, נאמנות לאלקים ולתורתו הקדושה! כלל ישראל ניצב בפני מערכה גורלית ומכריעה ממש, על פני כל דמותה של מדינת ישראל, על גורלם של בני הישיבות וכל עולם התורה... וזכינו שיש מנהיג בישראל.

מחובתנו להתגייס בכל כוחנו למען המטרה העליונה הזו, לפעול בכל כוחנו להגביר חיילים לתנועה, להשפיע על כל הסביבה, ונזכה לראות בע"ה בהצלחתה הגדולה.

נזכור! כולנו יחד עוברים בהצטיינות את "מבחן הנאמנות" למען שמו באהבה! "ויאמינו בה" ובמשה עבדו!"

האבות האבות

הסכם יששכר וזבולון

שאלה:

האם עביר לתמוך בתלמידי חכם אחד בהסכם יששכר וזבולון, או לתמוך באותו סכום באוספי אברכים?

תשובה:

כתב מרן בשלחן ערוך יורה דעה (סימן רמ"ו סעיף א'): ומי שאי אפשר לו ללמוד, מפני שאינו יודע כלל ללמוד, או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים. וכתב על זה הרמ"א: ויחשב לו כאילו לומד בעצמו. ויכול אדם להתנות עם חברו שהוא יעסוק בתורה ושכר מה שירויח "יהיה בין שניהם יחד". ומשמע מדבריו, שגם ברווחים צריך לחלק הצי חצי. אולם מרן מופת הדור הגר"ע יוסף זצ"ל כתב בספר הליכות עולם חלק ה' (עמוד ש"מ) בזה הלשון: יתרום בעין יפה לישיבות ולמוסדות תורה, או יחזיק בתלמיד חכם השקוד על לימודו. ע"ש. ומכל מקום גם לפי זה, כדי שיתקיים דין יששכר וזבולון יש לתת סכום הגון, וכמו שאמרו בבראשית רבה (פרשה ע"ב סימן ה', ופרשה צ"ט סימן ט') שזבולון נותן ליששכר כל צרכו כדי שיעסוק בתורה. ונראה שגם אם אין באפשרותו ליתן לת"ח "כל צרכו", לא ימנע עצמו מלתמוך בתלמידי חכמים. ועיין שם בספר הליכות עולם שהסיק שאף שקיבל התלמיד חכם כסף, לא נגרע חלקו בעולם הבא. ולעצם השאלה, הנה כתב מרן בשלחן ערוך יורה דעה (סימן רנ"ג סעיף ט') שלא יתן אדם צדקותיו לאדם אחד בלבד. ע"ש. ולכן חלק הארי יתן לתלמיד חכם להחזיקו, וחלק קטן יתן לעוד עניים.

הצה"מ הכה"ט רבי צבי צביאן שליט"א

אברך דחוק אך יש לו חסכוניות לדירה, מותר ליטול צדקה?

שאלה:

האם מותר ליתן כסף בצדקה לאהיבך שאשתו כעת איננה עובדת, ואם הוא אחיה
מעט מאד, אלא שיש להם קצת כספי חסכון לצירה (אני חושב שזה יותר ממאתים
ש"ח, אבל אין להם צירה). ומאיוב הם מחזיקים רכב זול ופסוק מאד [וכל יום
סוקלים למכור]? ומה הצין לשי קיום מתנות לאביונים בפורים?

תשובה:

לגבי צדקה מסתבר שכן. כתב מרן בשלחן ערוך יורה דעה (סימן רנ"ג סעיף ב') יש
אומרים שכל השיעורים שנאמרו (מאתים זוז וכו') רק בזמנם, אבל בזמננו יכול לטול עד
שיהיה לו קרן שיתפרנס ממנה. ודברים של טעם הם. עכ"ל. והוא הדין בנדון שלנו. אולם
לגבי מתנות לאביונים לכתחילה ראוי לתת למי שצריך לקנות לפורים, או לקופות צדקה
שמחלקים בפורים.

אוה"י האאון רבי מחיים מאסוס שליט"א

תרומה מגוי לביהכ"נ

שאלה:

האם מותר לקבל תרומה מאוי לצורך בניית בית הכנסת?

תשובה:

אף שאין מקבלים צדקה עבור עניים מן הגוי, וכמו שמבואר במסכת בבא בתרא (דף
י' ע"ב), משום שנאמר בישיעה (פרק כ"ז) "ביבש קצירה תשברנה, נשים באות מאירות
אותה" - כלומר כשתכלה זכות שבידן ותיבש לחלוחית מעשה הצדקה, אז ישברו אומות
העולם ואפילו הנשים יכולות למשול בהם, ולכן אין מקבלים צדקה מן הגויים כדי שתכלה
זכותם. וכן נפסק להלכה ברמב"ם (פרק ח' מהלכות מתנות עניים הלכה ט') ובשלחן ערוך
יורה דעה (סימן רנ"ד סעיף ב'), אעפ"כ לצורך בנין בית הכנסת מקבלים מן הגוי, וכמו
שכתב הרמב"ם (שם). וכן כתב הרמ"א (שם) וזה לשונו: וכל זה דוקא כשנותנים מעות
לצדקה, אבל אם מנדבין דבר לבית הכנסת מקבלים מהם. ועיין בש"ך (סק"ד) מה טעם
החילוק בין צדקה לתרומה לבית הכנסת. ובספר ראשון לציון להרב אור החיים הקדוש
(יורה דעה סימן רנ"ט) כתב בטעם החילוק, כי כשתורמים לבית הכנסת מתעלה שמו של
הקב"ה ואין באפשרותנו למנוע זאת בגלל "ביבש קצירה", אבל בנתינת צדקה אדרבה אנו
מראים שאנו שפלים מן העכו"ם ואין כאן התעלות שמו של ה' יתברך, ולכן יש באפשרות
חכמינו ז"ל למנוע את מתנת הצדקה ע"י הגוי. אמנם יש לסייג את הדבר בשני תנאים:
א. שיאמר הגוי בדעת ישראל הפרשתי, כלומר, למקום שתרומת ישראל הולכת, תלך
תרומתי זו. ב. שלא לחרות שם התורם על גבי כותל בית הכנסת. (שו"ת יביע אומר ח"ז
חאו"ח ס' כ"ב אות ז', בשם שו"ת יד יצחק (ח"ג סימן רע"א).

הרה"ח הרה"י רבי צבי עיבאן שליט"א

מסופק מאיזו קופה לזה

שאלה:

מצאתי אצלי צ'ק שכתוב עליו שאני חייב 18 ש"ח לקופה של רבי מאיר בעל הנס (כנראה לקחתי מהקופה כסף בתור הלוואה), ואני לא יודע באיזה קופה מצובר, כי מן הסתם יש כמה מוסדות עם השם הזה. מה עלי לעשות? האם אני יכול להעביר את הכסף למוסד כלשהו של רבי מאיר בעל הנס, ולהיטל מהחובה?

תשובה:

אם יש לך קופה של רבי מאיר בעל הנס בבית, אם זה של טבריא או של ירושלים (אשכנזים), תשלח להם. ואם יש לך כמה קופות של רבי מאיר בעל הנס מספק צריך לתת לכולם. עיין בספר פתחי תשובה על שלחן ערוך יורה דעה (סימן רנ"ח ס"ק ה'). ע"ש.

מוה"ר האאון רבי מחיים מאסוס שליט"א

חיוב צדקה במקבץ נדבות שיתכן שאינו נצרך

שאלה:

מה היא צדעת ההלכה בענין נתינת צדקה לאדם שיש לו ספק לגבי האם הוא אכן עני ואוסף צדקה (ובהפך בזכר זה של חוצבא יסאא). בנוסף מה יש לעשות כאשר מבקשים ממני צדקה, אנשים אשר סיכוי גבוה שהכסף שניתן להם ילקקניית סמים וכדומה, וניכר עליהם שהם מכורים לזה ח"ו, והאם יש בהם הבדל בין אלה?

תשובה:

אדם שיש ספק לגביו אם הוא עני אין צריך ליתן לו. ועיין במסכת כתובות (דף ס"ח ע"א): בואו ונחזיק טובה לרמאים, שאלמלא הם היינו חוטאים בכל יום. ופירש רש"י שאנו מעלימים עין מן העניים, אבל עכשיו הרמאים גורמים לנו. ע"ש. ומכל מקום כדאי ליתן דבר מועט [וכן מורה ובא מרן ראש הישיבה שליט"א מטעם שזה ספק דאורייתא. ועיין למרן רבי רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל בספרו מנחת כהן פרשת ראה, שביאר בזה הפסוק: "נתון תתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו" - כלומר אל תדקדק אחריו יותר מדאי אם הוא רמאי או גולן וראוי לקבל, "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך" - כלומר שכך גם מן השמים יתנו לך משאלות לבך, בלא לדקדק אם מגיע לך או לא. ע"ש. המעתיק]. ואנשים שעוברים במזיד על עבירות מן התורה או מדרבנן, אין צריך ליתן להם כלל. עיין בשלחן ערוך יורה דעה (סימן רנ"א סעיף א'). ואין הבדל בין איש לאשה.

הרה"ש רבי יעקב כהן שליט"א

שליח שטעה ושינה מדעת התורם בחלוקת צדקה

שאלה:

תורם נתן סכום כסף לשליח, ואמר לו: "לתת את הכסף למשפחה פלונית". ונראה
היה לשליח קרוב לווצאי ששם גם "ולעזוב משפחות". ולכן - נתן את כוב הכסף
לאותה "משפחה פלונית", וחלק קטן בסך מאות שקלים, חילק למשפחות נצקקות
נוספות לאחר זמן, באכזריות של התורם שאל את השליח: "נתת את הכסף למשפחה
פלונית? השליח השיב: "כן, נתתי כך וכך לאותה משפחה, וסך מסוים למשפחות
אחרות", ובא כח התורם אמר: "למה?! הרי אמרו לך רק למשפחה פלונית" וכו'.
השליח התעצב ואמר: "בסדר, חוב ככל הסכום נתתי להם, וסך מסוים למשפחות
נצקקות אחרות ששם במצב קשה מאוד, תפאל את התורם אם הוא מקפיד".
אותו אחד הלך ושאל, ואכן התורם השיב שהוא מקפיד, "יציאתי לתת הכל למשפחה
פלונית, עכשיו מהכסף שלק תפלים להם את התרומה האלו האעות שעשיתי". האם
אכן חייב השליח להפלים את התרומה מכספו שלו? יש לציין שהשליחות היתה בחנם.
וכן שאלו שהשליח יכול לתרום את ההפרש מכספי מעשר לאותה משפחה אבל הוא
בחור ישיבה, ויקח לו זמן רב עד שישיע מעשרות בסכום הצנוע. (אגב - האם הצין
היה מטעה אם השליחות היתה בשכר).

תשובה:

השליח אינו מחוייב בכלום, דהא קיימא לן דטובת הנאה אינה ממון, כמו שפסק הרמב"ם,
והובא בש"ך (ח"מ סימן ש"ג ס"ק א') באריכות. וההסבר לכך, מכיון שאין לתורם הכסף
רווח או הפסד, אלא רק הנאה בכך שנותן את התרומה, והנאה זו לא נחשבת לממון, לכן
פטור אתה מלשלם. ועוד גם אם נאמר שמעמדך הוא כדין "שליח ששינה משליחותו
חייב", כמובא בסימן קע"ו (סעיף ט"ו), זהו דוקא במקח וממכר שיש הפסדים או רווחים
לאחד מהצדדים, כמובא בסימן קפ"ג (סעיף ה'), שאם נתן לשליח מעות שיקנה חטים
וקנה שעורים, אם היה הפסד, הוא לשליח. ע"ש. אבל בנדון דידן אין רווח או הפסד לא
לך ולא למשלח, ואין כאן חיוב ממון, וכן ההלכה היא גם באופן שהשליחות היתה בשכר,
מהטעם שטובת הנאה אינה ממון והמשלם לא הפסיד. ובנדון שלך ההסתברות היא שכן
אמר לך "ולעוד משפחות", כי אחרת מדוע חלקת להם, היית נותן רק לאותה משפחה
בלבד, ואם התכוונת לתת להם בלי ידיעתו, מדוע אמרת לו היית מסתיר זאת, וזו רק
השערה למה שאתה מסתפק.

הצה"מ הרה"ש רבי חיים קהן שליט"א

עליית שני אנשים לספר שני

שאלה:

בשבת שקלים הוציאו שני ספרים, והגבאי מכר עליית מפרטי, ואח"כ רצה לחזור עליית משלים. שני מתפללים התחמו ביניהם, עז שהאחד אמר: מאה וששים, והשני אמר מאתיים. בשלה זה הציגו המתפללים לעשות כמו שכתוב בחומש "איש מצליח" בסם מן החיז"א, שהמשלים יטיב את הספר הראשון ויאמר קדים, ואחריו יעלה עז עולה לספר שני ויקרא את קריאת המפרטי ילאא ההפטר"ה, ויאמר קדים, ואחריהם יעלה המפרטי ויקרא בתורה את אותה קריאה שקרא קודמו, אך לא יאמר קדים אלא רק את ההפטר"ה. הגבאי הסכים, ואמר לפני המתפללים שהתחמו ביניהם שמכיון שהאחרון העלה את החמיץ למאתיים, כל אחד ישלם רק מאה. א. האם הם הבינו נכון את הבין הכתוב בחומש איש מצליח - ואכן מותר לעשות כן? ב. האם צדק הגבאי, או צלחא כיון שהוציאו מפרטים סכומים הגבוהים יותר ממאה - חל על זה בין נצר?

תשובה:

א. הם הבינו טוב מאד, ואסביר הענין בקצרה, המנהג הפשוט, שהעולה מפטיר אומר קדיש ואח"כ קורא הפטרה, לכאורה הוא נגד הלכה מפורשת בשלחן ערוך (סימן רפ"ב סעיף ה') שאם אמר קדיש, צריך לחזור ולקרות [בתורה] ויברך תחילה וסוף. ומפני זה נהגו בתונס (עיר שהיתה של גדולי החכמים) שהראשון יאמר קדיש, והשני עולה ומברך וקורא מפטיר. וכך היה מנהג במקום אחד בעיר הקודש ירושלים מלפני 300 שנה (והיום שכחו ממנו). אבל ליישב המנהג הפשוט בכל העולם, עמדו על זה הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל בשו"ת מגיד תשובה (ח"ד סי' י"ב), והגאון רבי משה הלוי זצ"ל בשו"ת תפלה למשה חלק ב' (סימן י"ח) וכתבו ליישב המנהג. ועיין במשנה ברורה עם הגהות איש מצליח בהערות בסוף הספר (עמוד כ'). אבל כשיש צורך בודאי שנכון לעשות המנהג השני.

ב. והגבאי שאמר שיתחלקו ביניהם צודק בהחלט, מכיון שמכירת המצות היא על דעתו, וכל המוסיף, מוסיף על דעת שיזכה הוא לבדו, ועתה ששניהם עולים משלים, כל אחד משלם חצי מהסכום שהוכרז בסוף. ועי' במ"ב סוף סימן קנ"ד ובאחרונים שם.

מוה"ר שאון רבי מחיים מאסר שליט"א

הגדרת "אביון" למתנות אביונים

שאלה:

מה היא ההצבה של "אביון". האם מי שיש לו "מינוס" בתוך (וא"כ חוב העם מושבר כק?) או שמא מי שאין לו בירה, ואפילו יש לו, אלא ששלם משכנתא? או

שמאל ההצברה היא, אי שאל יאמר את החובש" לאמר שהוצאותיו (ההכרחיים -
לא אותיות) כמות של הכנסותיו?

תשובה:

אביון הוא יותר גרוע מעני. וההגדרה כמו שאמרת שלא מספיק לגמור את החודש. והשם יעזור שלא יבואו בני ישראל לידי כך.

אוה"י האלון כבי החיים אלסו שלטי"א

איסור השימוש בנפצים

אלה:

האם אותך להשתמש בנפצים? ואם לא, כמה משתמשים בישיבה בפורים?

תשובה:

יש להתרחק כמטחוי קשת מכל מה שיכול לסכן ולהבהיל את הבריות, וחמירא סכנתא מאיסורא. רק קפצונים פשוטים וכיוצא אפשר לתת מעט לילדים. אבל גם זה אין נכון להביא לבית הכנסת בשעת קריאת המגילה, ולגרום לרעש ולהפרעות בזמן קריאת המגילה. וכבר התריעו על כך הפוסקים (עיין חזון עובדיה - פורים עמוד סב-סג). ובישיבה נוהגים להכות "ברגלים" בשם המן הראשון והאחרון, על פי דברי הבן איש חי (שנה א' תצוה אות י'), וכן הביא מנהג זה מרן ראש הישיבה בספרו סנסן ליאיר (מגלת אסתר פרק ג'). ולפני שנים רבות (כמדומה בשנת התשנ"ו) יש שהביאו לישיבה חומרי נפץ וכיוצא, ועשו קול רעש גדול, וכל בית המדרש התמלא עשן, ולא הסכים מרן ראש הישיבה להמשיך בקריאה, עד שיביאו אליו כל אותן מרעין בישין.

הה"ח כבי אזיר הכהן שלטי"א

שימוש בנפצים ע"י בחור בוגר ובצורה מבוקרת

אלה:

אם מנסים לא באמצע קריאת המגילה, אלא בסוף התיקונים, ומצליק מישהו
בן 17-18 באופן שלא מסכן אנשים פיזית האם זה מותר? וכן מה עושים
בישיבה בסוף שירת המן?

תשובה:

אסור מחשש בהלה ופחד, אא"כ זה קפצונים פשוטים וכיוצא. בישיבה תולים בובה בדמות המן כמה ימים לפני פורים, תחת הגשר אשר בישיבה, ובלייל פורים מעמידים את בובת המן בחבית על הכביש הסמוך, ומרן ראש הישיבה

כס

תמונה שלא תשכח

ביום בו פרצה מלחמת "ששת הימים", יום כ"ו באייר התשכ"ז, גבר זעם ההמון המוסלמי הנבער על היהודים בכל רחבי תוניסיה. גם בעיר הבירה תונס, פרצו פרעות לחרדת היהודים. אנו, בחורי הישיבה התבצרנו בבנין הישיבה, מפוחדים ודרוכים לקראת הבאות. ניסינו לעשות מה שניתן על מנת לעכב את פריצת ההמון הזועם להיכלה של הישיבה. סגרנו את שני השערים שהיו שער לפנים משער, וחסמנו את הכניסה בשלחנות ומטות.

הפורעים בקשו להשביע את תאות הרצח, ופרצו את השער החיצוני, בדרכם לשער הפנימי. באותה שעה, הבנו כי חלילה כלתה אלינו הרעה, ואין כוחנו עתה אלא בפינו. כל התלמידים התכנסו בהיכל בית המדרש, נעמדו מול ארון הקדש ופתחו בתפלה וזעקה לרבון העולמים שיציל את נפשם מיד מבקשי רעתם.

מתוך זעקות התפלה, עלתה נאקתו של אחד התלמידים, נער צעיר ורך מהעיר בן-גרדאן, אשר עמד והתחנן בדמעות: "רבנו של עולם! בן יחיד אני לאבי, ובאתי עד לכאן ללמוד תורה. אם יהרגוני, לא יהיה

רבי ברכיה דיעי שליט"א

מתלמידי הישיבה בתונס,

ובנו של הגאון רבי בן ציון דיעי זצ"ל מרבני ג'רבא (מח"ס "דרך ציון").

תפקיד כיום: מוהל שוחט ובודק, וחבר בחברא קדישא בג'רבא. ידוע במומחיותו הרבה בהעברת קברות צדיקים בשלמותם. בינתיים, העביר כבר ארבעת אלפים קברים.

(הראיון עמו נערך באחד מביקוריו בארץ, ודבריו תורגמו מערבית בעזרת המארחים ר' נסים אליה ורעייתו הי"ו. רוב תודות להם)

זא רחמים שלי

המשך להורי! אנא ה'!"

והנה, באותו רגע ממש התחולל הנס המפתיע. בבת אחת, עזבו הפורעים את המקום והסתלקו להם, כשבחורי הישיבה נושמים סוף סוף לרווחה.

אף אחד מאתנו לא הבין מדוע נטשו כך את המקום, אחרי שעלה בידם לחדור לתוך הישיבה. רק למחרת, התברר הדבר. שכנה ערבית סיפרה כי פנתה אל ההמון הפרוע וגערה בהם "מה אתם עושים כאן? בעבר היה כאן מוסד יהודי, מזמן הם עזבו, כעת זה בית של ערבים...". שמעו והסתלקו. בהמשך, נשיא תוניסיה נתן הוראה לפזר הרבה חיילים בשכונות היהודים, והם פיזרו את ההמון המוסת.

כשעתים שלש אחרי שהסתלקו הפורעים, שמענו דפיקות על שער הישיבה. ניסינו לזהות מיהו הדופק, אך לא הצלחנו, מאחר שראשו היה מכוסה בגלימא (בורנוס). חיששנו לפתוח, עד שהעומד בשער הזדהה בשמו "אני יוסף צמח מאזוז". מסתבר, כי מוה"ר חש צורך להיות עם התלמידים שלא יפחדו, וליתר בטחון התעטף בבורנוס שלא יכירו בדרך כי יהודי הינו. רבי צמח נותר עמנו עד הבוקר, כשכמעט כל הלילה לא הצלחנו לעצום עין, אחרי החוויה הקשה שעברה עלינו.

אמירה שהותירה רושם

מר אבי הגאון **רבי בן ציון דיעי** זצ"ל, היה מגיע מפעם לפעם לישיבה, להתפלל ערבית ולשאול בשלומי. ערב אחד ביקש הרב הגדול [כך כונה מרן מייסד הישיבה בפי התלמידים] ממר אבי לעיין ולחוות דעתו בענין הלכתי מסוים, נושא שנחלק בו עם הגאון **רבי חיים מאדאר** זצ"ל. מר אבי ישב ועיין בדברי הרב הגדול ורבי חיים מאדאר, והצדיק דוקא את דעת רבי חיים מאדאר.

ויכוח סוער החל בין השניים בריתחא דאורייתא. ואני, שילד רך הייתי, נבהלתי מהמחזה, וסברתי לתומי שאבי והרב הגדול רבים ביניהם. התחלתי לבכות בדמעות שלישי... עד שבא חברי לספסל הלימודים ר' **רפאל כהן**, בנו של **רבי אליהו כהן** זצ"ל מגפצא, והסביר לי שהם בסך הכל מתווכחים במלחמתה של תורה...

למחרת, נכנס הרב הגדול לחדר האוכל בישיבה, וקרא בקול רם 'ברכיה!' נבהלתי, מה חטאי ומה פשעי, אולם הרב הגדול שהתפעל מעינונו של מר אבי, רק אחז באוזני בחיבה ושאל '**האם אתה תגיע אפילו לרבע מאביןך או לא...!**' אחר כך מסר בידי מכתב למוסרו לאבי. כאשר מלאתי את שליחותי, סיפר לי אבי שבמכתב הודה הרב הגדול לדבריו.

ציון-דרך

אחרי החתונה של רבי רחמים שהתקיימה בג'רבא, אמר לי הרב הגדול לחזור אתו לתונס לישיבה. הסברתי שאין להורי כסף לנסיעה הארוכה, אך הוא לא ויתר, ושילם עלי את הוצאות הנסיעה.

זכרון מתוק מהישיבה

הייתי אהוב מאוד על הרב הגדול. דאגתו אלי היתה ממש אבהית. פעם חליתי, ושכבתי בביתו של דודי ר' גנוש שלי בתונס. הרב הגדול הטריח עצמו ו**בא לבקרני ביקור חולים**. כשנכנס לחדרי, נזף בי בחיבה 'ברכיה, אתה עוד חולה?!', והתעניין מה מצבי ואיך טיפלו בי.

תוכחת מגולה

בישיבה לא היו מקפלים את הטליתות בשבת, אלא היו שמים אותם אחרי שחרית בתוך ההיכל. אחרי ההבדלה, המצוה הראשונה שהיו עושים - כולם היו מקפלים את טליתותיהם. שבוע אחד שכחו לקפל. ראה כך הרב הגדול, בא לפנימיה וגער בנו "ויצעק צעקה גדולה ומרה". עד היום חקוקה בי הגערה הזאת שהחדירה בנו הרבה יראת שמים.

תפקידים בישיבה

אני הייתי אחראי על קניית הירקות והפירות לישיבה, לפני שהייתי הולך לשוק,

הייתי מגיע לרב הגדול, והוא היה מביא לי כסף לקניה. יום אחד הגעתי אליו כדרכי לבקש כסף לקניות. הרב הגדול פתח את כיס ה'בורנוס' שלו היכן שהיה מניח את הכסף, ואמר בצער "לא נשאר כסף לאוכל לשיבה..."

רק סיימנו לדבר, הופיע במפתיע איזה אדם, והניח בידו של הרב הגדול מאה דינר. בעוד הרב בא להוציא לו קבלה מפנקס הקבלות שהיה מונח תדיר בגלימתו, הסתלק האדם ונעלם מעינינו. הרים הרב הגדול עיניו לשמים בהודאה לה' יתברך, והתפעל מההשגחה העליונה שזימנה את הכסף בדיוק בזמן שהיה נצרך. תיכף ומיד שלח אותי לקנות בשוק תפוחי אדמה, באומרו "תקנה תפוח אדמה הכי טוב במחיר הכי זול..."

מאורע שלא יימחה

הרצח של הרב הגדול ה' יקום דמו. הכי כאב לי שבגלל היותי צעיר לימים, הורי לא הרשו לי לנסוע מג'רבא ולהשתתף בלויה.

דמות מופת מהדורות הקודמים

מורנו הגאון הגדול רבי **כלפון משה הכהן** זצ"ל ראב"ד ג'רבא. זכיתי להתעסק בקדשים ולטפל בהוצאת עצמותיו הקדושות מקברו בג'רבא, והכנתם להעברה לארץ ישראל. לילה קודם, לא הצלחתי לעצום עין מרוב התרגשות. כל גופי רתת מפחד ורעדה. בבוקרו של יום, טבלתי במקוה, ובצאתי נפגשתי בתמונת רבי כלפון שהיתה תלויה בפתח המקוה. עמדתי ליד התמונה ובכיתי כמו ילד "מי אני ומה חיי שאעשה זאת..." מארבע בבוקר שהתחלנו במלאכת הקודש עד שסיימנו בערב, לא חשתי לא רעב לא צמא ולא עייפות, למרות שעבדתי כל הזמן במרץ. איני יכול לגלות הרבה מעבר לכך שריח ניחוח נדף מעצמותיו הקדושות.

**ברכת מזל טוב וסימן טוב לכבוד מורנו הרב
מרבין תורה בישראל, פה מפיק מרגליות
הגאון רבי רפאל מאזוז שליט"א
ר"מ בישיבה גדולה
לרגל היכנס בנו היקר נ"י לנועם עול המצוות
יה"ר שיזכה לגדול עוד מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיה
נטיעה דומה לשרשים, מתוך בריאות נחת ושפחה לו ולהוריו וכל
המשפחה. אמן.
המערכת**

סברי מרנן!

הרב אדיר עמרוצי
ראש ישיבת כסא רחמים-ת"א

סברי מרנן!

אם ישעיה הנביא דקדק וכתב "ותהי האמת נעדרת", ודאי שהתכוין על פועל בהווה ממושך, פירוש - לא היתה נעדרת רק בזמנו, אלא לצערנו נעדרת היא בכל דור ודור, כי דור תהפוכות, שקוע במלאכות ובהליכות. הפועל 'נעדרת' משמעו - קיים, אך צריך לחפשו! עשרות שנים הסתתר לו מרן פאר הדור, שר התורה ומלכה, אביר הרועים, מנהיג באהבה וברחמים, איש אשכולות, בקי בכל מכמני התורה החכמה והמדע, אהוב למעלה ונחמד למטה, חד בדרא, הלא הוא הוד מרן ראש הישיבה שליט"א.

צר לי המקום, וצר הזמן - אבל העת הגיעה והאמת יצאה החוצה!

האם חשבתם קוראים יקרים, כיצד אדם הנמנה מתלמידיו של אהרן הכהן רודף שלום ושונא מלחמה ומחלוקת, כביכול כביכול מפלג את העם הספרדי? אולי הפוך! העם הספרדי מפולג ומפוזר, רועה הצאן נטש את צאנו ברעד ובצער, אבל על מי נטשת את הצאן? שכל כולו תקוה ורצון?! כל יהודי ספרדי ודובר אמת בלבבו, יודע בברור בתוככי לבו, כי מרן מופת הדור רבנו עובדיה יוסף זצ"ל וזיע"א - נשיא הישיבה ומוסדותיה, השאיר לנו אחריו מנהיג גדול בתורה, בחכמה, ובכל דבר.

הישיבה הנדירה והמיוחדת שאין שנית לה - ישיבתנו הקדושה - "כסא רחמים" הספרדית האוטנטית. הוציאה סדור שלא קם כמותו מימי חז"ל - כמה רדפוהו והשיגו נגדו, ואף פורסמה אי פעם אמירה - סדור זה טעון גניזה!!! טוב שלא אמרו שריפה... היודעים באמת כמה הושקעה נשמה בסדור? כמה עורכיו השתדלו לעשות סדור מושלם לחלוטין, כמה חזרו בתשובה ממנו, כמה התחזקו בתפלה, במבטא, בהלכה ובעבודת השם? אבל למדונו חז"ל, אותו אחד אמר פן ירבה ופן יפרוץ, ומן השמים גזרו אומר כן ירבה וכן יפרוץ! יותר מכל סדור אחר... וכמעשיהם של אלו, קמו אחרים על כל ספר שהשם הקדוש "איש מצליח" מתנוסס בענוה, חיפשו בציציות ובכ"ב האותיות, אולי נפלו שגיאות וטעויות... אך השם יתברך, בוחן לבות וכליות, יודע ועד - מי עומד בראש כל המהפכה הנפלאה, ועד כמה מטרותיו לשם שמים, כמה ענוה, וכמה זכוי הרבים נעשה, ובס"ד כל זמן קצר - ספר חדש ויוקרתי מביית המכון הגאון - "מכון הרב מצליח", בראשות מרן מלך התורה ראש ישיבתנו שליט"א.

כל אחד יודע בברור, שאין בדורנו קְעֵץ, וּמְעֵץ גנים, כמו מרן הגאון שליט"א. ובמרוצת השנים, משנותיו הצעירות, שגם היה מוגדר כגדול הדורות, העמיד תלמידים הרבה, מוכשרים להפליא, מרביצי תורה ויראה, והיופי לך מזבח - זה הענוה והיראת שמים הבולטות, אלו הן תעודת הזהות של תלמידיו מעשי ידיו.

האם שמע פעם הקורא, ת"ח שכבר מגיל 3 ידע לשמור על זמנו, כאילו כבר סיים את כל התלמוד, ומבין מהי שמירת הזמן... סיפר פעם מרן שליט"א, שכאשר אמו הצדקת ע"ה השקתו חלב, היה מבקש (להבה"ח) מאמו ע"ה להזיז מעט את אצבעות היד, כי זה מסתיר לו את הקריאה... ועוד לא סיפרתי ולא כלום על נסיו הגדולים, על ידיעתו בקבלה, במקרא ובפסוק ובדקדוק, מגיל ילדות!!!

אך מה נעשה יקר וגדולה למרן שליט"א על זה? - ביזוהו, דיברו מאחורי גבו, כתבו נגדו, החרימו את ספריו, ואפילו אמרו בישיבות מסוימות - אם למדת ב"כסא רחמים" אינך רשאי לבוא למבחן אצלנו! מה קורה כאן? הם מבינים במה הם נוגעים? במי הם מזלזלים?
"אל תגעו במשיחי ובנביאי אל תרעו!"

מרן שליט"א רוח אפינו משיח ה', חכם עדיף מנביא, גדול פוסקי הדור. למה הקנאה הזו?
אחרי כתבי כל זאת, נזכרתי בחבוריו הנדירים של מרן שליט"א, אנחנו בני התורה נפגשנו עם ספרים כמו "ארים נסי" גטין, "ארים נסי" יבמות, "לא תשיך" על פרק הרבית? הספר הבהיר שלא קם כמותו בשם "דרכי העיון" - המלמד לאדם דעת, מי מאתנו קרא ועצר...!! ובקראי ב"אסף המזכיר" - יורדות לי דמעות, כשאני נזכר במכתבים הטפשיים שקיבל פעם מרן שליט"א - מדוע הרב כתב את ההקדמה לארים נסי? תאמרו לי - אלו רבנים?! אלו מלמדים תורה? - די לחושך הזה! די לאפילה!

אני נזכר בעובדא נדירה, שלפי הנראה לא קדמה לשום ת"ח, בשנת תשנ"ו בהילולא השנתית הנעשית ברוב עם ע"י הישיבה הקדושה- ונקראת 'ההילולא הכי גדולה בעולם סביב שלחנות ערוכים', אמר מרן ראש הישיבה שליט"א את הפסוק בישעיה המדבר על המשיח "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד", ופירשו ע"ד הדרש כך: ישכיל בגימ' ש"ס עם יו"ד, שזה ש"ס שלי (תנועת מרן הראש"ל זצוק"ל) עבדי- עם גריש קל - עבדיה, ירום ונשא וגבה מאד! והמדרש מפורסם ירום מאברהם וכו', וסיים - מרן רבנו עובדיה זצ"ל הוא המלך המשיח! קם מרן הראש"ל זצ"ל ואמר: ואני אומר ראש ישיבת כסא רחמים שליט"א, הוא המשיח!

והנה, אני חוזר על השורה הראשונה "ותהי האמת נעדרת" - אחרי שקראנו, וכל אחד מאיתנו הרגיש כמה עוול נעשה לנו הספרדים! עשרות המפגשים והמחוות שהיו למרן הגאון ראש הישיבה שליט"א עד להבב"ח מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל - כמה אהבה הרעיף עליו, כמה עידוד נתן לו, כמה גיבו? היאך מסתירים זאת?

ותהי האמת נעדרת!

ב"ה זכינו להכיר ולהתקרב למרן שליט"א, ממשיך דרכו ו א ו ר ח ו ת י ו של הגאון מרן הראש"ל זיע"א בדרך הכי נאמנה, שלא על מנת לקבל פרס, ובלי חנופה כלל וכלל. וגם בימים

אלו, שמתקיים מאמרם ז"ל (עיין עירובין ח"י ע"א) "כל הבורח מן הכבוד, הכבוד רודף אחריו", בימים אלו נחשף מרן ראש הישיבה שליט"א. בקומתו ובצביונו, ויכירו וידעו כל יושבי תבל - מי זה מרן הנאמן למרן באמת? מי שמר על כבודו של מרן זצ"ל באותה שנה קשה שנת שנ"ת, שקמו וביזו וגידפו את מרן פאר ישראל רבנו עובדיה זצ"ל, והיחיד והמיוחד שעמד בפרץ היה מרן רה"י שליט"א מכל חכמי ספרד, שכולם פחדו והתחבאו במסתרים, מיחו בחדרי חדרים, ומרנא שליט"א הוציא קלטת שלמה בה דיבר כ-60 דקות רצופות על גדולתו העצומה של מרן הגרע"י זצ"ל והופצה ע"י חסדי נעמי באלף(!) עותקים, ונודעה אז בכנויה "קלטת האלף".

ידוקא בימים אלו שהחושך יכסה ארץ, והמוון העם הולכים מבולבלים, למרות שלענ"ד אין מה להתבלבל, והדברים ברורים לחלוטין,

מרן ראש הישיבה שליט"א המוכתר ועומד - ללא הכתרה וללא הודעות התקשורת - כרבן של כל בני הגולה! פתח תנועה פוליטית שאין דומה לה ושמה יחד. וזו 'תנועה' לא 'מפלגה', כי 'מפלגה' מזכיר את קורח ועדתו, בפסוק "ויקח קרח בן יצהר" וגו', תרגם אונקלוס "ויקח קרח" "ואתפלג קרח", נוח לו מאוד שיש פילוגים בעם, ובפרט בזרם הספרדי שלא יודע ריב ומדנים, רב פלוני מול רב פלוני, זה כתב וזה אמר וזה מחה...

די! רק תנועת יחד בעלת תוכן ומשמעות יהודית חברתית, ותורנית לא פחות מכל מפלגה אחרת, אשר בראשה שם מרן בהכתרה ברורה לכל, את ידיד ומוקיר ומעריך הישיבה הקדושה, ח"כ הרב אליהו ישי שליט"א, תשים קץ לפילוג. ר' אלי מוגדר ציר נאמן בשני מובנים: ציר - שליח של מרן ראש הישיבה שליט"א הנקרא נאמן. וציר - שליח אמיתי נאמן ואמין. וב"ה אחד הנציגים שלנו, זה ידידי ורעי מזמן כניסתי לישיבה, הרה"ג הרב ששון טרבלסי שליט"א, שאנחנו אחים בלב ונפש, ובידידות פנימית עמוקה, ואנחנו מברכים אותו לסיעתא דשמיא גדולה, שיוציא את הכשרונות הברוכים שלו החוצה, למען כלל עם ישראל.

ותהי האמת נעדרת! קיימת היא, אך אם מחפשים אותה, 'עודרים' אחריה במעדר שחופרים בו, שותלים וזורעים! אבל התשובה הניצחת תבוא ע"י כולנו, תלמידי ומעריצי ואוהבי מרן ראש הישיבה פאר הדור ופלאו שליט"א, ונצביע בגאווה קץ, ונכוין לקיים מצות "ועשית ככל אשר יורוך", ביום כ"ו באדר השמח תשע"ה. ויהי רצון שיקויים בכולנו מקרא שכתוב והיתה לה' המלוכה! והיה ה' למלך על כל הארץ, ביום ההוא (כ"ו אדר) יהיה ה' אחד (בגימ' אהבה - אהבת התורה) ושמו אחד (בגימ' אהבה - אהבת הארץ ועם ובני ישראל). אמן ואמן.

כוס תנחומין נשגר לכבוד ידידנו, העומד לימין הישיבה ומוסדותיה, מזכה הרבים בתוכנותיו בערוץ הקודש "קול ברמה", ומקרב ישראל לאביהם שבשמים בדרכי נועם.

ר' עמי מימון וב"ב הי"ו

על מות הבן היקר והנעים, המדוכא ביסרוין, ולא טעם טעם חטא, עודנו באבו קראו רבו, אליו במסיבו.

ה"ה יהודה שמואל מימון ז"ל

שנלב"ע כשבוע אחר הכנסו לעול המצוות.

יה"ר שהרופא לשיבורי לב יחבש לעצבותם וירפא לשברם,

ובנחמת ציון וירושלים תנוחמו. אכ"ר.

צו 8

הרב ישראל בוכריס

אור יהודה

אב התשס"ו

ריח של פצמרי"ם, זיעה, ודם מתבשל לאיטו בשמש הקופחת של כפר פְּנַת-גְּ'בֶל שבדרום לבנון, גדוד המילואים 9217 החטיבה הדרומית (בוגרת גדוד רותם של חטיבת גבעתי), משתרך לאיטו ומחפש 'חיזבלונים', סליקים, וחוליות נ"ט. הגדוד - שספג אבידות לא מעטות, שאיבד חברים של שנים בשניה, וראה אותם נופלים לנגד עיניו. שנתקל לא פעם בעיני מרצח, יוקד שנאה ויורק אש. שכבר שבועיים במילואים, ולא הניח ראשו על כר ראוי לשמו, אכן! הוא עייף, יגע, חושש, מפחד, אבל נחוש!!! נחוש זו המְלָה.

מה מאחד בין 'דני ביטון' מאשדוד בעלים של חנות של מוצרי חשמל בעבר (הלא רחוק לפני שבועיים), ומאגיסט עם שחור בפנים בהווה. ובין ד"ר 'גיל מישור' מגבעתיים רופא משפחה במקצועו, וכעת חובש קרבי. לבין 'גדעון אייזנשטיין' הרפתן מקיבוץ דגניה, וכעת מטוליסט. ל'איבגני' הרוסי מאופקים, וכעת הצלף הבלתי מעורער של המחלקה, ו'נועה חגי' מרחובות, פקידת בנק במקצועה, וכעת תצפיתנית חדורת תחושת שליחות?

כן! הם יודעים בוודאות שמרגע שנקראו ביום פקודה, להגן על ה'מולדת', הם אלה שצריכים לעשות את העבודה! עליהם מוטלת האחריות! אין מישהו אחר! הצבא אינו יכול להישען בשעת מלחמה רק על אנשי הסדיר, יש עוד גיזרות, חייבים חיילי מילואים!! אותם חיילים שבכל מערכות ישראל הגדולות, הצבא נשען עליהם, ויודע שביום פקודה - כשיקבלו "צו 8" הם אלו שיבואו להילחם בחירוף נפש. ובעזרת ה' לנצח.

אדר תשע"ה

אחי! עלינו להבין, והאסימון חייב לרדת! למי שלא יודע, אנו נמצאים בלב ליבה של מערכה! של מלחמה! מלחמה למען כבוד ה' ותורתו, ולמען כבודו של פוסק הדור מו"ר ועט"ר מרן ראש הישיבה שליט"א. הוא האיש - שמי כמונו יודע עד כמה התרחק מפוליטיקה, מן התקשורת ושאר ירקות, זה ממש ההיפך הגמור ממנו, וזה לא סוד. אבל ברגע שראה בעיניו הצופיות למרחוק וחישב בדעתו הרחבה שהגיע הזמן לפתוח מפלגה ולא עת לחשות. עשה זאת בגאון! בבטחון! ללא כחל ושרק! כמו שרק הוא - מנהיג אמיתי יודע.

ישיבתנו הקדושה "כסא רחמים" מצטיינת ב"גאוות יחידה" אינה בושה במסורת אבותיה, ומכירה בערך רבניה, כל אחד מאיתנו שנשאל: היכן למד מר? משיב בגאווה: ב"ישיבת "כסא רחמים"! "אצל הרב מאזוז"? כן, אצל מרן רה"י שליט"א! כולנו יודעים להעריך את מרן, כולנו אוהבים אותו, כולנו רואים בו מנהיג אמיתי, מודל לחיקוי. אבל, כל דבר בעולם מתבטא בדבר מסויים. זמר, מעולה ככל שיהיה, אינו שווה מאומה אם אינו מבטא את כשרונו המוזיקלי. נגר, מוכשר ככל שיהיה, מה הינו שווה כשבפועל אינו מייצר אפילו שרפרף? כלפי מה הדברים אמורים, כתלמידיו של מרן שהתחנכו על ברכיו, ויודעים ערכה של הכרת הטוב מהי? קשה מאוד היה להשיב תודה למרן שליט"א. במה בדיוק נוכל לעזור לו?! כעת הגיעה לידינו הזדמנות נדירה וחד פעמית להיעתר לבקשתו של מרן שליט"א, ולעזור ככל יכולתנו להגשים את משאלת ליבו של מרן. עכשיו הגיע הזמן! עת פקודה! כולנו, כל תלמידי הישיבה ובוגריה לדורותיה, נקראים "בצו 8" ונרתמים למען המשימה הקדושה שהטיל עלינו מרן שליט"א ומוקירים לו טובה.

אני לא מדבר כמובן על מיעוטא דמיעוטא (שאפי' לר"מ דחייש למיעוטא לא חייש ליה), שעוד מתלבט למי להצביע. אני באופן אישי לא מבין מה בכלל השאלה (וסוד קטן: אני בטוח, כמי שמכיר מאיזה חומר קרוצים בוגרי הישיבה, שביום פקודה, מצפונם לא יאשר להם שום דבר אחר מלבד...) ובהכי לא עסקינן. אני מדבר על משהו אחר, יוצא לי לדבר המון עם חברים תלמידי הישיבה ובוגריה, ולצערי הרב השיחה מתנהלת כך: אחדשו"ט... אני: נו, מה מתקדם עם המפלגה, למי מצביעים? החבר: מה השאלה?! ברור שלמרן. אני: אתה מן הסתם מבין שלא לכך התכוונתי... החבר: ואלא מאי? אני: מה עם המשפחה, החברים, יש השפעה? החבר: אָה, תשמע, אבא שלי נראה לי מצביע לנו, אבל אמא שלי מתלבטת, אבל נראה לי שבסוף היא תצביע לנו... אני: ומה עם האחים? החבר: לא, זה כבר סיפור אחר, אחי, נעול על בנט, אתה מבין? נעול! ועוד אח ליכודניק שרוף. אני: שכנים, חברים, משפחה מורחבת, איתם דברת? החבר: אָה, זה כבר לא נעים, פתאום לדבר איתם על בחירות?

עד כאן שיחה שלצערי הרב אני מנהל פחות או יותר עם הרבה חברים ובוגרי הישיבה, וחבל. למי שעדיין לא הפָּנִים, מנדטים לא נופלים מהשמים, אין חינום, כל דבר בחיים - ועל אחת כמה וכמה בזמן בחירות - בא בעמל ועבודה סיזיפית.

אני בטוח שמה שמניע את אותם חברים דלעיל, אינו חלילה ולזול או אי ציות למרן. אלא פשוט שאננות. איננו מבינים את כובד המערכה! אז יש הרבה שסומכים על מרן שליט"א, הרי הוא מגיע לכנסים של 500 איש ויותר בכל רחבי הארץ, וניחן בפ"י בדמוגוגיה, ויכולת שכנוע אדירה. ישנם שסמוך ליבם בטוח על תשדירי הבחירות - בטח שכשישמעו את (להבבה"ח) מרן רבנו הגדול מעיד בפי קדשו "בכל ביתי נאמן הוא" יצביעו לנו. יש לנו יועצי תקשורת ואסטרטגים אדירים, הם יעשו את העבודה, ישנם שסומכים על הסייעתא דשמיא שמלווה את מרן שליט"א בכל פניותיו. וישנם שסומכים על המשפחה, כלומר: אורי, אני בטוח שהוא מצביע ל"מפלגת יחד", אתה יודע איך אוהב את מרן שליט"א?

אבל... ואבל גדול, עם כל הכבוד וההשפעה של הכנסים ומסע הקודש שעושה מרן שליט"א, מרן לא יכול, פשוט לא יכול להגיע ל-8 מליון תושבים, גם אם יסע כל היום.

רבות! פורפורציות, תבינו ש-500 איש זה מספר אדיר, שרק ענק שבענקים כמו מרן שליט"א יכול להביא לכנס (שנערך אפילו תוך זמן קצר). אבל עלינו להבין שאנחנו נמצאים במשחק ענק, בחירות לממשלה אינם מונציפליות, מנדט אין פירושו 1000 או 2,000 איש, וגם לא 10,000 ואפי' לא 20,000. מנדט פירושו (לערך) 30,000 איש! וזה המון. לצורך המחשה, בהילולא הגדולה בעולם שנערכת סביב שולחנות ערוכים... משתתפים כ-6,000 איש בפ"י, וזה המון, כולנו מכירים הרי את הצפיפות העצומה בכניסה, ואת נעילת השערים בשעה 9, את הלוגיסטיקה של חודשים ארוכים ועוד, ועדיין, כל ההילולא על כל עוצמתה ואנשיה 6,000 איש (!) מסתכמת בסה"כ ב... 1/5 מנדט! 1/5 מנדט! הבנתם כמה עבודה יש? עם כל הכבוד לתעמולת הבחירות המנוהלת בידי מיטב מוחותינו ויחצננו, לא על כולם זה עובד, וישנם כאלה המנותקים מהתקשורת (ובפרט החרדית), הם - כלומר אותם אנשים, חייבים "טיפול אישי" עם כל הכבוד והסייעתא דשמיא שמלווה את מרן שליט"א - "סייעתא" שרק מי שעובד במטה, מכיר ומתפעם ממנה בכל פעם מחדש - הקב"ה רוצה השתדלות, והסייעתא תסייע (תרתי משמע) להשתדלות. ולמי שבטוח שפלוגי שלנו ופלמוני איתנו: שידע כלל ברור שכל פעיל מתחיל יודע: אין אקסיומות! אין בטוח! (וכדאמרי אינשי דלא מעלי "רק המוות בטוח") מנסיון, יש המון הפתעות, ועלינו "לנעול" את כל סביבתנו הקרובה לטובתנו.

ובכן, המשימה שלנו כדלהלן: כל בחור וכל בוגר הישיבה לדורותיה, אמור בשיא הרצינות לדאוג ל"סביבה הרמטית", 'סביבה הרמטית' - פירושו, שכל מי שקרוב אלינו, כן, כל מה שזו, הוא אומר: הורים, אחים, משפחה, שכנים, חברים, מצביעים לנו, ועכ"פ עברו מסע שכנועים ארוך ומייגע עבור מפלגתנו, אנשים יוצאים לרחובות להשפיע וכו' וכו', זה דבר עצום ומבורך, ואשרי מי שיכול. אבל ברצינות ללא דמיונות וללא חלומות. חשבון מתמטי פשוט, אם כל בוגרי הישיבה לדורותיה שנמנים על כ-1500 איש (יש יותר אבל נניח) יישם את מה שאמרנו וישמור על סביבה הרמטית שמונה מן ההגיון לכל הפחות 30 איש יש לנו כ-45,000 קולות, שזה מנדט וחצי (נשמע קצת, הא?) מנדט וחצי של הוקרה למען מרו רה"י שליט"א! שאנחנו, כולנו חייבים לו המון. מבצע הסגירה ההרמטית אינו מלווה בזיעה כבמשל, זה הרבה יותר פשוט, עוברים על כל ספרי הטלפונים שבפלאפון (בעברית צחה, אלפון), ומתקשרים לכווולם לפי סדר הא' ב'. לכווולם, גם לבני דודים שניים, וגם למכרים משכבר הימים. ומצרפים אותם אלינו והופכים אותם לפעילים. הוא אומר: חוץ ממך תתחייב לי על עוד 5. האמינו לי זה יצור תגובת שרשרת עצומה, ופיצוצי משנה עזים. אל לנו להיות שאננים ולא להסתמך על סקרים, ולו יהיו המחמיאים ביותר, שום דבר אינו מובן מאליו, הרי כל גנרל מתחיל יודע שהסכנה הגדולה ביותר לחייליו היא שאננות. אז לכו להשפיע. כי מי שמשפיע מצביע.

תנחומים כנים נשגר לכבוד ידידנו האברך היקר והשקדן

רבי **דוד מזל תרים** שליט"א ובני משפחתו הי"ו

על פטירת אביהם היקר המזוכך ביסורים ז"ל

יה"ר שהרופא לשבורי לב יחבש לעצבותם וירפא לשברם, ובנחמת ציון וירושלים

תנוחמו. אכ"ר.

המערכת

והיו עיניו

לא רק

רואות את מורו

תסתכלו על תמונתו של מרן ראש הישיבה שליט"א. שוב, ושוב תיישירו מבט, ותזכרו באותם רגעים נפלאים, באותם תחושות של הערצה, באותם שניות בהם חשנו כי הכל מתגמד אל מול גדלותו של מרן. העיון שחדר כל אות בגליונות הקודש, הבקיאות שהקיפה את כל חלקי התורה, הידע שהכיל את כל חוכמות התורה, הזיכרון ששלף גם ת.ד של אגרות ושאלות, הגאונות שעלתה על טעויות דפוס וכתב מלפני אלפי שנים, האמת שניפצה כל סלע של שקר או תרמית, פסקי ההלכה שגובשו מיסודות איתנים, היושר שסלל דרך ללא משוא פנים, הענוה שסלדה מניחוח של כבוד, האומץ שלא חת מאף נברא, הדרשות המרתקות שריתקו כל מאמין ולא מאמין, הפנינים והאמירות השנונות שמגנטו כל מאזין.

הם!

- שהביאו את ההכרעה, הם שהחליטו כי הגיעה השעה, כח התורה העצום הזה, הגיע למסקנא כי הצעד מתבקש ובלתי נמנע!

אנחנו לא צריכים את ההסברים האלו, לנו זה ברור כי אם מרן החליט ו"יצא מגדרו" ממש ולא כ'שטיק' של קופות צדקה, אלא בניגוד לדרכו, בחר במהלך כזה, זוהי אמירה והוכחה די מספיקה, להבין כי זהו! מוצו הדרכים, הברירה לא נותרה, והגיעה העת הגיעה השעה! ואנחנו חייבים להיאבק בכל הכח למען כבודו של מרן, למען הצלחת התנועה, לשכנע ולהשפיע על כל המכרים השכנים וכמובן המשפחה המורחבת.

פשוט להרים טלפונים, לעבור על האלפונים הדיגיטלים, ולמי שמחזיק אותם

עדיין על ניירות, פשוט לדפדף שם לברר לשכנע ולהשפיע!
אחים חברים, בוגרים, רבותינו, זהו המבחן שלנו, אנחנו יותר מכולם מבינים מהו
הכרעתו של מרן, כמה חדה היא פסיקתו, וכמה רחבה היא ראייתו.
אנחנו יותר מכולם - מחוייבים, מתגייסים, ובכל הכח!

הכל שלא מתאחדים!

אין כמו האחדות, האחדות היא דבר נפלא, היא דבר מקרב, גם אם זה לא מיזוג דעות, ולו חיבור פוליטי, יש בו הרבה בשביל לאחד את הלבבות, להוריד את הלהבות, לגלות בשני את המדות הטובות, ולהגיע בכל דבר להבנות.

נסחפתי אולי לניגון פיוטי, אך לא, משהו באמת מעיק עלי, גדלתי כמו כל בני ברקי מצוי אל תוך המחלוקת הפנים חרדית, "אשכנזים וספרדים". התגוררנו בקומה הרביעית וכל קומה שצלחה המעלית (לילדים מעל גיל 14 בלבד...) נשמתי לרווחה. ידעתי כי בכל רגע עלולה המעלית להאט, לעצור, ואל תוכה יחמוק "שכנתוייזי" חמום, ויצרח באוזני העדינות "ש"ס לג'ורה!"

ולא שאני אשתוק, בגופי הצנום הייתי מטיח בו על תמונותיו של מרן הראש"ל הגר"ע זיע"א, שנקרעו ביד זדון שתי וערב, על שרשרת הפלקטים "אריה דרעי לא נשכח לא נסלח" "קרבן פסח" שכבודה הוסר באישון לילה, ועוד ועוד כיד ה' הטובה עלי.

והם מצידם טרחו גם טרחו להסביר לי בידענות כי פעם כל החרדים היו אגודה אחת, אז למה?! למה הקמתם משהו חדש, למה פילגתם?! לכן ש"ס לג'ורה וג' לגובה!

זוהי אמנם שפת ילדים, ריב של זאטוטים, אך אי אפשר להתכחש שהקרע היה ונבט אז, וחלחל בכל הגילאים והשכבות.

והבן שואל למה כל זה?! למה כל המחלוקות המבישות האלו, כולנו עם אחד, עובדים אל אחד, תורה אחת, אז למה?

ואז קיבלתי את התשובה, זה היה בעיצומו של יום, נגררנו כולנו אל הגן הירוק בירושלים, גן אמיתי - לא גן ורשא, גן סאקר, עמדנו צפופים מתחת לשמש הקודחת, זה לצד זה שחורים וסרוגים, אברכים ובעלי בתים, עמלי תורה ועמלים לפרנסתם, כולם כולנו היינו שם, נזעקנו לקריאתו של מרן רבנו הגדול רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל שקרא: מי לה' אלי!

כל מי שמאמין, מי ששומר את השבת, אוהב את התורה והמסורת, אוהב את הצדיקים והרבנים, אלי! אל רבנו הגדול, שהקים את התנועה בשביל להביא את כל ציבור יראי ה' שומרי מסורת, ומאמינים בה' ובמשה עבדו, אל בית אחד, בית מחבק לכולם!

הרב הרגיש כי 'אגודת ישראל' היא בית שמרני לציבור יראי ה' החרדים אל דברו, ואינם מסבירים פנים לשאר הציבור, הם תוקפים בחריפות את תנועת 'המזרחי', והשקפת עולמם

היא להסתגר בכדי לא להיות מושפעים מסביבתם.

והסיק הרב כי אם תקום מפלגה מחבבת לכל הציבור בני עדות המזרח, שרובם ככולם גם אם רחקו לא הרחיקו ללכת, ועדין שומרים על לב חם ומסורת יהודית יוקדת בקרבם, אמונת חכמים ויראת ה', נוכל להגדיל את הכח המאמין במדינת ישראל. גם אם במחיר הזה ינגס טיפה בכוחה של אגודת ישראל. והדברים ידועים ומפורסמים שאכן החזון התגשם.

וזה בדיוק מה שכואב, לאחר פטירת מרן אנחנו שומעים את ההנהגה החדשה, כדוגמת הגאון הרב מאיה בראיון שפורסם בקו עיתונות (שבת תרומה), בו הוא אומר בצורה שאינה משתמעת לשני פנים יש להתרחק מדתיים - מזרחי (ביטוי שיש אומרים שמקורו זלזול על הספרדים "בני עדות המזרח" "מזרחיסטים") אפילו לא לשם חיבור פוליטי, ונסתייע באיזה שהוא סיפור על הגאון ה"חפץ חיים", ולא נחה דעתו עד שחתם את הראיון בציטוט הבא: "צריך לשאול את הרב מזוז (בדיוק בתואר הזה) ואלי ישי, אם החפץ חיים לא רצה לתת להם גיבוי האם משהו בקביעה הזו השתנתה, והיום הדבר מותר?" (ע"ע לוית חן).

כך גם כידוע גישתו של נשיא המועצת הגאון חכם שלום הכהן, ולמפורסמות אין צריך ראייה, כך גם התבטא הגר"ד יוסף מאז ומעולם וביתר שאת בכנסים האחרונים כנגד גישתו של מרן ראש הישיבה שליט"א.

וזה כמובן לגיטימי, וכבודם של חכמי ישראל למעלה ראש, וכל אחד כראות עיניו, ומי אנחנו כי נכניס ראשנו בין ההרים.

אך השאלה מתבקשת, אם ש"ס הפכה ובחרה להיות בית חרדי, שלא מוכן לאכלס בתוכו את כל חלקי עם ישראל, אז למה פילוג?! שש"ס ויהדות התורה, כל ציבור החרדים לדבר ה', יתאחדו למפלגה אחת! למה לפלג סתם?! הרי מלבד זה גם מורשת ספרד עצמה טושטשה, בעולם הישיבות הספרדי מתנגנת הברה אשכנזית, ודרך לימוד אשכנזי, וכל הספרדים החרדים "בני תוי"רה" נאבקים להשתחל למוסדות אשכנזים, אז באמת למה?! אתם עם אחד אתם קבוצה אחת! תתאחדו! אם בחרתם למזג את הדעות, תתאחדו!!!

את הדאגה לכלל עם ישראל לאחד את הלבבות, כבר נטל על עצמו מרן ראש הישיבה שליט"א, חרדים ודתיים אשכנזים תימנים וספרדים, כולנו עם אחד, בית לכל מי שמאמין ימין ואמין!

להתגבש למאבק על עקרונות משותפים, לשמור ובקנאות כל אחד את מנהגיו והמסורת שלו, לא למזג את הדעות, אלא לאחד את הלבבות, ויחד נצעד פסיעה לאחדות ישראל לקראת ביאת משיח צדקנו אמון.

מכתב בסיסי למתחילים, רק בשביל להבין

לא לבוגרי הישיבה! לא שומעי לקחו של מרן! לא למכירים בגדולתו התורנית!

מכתב שנשלח עם קום התנועה מאחד מגדולי ראשי הכוללים לרבני קהילות בארץ הנה צריך לדעת כי הדבר ברור ופשוט כי אילו היתה המחלוקת בין נציגי ציבור לגדולי הדור - בודאי שאין מקום לדון בטענותיו ודרישותיו של אותו נציג אלא היה עליו לבטל דעתו ולשמוע לקול גדולי הדור, והציבור ישמע לקול מורים ומצביעי כהוראת גדולי הדור. ברם, לא כן במצב הנוכחי שהמחלוקת היא **בין גדולי הדור הספרדי** כיצד צריך להתנהג בתקופה הנוכחית - ועל כן, אין לנו הקטנים זכות לדבר כנגד שום צד. והמדבר הרי הוא מסכן עצמו ומשפחתו. וכל אחד ואחד יפנה לרבנותו שיוור לו את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשה. ואין להתפלא על הדבר הזה - כי מחלוקות בין גדולי הדור היתה מצויה מאז ומתמיד בש"ס ובפוסקים בכל הדורות. וגם בענייני בחירות כבר היה כן לעולמים - כי בזמן קום המדינה היתה תנועה "חרדית" אחת לכל החרדים לדבר השם, ונקראת בשם "אגודת ישראל", שהיתה מקבלת בדרך כלל 4 מנדטים. עד שלפני 31 שנה קם **מרן הגר"ע יוסף זצ"ל** ושאלם: מדוע לא ישימו נציגי ברשימה הנ"ל לבני עדות המזרח, ובכך נרויח ויצביעו עוד עשרות אלפים מהספרדים ובני עדות המזרח, ולא נענו לבקשתו. ולכן קם ועשה מעשה ופתח את תנועת ש"ס, חרף התנגדות הרבנים האשכנזים דאז שזה יביא לפילוג הכח ומחלוקת וכו' וכו'. ובאמת ראינו שתנועת ש"ס הביאה ברכה בכנפיה. התחילה עם 4 מנדטים ואח"כ גדלה ל- 6 ואח"כ ל- 10 ואף הגיעה ל- 17 מנדטים ושוב ירדה ועמדה על 11 מנדטים כיום. וגם **הגאון רבי אליעזר מנחם שך זצ"ל** ראש ישיבת פונביז' הקים בזמנו את תנועת "דגל התורה" מפני שביקש יצוג הולם לציבור הליטאי כפי חלקו בציבור החרדי. ולא שעה לטענות הרבנים שקמו כנגדו שהוא מפלג ומחליש הכח וכו'. והנה עד היום תנועת אגודת ישראל "ההיסטורית" לא ירדה מכחה ותמיד יש לה ארבע נציגים, וכיום ב"ה שניהם יושבים תחת מטריה אחת הנקראת "יהדות התורה" ויש להם 7 נציגים בכנסת ארבעה "חסידים" ושלושה "ליטאים". ובאמת כן הדבר הזה עם תנועת "יחד" שהקים גאון עזנו **מרן הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א** ראש ישיבת "כסא רחמים" - ומי כמו כת"ר נר"ו יודע שהוא גאון הגאונים בדורנו (אחרי פטירת מרן זצ"ל) ואפשר לומר עליו את המשנה אם יהיו כל חכמי ישראל וכו'. והגר"ד יוסף

שליט"א חבר מועצת חכמי התורה התבטא עליו לפני כשלושה חדשים באזכרה של מוה"ר הגר"מ הלוי בזה"ל: כי אחרי פטירת אביו מרן זצ"ל, הגר"מ מאזוז שיבלחט"א הוא שר התורה כיום. ובכן, כשראה הגר"מ מאזוז הנ"ל כי עדיין יש ציבור גדול החרדים לדבר השם שלא מצביע לכל המפלגות החרדיות הנ"ל מסיבות שונות כגון: שיש להם דעות ימין קיצוני כמו מצביעי "עצמה יהודית" או שיש הסבורים לילך עם הימין דוקא כמו החרדלי"ם כמו שטבון וחביריו "בתקומה" וכיוצ"ב, ועוד רבים ממצביעי ש"ס לשעבר שהולכים ובורחים מן המפלגה מסיבות שונות כמו מצביעי עם שלם (אמסלם) או כח להשפיע או כאלה שרצו לראות את אלי ישי בראש וכדומה - וכיום אחרי פטירת מרן זצ"ל - אין מי שיכול למשוך אותם הביתה לש"ס. ועוד, שבין יו"ר ש"ס הנוכחי והיו"ר הקודם לא הצליחו ליישר ההדורים כי אין שני מלכים וכו' והדבר רק מזיק לתנועה. לכן קם מרן הגר"מ מאזוז שליט"א ואמר: למה שיפלו כל המצביעים הנ"ל בידיו של "בנט" או שילכו לפח האשפה או שלא יצביעו כלל - בואו ונקים תנועה חדשה בראשות יו"ר ש"ס לשעבר שתהיה בית לכל הנ"ל. ואמנם אפשר שתנועת ש"ס תחלש מעט אבל בסה"כ יעלו מספר המנדטים של החרדים בכנסת. לדוגמא: אם תקבל ש"ס 8-9 ויהדות התורה 7-8 ויחד 5-7 הרי שקבלנו לכל הפחות 20 מנדטים ואפשר שנקבל 24 מנדטים. ואין ספק שהדבר יהיה לתועלת ולברכה לבוא עם **גוש חרדי גדול** לכל ממשלה שתקום ולעמוד על דרישותינו הצודקות. ויותר מכך, במצב נוכחי בין אם ינצח "בנימין נתניהו" (ליכוד) - הרי תנועת "יחד" התומכת בו - בכל מקרה תהיה שותפה בממשלה לשמור ערכי היהדות, ומן הסתם שגם ש"ס ויהדות התורה יצטרפו. ואם תקום ממשלת "המחנה הציוני" (עבודה) - ש"ס ויהדות התורה יוכלו להכנס ולשמור על ערכי היהדות. ולא יקרה מצב "בכי רע" כמו שקרה בפעם האחרונה

שהקימו ממשלה בלעדינו, ואנחנו לא נדע מה נעשה. זהו הנראה לעניות דעתי לבאר מהלכים של רבותינו השם ישמרם ויחיים. ומ"מ אין לריב ולהתקוטט על זה, אלא כל אחד ינהג כדעת רבותיו, וישמור לפיו מחסום שלא ישל בלשונו. והיתה לה' הישועה. ובזכות זה נזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

כולם מדברים ומבטיחים את הכל:

למה דוו

א. כי יש כאן מועצת של דעת תורה מתוך ראות עין של ת"ח מיצהר, וגדול בתורה מירושלים, של רב מבני ברק ושל בקי מחברון, כל ההיבטים תחת הכרעתו של מרן ראש הישיבה שר התורה הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א, גם ראש ישיבה, וגם פוסק, גם מעיין וגם בקי, ש"ס ובפוסקים, בהלכה ובאגדה, בדרש ובסוד, בעיבור ובדקדוק, בהיסטוריה ובמדע.

ב. כי גם אם ההחלטות לא יערכו לבעלי אינטרסים, מרן לא חושש מאיש, את דעתו דעת עליון, אמר והתבטא מאז ומעולם ללא חשש, באומץ ובגבורה.

ג. כי שם ההכרעה תבוא בכח הפסיקה, שהוא הייסוד והבסיס של ת"ח, באותה תבונה וחכמה אשר בכוחה לחתוך אם זה מותר או איסור כרת, אם זה מצווה או ברכה, תבוא ההכרעות למען ולטובת כלל עם ישראל.

ד. כי שם בלשכתו של מרן הדלת נעולה בפני השקר והתככים, לא לחינם מכונה 'הנאמ"ן', כזה הוא וכזהו דרכו, ההחלטות נקיות מכל ריח של נגיעות, טובות או של הנאה, ולא לפניו חנף יבוא.

ה. כי יחד תקרב את כל עם ישראל, חיילים וחילונים, שומרי מסורת וישמרו מסורת, כולם יהודים, ואור תורה יחזירם למוטב. לא דוחים ולא מרחיקים, אפילו נתכופף ונושיט יד לפסיעה הראשונה, אך אח"כ "ואחריו נרוצה".

ו. כי השליח נאמן, אשר ידיו נקיות מכל רבב, צנוע ענו אציל נפש ונעים הליכות, קרוב לעם ואל שפתם.

ז. כי מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל העיד על השליח כי ככל אשר אומר לו עושה, ו"בכל ביתו נאמן הוא", לא שינה, לא סירב, לא התנגד, לא עצמאי, הכל דעת תורה!

ח. כי השליח מעולם לא התרברב עשיתי ועשיתי, הכל זקף בזכות גדולי הדור, והאל ממרום רואה ושולח ברכה וסיעתא דשמיא, כי תקלה לא באה ע"י צדיקים.

ט. כי יש כאן ייצוג של אנשי עשייה נאמנים לתורה לארץ ישראל ולעם ישראל, מתוך אהבה ועשייה ברוכה.

י. כי זו בשורה! אשכנזים ספרדים תימנים, דתיים וחרדים, רק ביחד ננצח, נלחם תוך כדי דאגה כנה לכל המגזרים, ובמהרה יבוא גואל.

קא יחד?

יא. כי כשנשים 'קץ' אנחנו ניתן יד לאחדות, נוכיח שהטינה שנולדה לפני 2000 שנה, פסתה! המחיצות נשברו, ואנחנו זה לצד זה כתף על כתף.

יב. כי הכיפה השחורה והסרוגה, זו וגם זו בתוך המשפחה, שלי ושלך, לא הגיע הזמן לאחד?!

יג. כי אני והוא לומדים אותה תורה, אותם ספרים של אותם מחברים, אותו נייר ובאותו הדיו, אז למה לא 'יחד'.

יד. כי כשנשים 'קץ' נוכיח כי גדולי הדור תלמידי החכמים הם מנהיגי הדור, וכל צדיק וחכם עושה כראות עיניו ולא נאלץ לכפות את דעתו מפני ריש גלותא.

טו. כי אם לא 'קץ' אז חלילה יהיו רבנים שירדפו עד חורמה, כלכלית תקשורתית ואולי גם פיזית.

טז. כי כשנשלשל 'קץ' נחתום את תקופת הבריונות כנגד חכמי ישראל, כולם אהובים כולם ברורים, דעתו של השני ראויה לכבוד גם אם היא שונה.

יז. כי דרך השלום היא שפתם של יהודים, נושכים שפתים ומבליגים, ואוהביו כצאת השמש בגבורתו.

יח. כי דווקא 'יחד' הוכיחה על מערכת בחירות צלולה, ניסו להעכיר, להכתים, הטינוף לא דבק!

יט. כי גם אם יאמרו פתאום שאין כאן 'תורה' אין כאן 'יושרה' אין כאן 'אמת' אין כאן 'צדק', הכבוד ישאר כבוד, והפה ישאר חתום!

כ. כי יוצאים כאן לדרך כוחות רעננים, ומנוסים, חדורי מוטיבציה של אחדות מיוחלת, ויעשו הכל בשביל להגשים את החלום הפרטי שלך, והכללי של עם ישראל!

הינולא רבא
דצדיקייא
התשע"ה

גשר רובת צורייא

ישיבת
"כסא רחמים"
ספרדית

אחד אחד

יחד או **ש"ס**, **נאמן** או **חתרן**,
שלום או **פלגנות**, **אהבה** או
שנאה, **פוליטיקה** או **תורה**,
מקליט או **מאזין**, **אותיות** או
דרך, **שחורה** או **סרוגה**, **אשכנזי**
או **ספרדי**, **מרזל** או **אזרד**, **ימין**
או **שמאל**, **חכם** או **תם**, **תקשורת**
או **תשקורת** |

**ראיון חד וחלק עם בוגר הישיבה
מועמד מספר חמש בתנועת 'יחד'
הרב ששון טרבלסי, היום יו"ר
המועצה הדתית בכפר סבא, מחר
שר בירושלים | הכל על השלחן,
כל הדברים שלא אושרו בתקשורת
החרדית הממומנת, כאן ללא מסכה
| נטול כפפות.**

לתפוס את הרב ששון טרבלסי יו"ר המועצה הדתית בכפר סבא בימים שכאלו, זה בדיוק כמו למצוא עיתון במחוזותינו שיכתוב כעת דברים בעניני דיומא, מבלי להריח את ניחוח השלמונים הנודף מבין השיטין. בסוף זה קרה אך בשיחת טלפון ארוכה שנפתחה בעיצומו של לילה, ונגמרה כאשר חזרו למטה מדביקי המודעות עטלפי הלילה, והודיעו כי הגיע זמן ק"ש של שחרית.

לצורך התמונות שילוו את העמודים, הזעקנו אותו עם סגירת הגליון לראיון על הראיון, הוא התבקש לשלוף תנועות מזדמנות, לנופף עם הידים, מבלי להביט למצלמה, שגם שורת הציטוט: "הרב ששון בראיון" תהיה אותנטית, חבל להרוס את כל האמת שברעיון בשקר אחד קטן.

נכנסנו לראיון, אָהה בעצם לא נכנסנו לשום מקום, נשארתי בביתי עם סלולרי בטון גבוה, ובטריה מחוברת לחמצן החשמל. בימים כאלו כל רגע הוא קובע, וכך פתחנו את השיחה בתחושה שאת כל התשובות אנחנו כבר יודעים, ויהיה זה רק לתועלת הציבור.

ידעתי שהפעם אני חייב להיות קשוח ולא מתפשר, לשאול את כל השאלות, גם את הקשות והנוקבות ביניהם. יש שאלות - לא לנו ה' לא לנו, כמובן, אלא לאלו שזקוקים לתשובות למי ששואל שאלות.

הרב ששון כמו תמיד מפתיע, דינמי ולא מתפשר. זה התחיל בלחן פיוטי, אך מהר מאוד הוא הרים את השלחן וגילה את כל הקלפים. כולם, כל השאלות, באו על פתרונו, תשובות אולי לא נעימות, אולי נוקבות מידי, אבל אי אפשר לדרוש להבין את הכל, לשאול את כל השאלות, ולהתעקש לשמוע רק את התשובות הנעימות. בשביל להבין, בשביל להאמין, לעיתים חייבים לשמוע גם דברים מטלטלים.

ראיון רווי חשיפות, עובדות, נתונים, חומר למחשבה עם פתיל קצר, האמת מפוצצת את כל השקר שעטף אותנו, במידה ושמתם לב ששוב בלבלו אתכם, תעברו שוב על הראיון יש בו מנגנון השהיה, וגם פיצוץ משנה.

מתחילים. לילה טוב ושבוע טוב הרב ששון.

ערב מצויין.

מסגרת פוליטית חדשה לעם ישראל, ליהודי המאמין, תחת הנהגתו של מרן ראש הישיבה שליט"א, מה זה אומר? ומה בדיוק היה חסר שהיא באה להשלים?

עם ישראל הספיק לעבור לפני כאלפיים שנה חורבן רוחני ומדיני עם שריפת בית אלוקינו. השנים שבאו לאחר מכן הביאו איתם גלות של אנטישמיות, פוגרומים, אינקוויזיציה, שואה, רדיפות, עלילות, דם ושכול, והכל בעטיה של 'שנאת חנם' שלא ידענו להשלים עם השוני של הזולת.

עברו השנים והנה הגאולה כבר מנצנצת, בורא עולם ברחמיו כבר קיבץ אותנו מכל קצוות תבל אל הארץ הנכספת, ואנחנו שוב כאן יחד, זה לצד זה.

ולצערנו, אם קיוונו כי עם השנים נלך ונתאחה לעם אחד אוהב ודואג זה לזה, נעמוד יחד לבסס מדינה יהודית ערכית, אנחנו רואים כי להיפך, משנה לשנה השסעים בעם מתרחבים

ומתחדדים, והפערים הולכים וגדלים. ואני לא מדבר רק בין ציבור המאמינים לאלה שעדיין לא, אלא גם בתוככי שומרי התורה והמצוות, נוצר מצב של נתק בין אלו הלבושים בגוון כזה או אחר, כאילו היו חלילה שתי תורות.

וזה הרי לא סוד, כי אצל כולנו אם לא האבא אז הסבא, רובם ככולם באו מאותה נקודת מוצא לפני העליה לארץ, אלא שמסובב הסיבות שלח חלק מהמשפחה למסגרת כזו וחלק למסגרת כזו. והיום במבט לאחור אנחנו מגלים כי נפרדנו לשני עמים: סרוגה או בד שחור, רבנים לאלו ורבנים לאלו, כאילו יש רמב"ם לחרדים ורמב"ם לדתיים, ש"ע לדתיים, וש"ע לחרדים.

אמנם זה נכון שלכל אחד יש את המעלות שלו, את העקרונות והאדיקות בדקדוק המצוות, ובאהבת ישראל והארץ, ואולי גם חסרונות, אך במקום לחבר את המשותף ולהשלים אחד את השני, חידדנו את ההבדלים והרחקנו את הקרובים.

הגיע הזמן לומר די! לשבור את המחיצות בינינו, יש כל כך הרבה משותף, שחבל שההבדלים הקלושים שנוצרו יזיקו למאבק המשותף שלנו לשמירת זהותה היהודית של מדינת ישראל, לשמר את חוקי הנישואין והגיוורים, לתמוך ולהחזיק בלומדי התורה, להיאבק על כל פיסה מהארץ המובטחת לאברהם יצחק ויעקב, לקרב את אחינו הרחוקים, להתפלל לשלום חיילינו, ולחזק את הדאגה לעניים ולנזקקים.

דווקא עכשיו שראינו בשנתיים האחרונות עד כמה חמורות הם ההשלכות של הפערים הנפערים בינינו, באה הבשורה על ידי תנועת 'יחד' לאחד את כל חלקי עם ישראל ללא הבדל מוצא עדה או מגזר, כולנו אחים כולנו מאמינים, ויחד בתנועה המאגדת בתוכה לראשונה חרדים ודתיים, אשכנזים ספרדים ותימניים, כאיש אחד בלב אחד נלחם למען שלמות התורה העם והארץ.

זה נשמע אמנם שירת הגאולה, אך בכל זאת אבל כיצד אפשר להתחבר עם אנשים ואפילו רבנים, שהיו חלק ממפלגות הקואליציה הקודמת, שפגעה קשות בעולם התורה ובשכבות החלשות. הם הרי עשו הכל בכדי לקעקע ולפרוץ את הסטטוס קוו במדינת ישראל, ואין נוכל מחר לשבת יחד עם אותם אנשים ותומכים תחת כפיפה אחת? רק להזכיר מן הגר"ע יוסף זצוק"ל כבר התבטא עליהם "בית של גויים".

לפני שאני אתייחס לגוף הדברים, יש כאן דבר בסיסי, שמי שהוא נקי מאינטרסים, מבין זאת כבר לבד. אבל אני אבהיר בכל זאת: עיקר ייסוד התנועה היה בשביל לרכז כוחות וקהלים חדשים. ואין זו סתם סיסמא, אלא מציאות! שהרי אם נניח שלא היתה נפתחת תנועת 'יחד', אז למי היו מצביעים למעלה ממאה חמשים אלף מצביעים חרדלי"ם, ועוד קהלים נוספים? ומדובר ביהודים יראי שמים בתכלית, ומדקדקים קלה כבחמורה, אך לא מזדהים עם המפלגות החרדיות שלא הסבירו להם פנים עד כה, וזו עובדה בשטח שאין עליה חולק. אז מה היו עושים? או שלא היו מצביעים כלל, או היו נאלצים להצביע שוב למפלגות שגם הם התאכזבו מהם בשנתיים האחרונות, ומה נקבל?! שוב תקופה איומה.

אפשר אולי לעצום עינים ולהתעלם מהם, אך האמת, שחייבים לגלות אחריות אחרי תקופה כה נוראה, ולהבין כי אם לא יעשה כאן מעשה, נכונה לנו ממשלה קשה יותר, וגזרות חמורות יותר.

ובדיוק לנקודה הזו נולדה תנועת 'יחד', להביא את אותם כוחות וקולות אל תחת דעת תורה של גדולי הרבנים מהציבור החרדי והדתי, אשר תחת נשיאותו של מרן ראש הישיבה שליט"א. כשאתה מבין את הנתון הפשוט הזה, כבר כל שאלה למה להכניס את אלו או את אלו, כבר אינה רלוונטית, ואפילו טעות ביסודה, כי אדרבא ככל שנכניס יותר קולות ויהיו אשר יהיו, חיזקנו את כח התורה! כי אחרי הכל הקולות שהם נותנים, נמצאים תחת הנהגתו והוראותיו של מרן שליט"א.

רבנים בציונות הדתית תוקפים את הבית היהודי לקראת ראש השנה: עשו חשבון נפש

רבני תקומה שלחו מכתב תקיף לחברי סיעת הבית היהודי בו הם קוראים לתיקון העוול שנגרם לעולם התורה ולציבור החרדי בעקבות הברית עם יאיר לפיד. ראשי ישיבות ההסדר ממשיכים לתקוף את בנט

ארי גלר | 10:16 29/8/2013

תגיות: הבית היהודי, ציונות דתית,

דורשים ממנו שיפעל למען תמיכה בעולם התורה. השר נפתלי בנט בכנס מועצת יש"ע צילום: מועצת יש"ע

רבני "תקומה", הרב דב ליאור, הרב חיים שטיינר, הרב איסר קלונסקי והרב דוד חי הכהן, שלחו אתמול מכתב חריף אל השרים נפתלי בנט ואורי אריאל ולכל יתר חברי סיעת הבית היהודי בכנסת בו הם קוראים לפעולה בעקבות "פגיעה בעולם התורה".

במכתב לשרים ולחברי הכנסת מטעם קראו הרבנים שלא ינחוו ולא ישקטו עד שיתוקנו כל הפגיעות בעולם התורה, במוסדות החינוך התורניים ובמשפחות ברוכות הילדים. הרבנים מציינים במכתבם כי השרים והחל"ם הבטיחו לרבנים במהלך כל החודשים האחרונים כי ההסכם עם

מכתב שרבני הדתיים לאומים יוצאים נגד הבית היהודי כבר אז!

ישיבה חרדלית

ולגופם של דברים, אדרבא כל אותם רבנים ומצביעים שהיום באו והתלכדו סביב תנועת יחד, אלו אותם אנשים שלאורך כל השנתיים האחרונות בכל פעם שעלה חוק הנוגד את דרך התורה יצאו בקול קורא וזעקו נגד הנציגים שנשלחו על ידם, הם הרגישו שרימו אותם, שהציגו בפניהם מצג שווא, וההוכחה הגדולה למורת רוחם, היא עזיבתם הבוטה את אותם מפלגות, והתכנסותם תחת תנועת האחדות והתורה - תנועת יחד.

בקשר לדברי מרן זצ"ל, לכולם ברור שמרן לא התכוון לאותם יראי ה' שחלקם גם לומדים בישיבות בדיוק כמונו, אלא הדברים היו כלפי הפוליטיקאים שייצגו אותם אז (כפי שהבהיר בעצמו), ובשביל זה קמה היום תנועת יחד להביא גם לאותו ציבור יקר, הנהגה ממושמעת וכפופה לדעת תורה.

לאחרונה גם פורסם בשם הגאון הרב שמעון בעדני שליט"א כי אסור להצביע למפלגה שחברים בה "חייבי כריתות". דברים חמורים שכפי הנראה מוסבים על נציג 'עוצמה יהודית' בתנועה, מה המשמעות של זה?

תראה, מבלי לחזור שוב על הנקודה הבסיסית שהבהרתי מקודם, שיש בה מספיק בשביל לענות על השאלה הזו, בנושא של ידידנו ר' ברוך מרזל, יש כאן פשוט עוול שנעשה בצורה אכזרית כלפי אדם יקר, על ידי שקר ועיוות כל יכוּפּר.

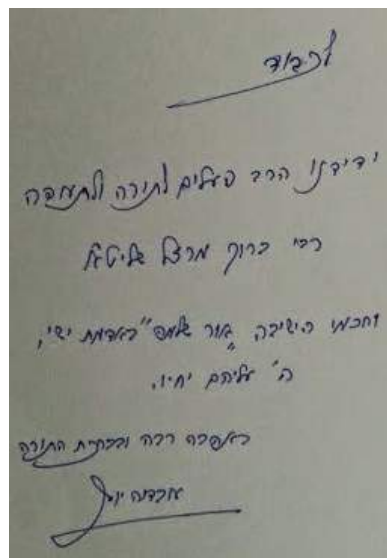
מעבר לנקודה ההלכתית שיש רבנים המתירים להיכנס באופנים מסויימים, ולכל הדעות אין איסור כרת בכניסה ל'הר הבית' (מחוץ לגבולות העזרה) אחר טבילה כדון, אלא שלמעשה פסק מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל שלא לעלות להר הבית כלל, בגלל חששות מסויימות שאין כאן המקום לפרטם.

אבל בלי זה, אני רוצה להשמיע בצורה חד משמעית: כבר יותר מ-13 שנה שברוך מרזל לא עלה להר הבית! מאז שהגרי"ש אלישיב זצ"ל העיר לו על כך, הוא הפסיק לעלות! אז על מה כל העליהום הזה?!

אני יודע, הוציאו איזה ציטוט בשמו של הגאון הרב בעדני שליט"א כי חלילה יש בתוך התנועה שלנו 'חייבי כריתות', ואני מתקשה להבין מי אלו שהוציאו דיבה - 'הוצאת שם רע' כפשוטו, וטרחו לפרסם זאת בפרהסיא, מבלי לברר קודם אם הדברים נכונים או לא. אנחנו

כמובן לא חושדים את הרב שקיבל לשה"ר מבלי לברר, אלא בטוחים כי גורמים מסויימים בחרו להוציא את הציטוט הזה בשמו, ולא על דעתו של הרב.

ולמי שאינו מכיר את האיש, ברוך עצמו מקורב מאוד לכל גדולי ישראל גם מהציבור שלנו. הוא זכה להתקבל בחביבות יתירה אצל מרן הגר"ע זצוק"ל והיה רגיל לומר לו "ודברת ב"ם" - ברוך מרזל, ואף קיבל ספר

הקדשה שכתב מרן זיע"א לברוך מרזל

מרן ראש הישיבה בחברון לצידו ברוך מרזל

בהקדשה אישית ממרן. כך גם הדברים כלפי מרן ראש הישיבה שליט"א להבה"ח, ההיכרות של ברוך וההערצה שלו כלפי מרן שליט"א היא בת שנים רבות, עד כדי כך שכאשר הרב היה בחברון הרב התארח אצלו בבית.

ועכשיו לשאלה המתבקשת, אחרי שהתברר כי הדברים שפורסמו לא היו נכונים, יש מישהו שיתנצל על הכותרת הזו?! יש מישהו שיטרח לתקן את העוול והפגיעה ביהודי היקר הזה?!

סוף סוף, אבל כיצד אפשר לשבת יחד עם אנשים שהציקו למרן וציערו אותו בהפגנות סביב ביתו?

שוב, גם כאן מדובר בעוד הוצאת שם רע ע"י גורמים כאלו או אחרים. אמנם היו קבוצת אנשי ימין קיצוני שהפגינו ליד ביתו של מרן בתקופת הסכם אוסלו, (שרק לאחרונה התברר כי מרן לא תמך בו, אלא סמך על הידע המקצועי של ההנהגה הפוליטית של ש"ס דאז, והתבטא בצורה שאינה משתמעת לשני פנים כי לא הוא שעשה את ההסכם), אך דוקא ברוך מרזל בהוראת רבו הרב כהנא עשה הכל למנוע את אותם ההפגנות ליד ביתו של הרב, והרב היה מודע לכך ובגלל זה קירב אותו.

ובדרך אגב, גם מי שהיה המקור לפרסום הדברים, הספיק כבר להתנצל על הפרסום השגוי. למה בתקשורת החרדית מתעקשים לחזור על זה?!

ואם יש כאלו הגוררים שיח לפינה הזו, אני מציע להם שיטלו קודם כל את הנגריה מבין עיניהם. מאז פטירת מרן, שבו לאותו מקום אנשים שמרן בחייו נידה אותם, וזעק מכאב ליבו, ממש כמעט בכייה, כי הם רודפים אותו ואת משפחתו, והם רוצים לקצר לו את חייו! וכאלו שציערו את הרבנית שבכתה בדמעות שלישי בגללם. אז אולי מרן בליבו הרחום לאחר מכן סלח להם, אך אנחנו נקרב אותם?! לא היה מן הראוי יותר, להוקיר את אלו שמרן גילה כלפיהם חיבה בלתי מסוייגת לאורך כל השנים, בלי יוצא מן הכלל! ולא נזקקו מעולם שהרב ימחל להם, אלא אדרבא הרב הרגיש שנשלחו לו משמים לשרת אותו באמונה. איך התבטא הרב: "בעצמי הייתי נבוך, עד שמשמים הזמינו לו אותו".

אני לא רוצה להרחיב בנקודה הרגישה הזו הרבה, אך רק לאחרונה התפרסם על כך שאותם ראשי ישיבות ספרדים-אשכנזים, קוראים להם כמדומני "מרכיצי", יביעו לראשונה ככל הנראה מזה כעשרים שנה תמיכה בתנועת ש"ס. [אכן כן, אותם ישיבות שספרי מרן שם עדיין עומדים באיסור: "בל יראה ובל ימצא"].

וכאן הבן שואל היכן היו אותם רבנים במשך עשרים שנה בחיי מרן? אך מי שמכיר טיפה את ההיסטוריה, יודע שאותם ראשי ישיבות ספרדים יצאו בצורה חריפה כנגד מרן לפני כעשרים שנה כאשר מרן עשה צעד בניגוד לדעתו של הרב שך, ואותם חכמים שמאז ומעולם הסתופפו תחת צילם של חכמי האשכנזים, מיהרו להצטרף לרדיפה נגד מרן. ואילו היום אף אחד לא נמנע מלרוץ ולקבל מהם תמיכה.

למרבה האבסורד, אז באותם ימים, במקביל לארגון 'מרכיצי' הקים חתנו של מרן, הגאון הרב אבוטבול, איגוד ראשי ישיבות ספרדים תחת השם ארגון בני תורה, וארגן כנס תמיכה וחזוק למרן זצוק"ל, אלא שלמרבה הפלא הכנס התחיל ושום ראש ישיבה לא הגיע לכנס התמיכה. הכנס כבר התחיל, מרן כבר הגיע, והבמה היתה ריקה! הפחד של ראשי הישיבות

"משמים הזמינו לי אותו"

הספרדים היה אז כל כך גדול, ששום רב לא העיז לבוא לכנס ולהצהיר במופגן תמיכה במרן, כשאני אומר שום רב אני מתכוון על כולם! חוץ מרב אחד שכן הגיע, וזה היה כמוכן **מרן ראש הישיבה** שליט"א, והתמונה הזאת של כמה ריקה ובה מרן הראש"ל זצוק"ל ולצידו רק להבה"ח מרן ראש הישיבה, צריכה לעורר תהיות ושאלות אצל כל אחד, מי כאן בדיוק הנאמן וממשיך הדרך.

ברשותך אנחנו רוצים לעמוד שוב על נסיבות הקמת התנועה החדשה יחד'. מי שמתבונן מהצד על הטלטלה שעבר הציבור הספרדי בנוגע לשני "היורי"ם" עד הפיצול, נדמה שהיה כאן משחקי כבוד ו'אגו' מי בראש, לא היה מן הראוי שאחד יפרוש מהמרוץ, ושולם על ישראל.

מי כמונו מכיר את מרן ראש הישיבה שליט"א שהוא איש אמת ויושר, שאין אצלו משחקים או תעתועים בשביל עניינים כאלו או אחרים, והרב התייחס לשאלה זו ואמר בצורה ברורה: אני לא גואל הדם של אף אחד! זה נכון שנעשה לו עוול, זה נכון שפגעו ברב אליהו ישי ורמסו את כבודו, אפשר אולי להציע לו מקום שני ושר בכיר וכו' וכו', אבל כאשר פוגעים ומסירים ממך כל עצמאות, אין לזה שום ערך, מה גם שאף אחד אינו מבטיח שברגע האחרון לא יגלגלו אותך שניה לפני שהרכבת נוסעת, כשכבר לא תוכל לעשות משהו (מה שאכן קרה לבסוף ל'מייסד' ר' נסים זאב, יכול היה לקרא גם ליו"ר), ולמרות כל הרקע הזה, זה לא העניין! אלמלא הסיבות שאילצו את הקמת המפלגה, יתכן שהיה מן הראוי שאחד מהם יפרוש אם הם לא מסתדרים יחד, אך יש סיבות ברורות ופשוטות:

כמו שאמרתי בהתחלה, להביא קהלים חדשים, אותם מאות אלפי קולות שאינם מזדהים

עם המפלגות החרדיות הישנות, לבנות להם בית תחת קורת גג של תורה, במקום שילכו למפלגות שהוכיחו כי אינם מתחייבים לתורתנו הקדושה. וממילא לחזק את כח המפלגות התורניות, ולעמוד כחומה בצורה כנגד הגזרות העומדים על לומדי התורה, ועל שמירת צביונה היהודי של המדינה.

לאחד את כל עם ישראל ולקרנן לאבינו שבשמים, ללכד את כל יראי ה' שומרי התורה והמצוות גם אם "עוונם" בכיפה הסרוגה שעל ראשם, ולהאהיב את התורה על אחינו התועים, ולהוקיר גם את החיילים המוסרים את נפשם עלינו.

לשמור על הארץ הקדושה אשר נכספו לה אבותינו! ובשעה שהמפלגות החרדיות מתקשות להגדיר את עצמם, וזה לא משנה למה, גם אם בשביל טקטיקה פוליטית, מחר הטקטיקה תהיה חיבור אמיתי ואחריתה מי ישורנה. וכבר קרה בתקופת ממשלת שרון שהיו בה מפלגות שנגד פינוי ישובים, אך כשהגיע הרגע כבר לא יכלו להשפיע על ההחלטה הכואבת בפינוי גוש קטיף, בשעה כזו אנחנו חייבים לומר, אם השמאל ואימינה.

ובפרט כאשר בראש התנועה עומד הרב אלי ישי אשר מרן העיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא" פולא כמליצה בעלמא, אלא בכל צעד ושעל שלו שואל ומתייעץ עם דעת תורה, וכל הצלחה שלו תולה בזכות דעת תורה, ורק בגלל זה זוכה לסיעתא דשמיא עצומה בכל מעשי ידיו. וכבר אחד מרבני הישיבה התבטא כי הוא מופתע מזה שכל דבר הרב אלי ישי מגיע

"אוהב אותך כבני"

ושואל את מרן ראש הישיבה, "ידענו שהוא נאמן, אבל לא הבנו עד כמה המשמעות של זה". ואני אספר לך משהו שאולי לא פורסם, בתחילת הדרך כאשר עלו וירדו שמות להצטרף כמועמדים במפלגה, עלה שם של אחד מנאמני השומרון, הכל היה נראה טוב ויפה, אבל אלי התעקש לא לחתום ולפרסם שום דבר עד שישאל את מרן. אמרו לו: כדאי לפרסם! זה יעשה רעש תקשורתי טוב. בינתיים עד שהגיע האישור ממרן ראש הישיבה, פורסם כי אותו שם הוזמן לחקירה ורק בגלל ההיצמדות לדעת תורה ניצלה התנועה מנזק תדמיתי חמור. וזו רק דוגמא קטנה!

אלו סיבות שמספיקות בשביל להבין את גודל החשיבות של התנועה לכלל עמך בית ישראל, אך לנו כתלמידיו של מרן זו בשורה! כי הרי אנחנו מבינים מה המשמעות תנועה תחת הנהגתו של מרן ראש הישיבה, האדם הענק שהולך אחר האמת והתורה, ולא חת מאיש, אי אפשר לשכנע אותו 'כי ככה מקובל', 'ככה זה נשמע טוב יותר', אלא האמת והיושר הצדק והטוב הם ורק הם לנגד עיניו. אנחנו חייבים לעשות הכל בשביל שיהיה כמה שיותר כח והשפעה לראייתו הבהירה של מרן בהנהגת עם ישראל.

וכבר ראינו בהתכנסות הראשונה בט"ו בשבט של המועמדים בלשכתו של מרן, אמר לנו הרב כהוראה ברורה שלשה דברים: **דבר ראשון:** להזהר כאשר מביאים חוות דעת בכל נושא להכרעת הרבנים, להביא את הנושא בשלמות ולא לטייח פרטים ולהביא חצאי אמיתיות. **דבר שני:** להזהר מאוד מקבלת טובת הנאה אפילו הקטנה ביותר, נגד החוק. ולהיות ישרים ואמינים כמו יו"ר התנועה הרב אליהו ישי. **ודבר שלישי:** לא למנות נושאי תפקידים רק בגלל קירבה משפחתית, אלא לפי כישורים מקצועיים ורצון כנה לשרת את הציבור באמונה.

על החלום הזה, על הבשורה הזו, אנחנו מדברים!

המועמדים בכינוס ראשון לאחר הרכבת הרשימה בלשכתו של מרן

לפי דברך, אני מבין שזה לא סיפור בין שני "אישים", זה כבר לא ענין של יו"ר או שר בכיר, אלא יש כאן דרך, יש כאן בשורה, אז תענה לי בכנות למה היה כל המסע המפרך הזה של "השלום" המדומה, בין שני האישים, שנסחב תקופה מטלטלת? מהרגע הראשון היה צריך לקום הרב אלי ישי להגיד חברים זו לא הדרך שלי, אני פותח מפלגה חדשה, אני נצמד לפינה הימנית, אני בא לאחד את העם, אני פונה לקהלים חדשים, ושלום על ישראל! ומעבר לכך אילו היה נשאר ומגיע להסכם שלום, אז אותם קהלים חדשים, שצריך להודות אכן רואים אותם בסקרים בצורה ברורה, היו נזרקים!? אז באמת למה שלום!?

תקשיב טוב. נקודת המוצא היא הקהלים החדשים, ומה זאת אומרת קהלים חדשים!? ישנם אנשים שברחו מתנועת ש"ס בגלל שראשי המפלגה לא מצאו חן בעיניהם, הם מוגדרים כנוטים לשמאל, או כל מיני סיבות ואני לא רוצה להיכנס לזה, מה שברור שכל הסקרים אז, העידו על זה בבירור! בתחילת הדרך לפני הפיצול בכל הסקרים ש"ס עמדה בין 6-7 מנדטים, חד וחלק!

לכן הדרישה העיקרית שהציע מרן ראש הישיבה שליט"א, היא שיהיה שיטת ריצ'רץ', נציג מזה ונציג מזה, ואז כל אותם אנשים שברחו מש"ס יגידו הנה עכשיו יש לנו ייצוג הולם גם בש"ס ויחזרו הביתה! ולצערנו זה התקבל שלא בהסכמה. והמציאות הוכיחה שזה בדיוק מה שקרה, ש"ס נשארת בסקרים על אותם קולות, וכל 5-6 המנדטים שברחו, עברו לתנועת יחד.

אני לא רוצה להרחיב על הדברים האלו, אבל בניגוד למה שפרסמו, מרן ראש הישיבה ניסה 5 פעמים (!) ליזום שוב פגישה לאחד בין השורות, ע"י הנציגים של בני ברק, והוא גם הטריח את עצמו למרות חולשתו ללכת אל הגר"ש בעדני, [ובמאמר מוסגר, היתה שם הבנה רבה מצידו של הגר"ש בעדני, אלא שהרב בעדני ביקש לא להוציא את מה שנאמר שם, וכל אותם מכתבים חריפים ותמוהים, שכביכול כל 13 השנים של 'אמנות אבסולוטית', היו 'צביעות', לא נכתבו ע"י הרב בעדני, וכשהביאו לו לחתום התחייבו בפניו כי זה יגיע באופן אישי לאלי ישי, ורק אז הוא הסכים. זה שזה פורסם אח"כ במודעות ענק, הוצאת דיבה בפרהסיא כפשוטו, זה דבר שהכעיס גם את הגר"ש בעדני] זכך גם על ידי הגאון הרב חיים רבי שליט"א מחולון שהגיע למרן, והרב הסביר לו שאדרבא הוא יברך אותו אם יצליח להביא לשלום, והרב כתב לו על פי בקשתו מכתב, ומה עשו אותם "צדיקים"? מיהרו לפרסם את המכתב כחולשה, כהתרפסות...

הם יכולים להמשיך ולהתבכיי, אנחנו רצינו שלום, עשינו הכל בשביל השלום, ואולי הציבור גם יאמין להם, אך האמת שזה עוול, להגיד רציתי שלום, ולא להסכים לשום בקשה של הצד השני, רק להציע כל מיני הצעות שאתה רוצה. תסלח לי זה לא רצון לשלום! זה רצון לכפות את דעתך!

על זה אמר מרן ראש הישיבה: "אני שלום וכי אדבר" - **אני** גימטריא **מאזוז** (61), אני רוצה שלום "אך המה למלחמה". אין זו דרכה של תורה, דרך של תורה זה לא לכפות את דעתך בכח, להתלהם, לצווח, להשתולל, לזלזל ברבנים כאילו כל תורתם נמחקה ברגע אחד. כולם זוכרים שאת אותו דבר עשו לראש"ל הגרש"מ עמאר שליט"א שכן לילה הפכו אותו

מרן ראש הישיבה ומוה"ר רבי צמח אצל הגאון הרב בעדני, חותרים לשלום

למנוחה, מיקל בגיור, באיסורים חמורים וכו' וכו', אסור לשתוק או לשכוח את זה! ואנחנו גם לא ניתן שיעשו כך עכשיו למרן ראש הישיבה שליט"א, גדול הדור, וגדול פוסקי ההלכה הספרדים בדורנו.

אני כבר לא מתרגש מהענין של התקשורת החרדית. לפעמים מתקשרים אלי אנשים אמרו כן: ב'קול חי', ב'בקהילה', באתר פלוני, וכו', אנשים כואבים וכועסים מהעול שנעשה, אני מרגיע אותם ואומר להם: הציבור לא מטומטם, הציבור פיקח ומזהה את האמת. רק להזכירך אותה תקשורת שהיום רודפת אותנו, ובצורה "אובייקטיבית" ישירה או עקיפה פוגעת בנו, היא אותה תקשורת ואותם אנשים שרדפו את מרן הרב עובדיה בחייו, חלקם עד היום לא מסוגלים לכתוב על הרב עובדיה "מרן", קח לעצמך דוגמא 'היתר המכירה' אנחנו הרי יודעים מה דעתו של מרן הרב עובדיה בנושא, יותר מזה אנחנו יודעים מה ההלכה, שמעיקר הדין זה מותר ואת כל הראיות והמקורות, ולך תשאל כל אדם בחוץ מה אתה אומר על

מרן ראש הישיבה בביקור בביתו של הגאון הגר"ש עמאר

צילום מודעה שפורסמה בעיתונות החרדית על היתר המכירה

היתר המכירה, מה הוא יגיד לך: "כל הרבנים אוסרים! אין על מי לסמוך" כאילו שהם עיינו בתשובות של מרן?! כתבו תשובות להשיב על הראיות?! לא! אז וכי מעכשיו יהיה לנו ספק בגדולתו של מרן?! מהם אתה רוצה שאני אתרגש?! לא, ממש לא!

לגבי הנושא של ארץ ישראל וימין ושמאל לא עשו מזה ענין יותר מידי גדול?! הרי בפועל לא זכור על ממשלות השמאל שעשו נזקים חמורים, ועם כל הכבוד לארץ ישראל הרי צריך לעשות הכל בשביל לתקן את הנזקים לעולם התורה, אולי באמת זו ההבדל בין הציונות הדתית לציבור החרדי, שהציבור החרדי מתחיל את רשימת העדיפויות בתורת ישראל, והציבור הדתי מתחיל בארץ ישראל? ובעצם גם מרן הגר"ע הרי פסק כי מותר למסור שטחים עבור שלום.

קודם כל, אתה טועה, הסכם אוסלו נחתם בממשלת השמאל, ההסכם שהביא בכנפיו את אלפי הנרצחים מאז ועד היום, שנהרגו בנשק שנמסר על ידינו לאויבינו. וגם כפן הדתי הם נגד כל הקדוש והיקר לנו באופן מוצהר וכאידיאולוגיה. ומאז ועד היום מועמדי השמאל וחה"כ, הם סמל של מאבק נגד החוקים העומדים בציפור נפשה של היהדות. אמנם אנשי הימין הם כמוזבן לא מל"ו צדיקים, אך הם הרע במיעוטו לעומת אנשי השמאל. וידועה התנגדותו החריפה של הגאון הרב שך זצ"ל לחבירה לשמאל כעיקרון, גם אם יתנו מה שיתנו...

לגבי הערך של ארץ ישראל, מצות ארץ ישראל היא נחלת החרדים לא פחות מאשר הדתיים הלאומיים. זה ברור כי התורה היא מושב חיינו, ואם לא תהיה לנו אפשרות ללמוד תורה בארץ ישראל, "אלמלא התורה למה לא אוגנדה?"! כמו שהתבטא לנכון יוני שטבון היקר בנאום הגבורה שלו בכנסת בדיון על חוק הגיוס, וזה אמת ויציב. אלא השאלה כמו בכל משא ומתן, תלוי בכמה בסוף אתה מוכן למכור את המוצר היקר לך, ככל שהוא חשוב לך, ואתה מעריך אותו, תתקשה למכור ולהיפרד ממנו. במוזבן מסויים זה כמו ששואלים אדם על מי אתה מוכן לוותר על הבן שלך או על הבת שלך? אתה רואה בזה שאלה?! למרות שלבן יש חשיבות גדולה יותר, על שניהם נאבק עד טיפת הדם האחרונה.

והרעיון פשוט. וזה ברור כי מה שמרן התכוון שטחים תמורת שלום זה רק תמורת שלום אמת. ולכן כאשר מרן ראה את ההשלכות הרוות האסון של אוסלו, עמד בתוקף כנגד פינני גוש קטיף, ולמפורסמות אין צריך ראייה. כיום המצב שאין פרטנר לשלום אמיתי, וככל שאנחנו

נותנים, אנחנו שופכים יותר דם, כי הם מתקרבים אלינו יותר, וכבר עכשיו הם מגיעים כמעט לכל פינה בארץ, אז למה לתת להם עוד? שיהיה להם עוד מחנה אימונים?! עוד פירי מנהרות?! עוד חטיפות!?

אז התבלבלנו, הסיבות הם סיבות ברורות וחדות לפנות לכל עם ישראל, משכנעות וצודקות, אך מנגד מרן ראש הישיבה אמר כי מי שהצביע ש"ס ימשיך להצביע ש"ס?

זה היה נכון ולא מדוייק, אבל עכשיו גם לא נכון, ואסכיר: מרן ראש הישיבה בימיה הראשונים של הקמת המפלגה התבטא אמנם כעין זה - שהמפלגה נועדה לקרוא למי שלא הצביע ש"ס בעבר, אך מי שהצביע ש"ס **יכול** להמשיך להצביע ש"ס, אלא אם כן אינו מוצא את עצמו שם.

אך מאז הרב הבהיר בצורה חד משמעית, כי האמירה הזו היתה הקרבה למען השלום והאחדות, בשביל שהקמת המפלגה תתקבל בהבנה וימנע מחלוקות ורדיפות. אך לצערנו ישנם גורמים שסירבו להשלים עם בשורת האחדות ועם הקמת מפלגה נוספת, ומתנהגים בצורה בריונית, ועושים הכל לרדוף ולאיים, לא בוחלים בשום דרך, ראינו את זה בהכרזה על הקמת המפלגה במלון רמדה בירושלים, ראינו את זה באוהל המחאה ישבו שם בחורים פוחזים, ויסלחו לי על המלה אבל פשוט ביישו את עצמם וצעקו כמו באיזה ג'יהאד: הוא בוגד, הוא בוגד. מאיימים על חה"כ אלי ישי עד שצריך להצמיד לו אבטחה, מחללים שם שמים וצורחים בפני אלפי אנשים לא שומרים תו"מ בשווקים וברחובות, מאלצים וכופים רבנים להביע תמיכה לפי דעתם, משחיתים ופורצים מטות ברחבי הארץ, כל התקשורת החרדית מגוייסת/נרכשת בשביל להכפיש את התנועה, "תנועת ההזויים" מסכנים את עולם התורה "חתרנים" "בוגדים במרן", אז תגיד לי אתה - יש ענין להתחסד?! בשביל מה!?

גם כיום כאשר הסקרים מוכיחים כי הצעד שנעשה היה חכם ונכון, כאשר עם ההכרזה לצאת לבחירות הכח החרדי היה עומד על 13/14 מנדטים ביחד, הרי שכיום כבר הכח הנאמן לדעת תורה עומד על מינימום של 19 מנדטים. גם כעת יש שמתקשים לאחל הצלחה לכולם וגם ליחד, גם אחרי שהצהירו כי יחד אינה נוגסת כלל במפלגה שלהם. להזכיר אני

מטה שהושחת בחולון

מטה בירושלים שנפרץ ותקעו את המנעול

מדבר על אותם אלו שאיחלו הצלחה לכחלון ואפילו מנדטים. אנחנו גרועים ממנו?!
זוהי מה שהצהיר מרן בכנס שנערך באשדוד בהשתתפות מאות איש, הדלת למפלגה
נפתחה לכל מי שמחפש בית של דרכי שלום, של אהבה ואחוה, של דרכי נועם, באצילות
ובענוה. ל-כ-ו-ל-ם!

את ההוראה הזו תוכל לראות בקול קורא שפורסם כעת. לנו בוגרי הישיבה כמובן לא
היה צריך להמתין להוראה הזו. מהרגע הראשון למהלך, כולנו אחרי מרן. וכמו שאתה יודע
התגייסתי כמו כולנו למערכה, לפעול בכל הכח, עוד הרבה לפני שהתקבלה החלטה להציב
אותי כמקום 5 ברשימה.

אם כך הרי שזו תנועה חדשה, שתנגוס גם בתנועה אותה הקים מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, אז איך אפשר פתאום לבוא ולהגיד ממשיכים את הדרך, זה ממש לבוא ולפגוע במורשתו של מרן?

אני ואתה יודעים מה זאת אומרת 'מורשת מרן', מרן לא התחיל את המהפכה שלו בצמד
האותיות ש' וס' בקלפי, מרן בנה את מורשתו הנפלאה, כבר מהקונטרס הראשון שהוציא
בגיל 17 שנה, "יביע אומר" על מסכת הוריות, בו ציין לעצמו את נקודת הדרך הראשונה
אותה הציב לעצמו.

הרב קבע את עתידו ואת המהפכה אותה חולל בכמה עקרונות ברורים שהתנקזו אל
משפט אחד "להחזיר עטרת ספרד ליושנה", לנוכח עולם הישיבות האשכנזי שהתפתח
והאפיל על בני עדות המזרח, שהתבדרו בציבור, והם: **דבר ראשון -** לשמר את מסורת
יהדות ספרד המפוארה במנהגיהם ובקבלת הוראות הש"ע, ומשמעו לשמור את ההלכות
והמנהגים כדעת הספרדים ולא להתבטל בפני ההלכות של האשכנזים. **דבר שני -** להחזיר
את לימוד הש"ע, ההלכה למעשה ופסיקת ההלכה, ולא לעסוק כל היום רק בלימוד גמרא
בפולפולים וחיידודים. **דבר שלישי -** לקרב את כל עם ישראל באהבה וחיבה, לא להרחיק
מי שאינו מושלם בדרכו, להחרים ולהתבדל ממנו, אלא להיפך לרדת אל העם שבשדות
להעניק להם ממתיקות התורה ולקרבת לתורה.

כמדומה שבכל הדברים הללו מרן ראש הישיבה שליט"א מגלם בדמותו את המשך הדרך
בצורה הברורה ביותר, קח את הישיבה ואת הבוגרים כדוגמא, המקום בו מקפידים להוציא
שבת כר"ת, כל הנשים אינן חובשות פאה, לומדים בו פסיקת הלכה והלכה למעשה,
ספרי מרן זצוק"ל בלויים מרוב

הלוגו של "ותתפלל חנה"

השלט בחזית ביה"ס

שימוש, רוב ככל הבוגרים משרתים בקודש בציבור מוסרי שיעורים בהלכה ובאגדה חזנים ורבני קהילות ומזכים את הרבים, בבית הספר של הישיבה הבנות הרווקות מכסות ראשן בשעת הזכרת ה' וכפסק מרן ב'יחווה דעת', ועוד הרבה דברים, ראיתי שהרב **עובדיה חן** ריכז חלק מהם. אז בבקשה בואו ונהיה רגועים כי מרן ראש הישיבה יעשה מעבר לכולם להמשך המורשת המפוארה של מרן, וזה כולל גם לשמור על רשת "מעין החינוך התורני" להביא לשגשוגה, ושהכל יתנהל שם ביושר ובאמונה, בשביל שלא יסגר חלילה המפעל הגדול הזה. תראה, העובדות האלו, הם מציאות אמיתית וכואבת, שאולי קשה לאנשים להפנים אותה, אבל זו המציאות! המקום ששימר את מורשתו של מרן בגאווה עוד לפני כולם זו היתה ישיבת "כסא רחמים" חד וחלק! מי שבאמת דואג וחשוב לו המשך מורשתו האמיתית של מרן, זה רק לתת כח למרן ראש הישיבה שליט"א להמשיך את המהפכה ובכל הכח. אם יהיו אותיות כאלו או אחרות, אני לא חושב שמרן זצ"ל אכפת לו שם בשמים באיזה שם קדוש ישתמשו כאן להמשיך את מורשתו.

רגע, אז אולי בעצם משנתו של מרן ראש הישיבה שליט"א היא באמת רק המשך של מרן הגר"ע זצוק"ל, כיצד היא תלכד אשכנזים לצד ספרדים? ואיך היא בכלל תחבר בקשר רענן ואמיץ את הציונות הדתית לעולם החרדי?

אילו הנטייה לשמר את מסורת ספרד היתה נובעת בישיבה מגאווה אישית מעצם היותי ספרדי, זה היה נכון. אבל להיפך, מרן תמיד אומר הספרדים צריכים לשמור על מנהגייהם, והאשכנזים צריכים לשמור על מנהגייהם. מכאן זה מגיע ועל זה צריך להילחם.

למי שלא יודע מרן הגיה פעם ספר סליחות של אשכנזים, שיצא לאור אח"כ ע"י הוצאת שי למורא, ומי שלא מכיר מספיק את הרב יכול אולי להתפלא: "סליחות ליוצאי ליטא, הוגה ע"י הרב מאיר מאזוז ראש ישיבת כסא רחמים ספרדית". כך גם הרב הכניס ס"ת לע"נ רעייתו לכותל המערבי, וכששמע שרוב ככל הספרים בכותל הם ספרדיים, ביקש שיכתבו לו ספר בכתב אשכנזי וכמנהג האשכנזים, שיהיה גם להם ס"ת מהודר לקריאה!

היופי של עם ישראל שהוא איש על דגלו באותות - כל אחד בדגל שלו בדרכו שלו! אך עם זאת, זה לצד זה הם חונים באהבה ואחוה, בהערכה וכבוד לשני ששומר את מורשת אבותיו.

לגבי קשר וחיבור בין גוויי הכיפות, צריך להבין כי החיבור ביסודו הוא טבעי, התורה היא אותה תורה, העם הוא אותו עם, והארץ היא אותה הארץ. בשביל למנוע את החיבור צריך לבוא ולנכור בשונה, לחטט בהבדלים הקלושים, ולרוץ ולתלות את הכביסה של השכן בתוך הסלון שלי.

זוהי הנקודה שנעלמה בכל השנים. וכמדומה שדוקא מרן ראש הישיבה שליט"א, זה שמעולם לא התרגש מחצי המבט של הבני ברקי המצוי, הביט אל האמת כמות שהיא! נמנה ולא במקרה על רבני ארץ ישראל השלימה, ראש ישיבה חרדית בבני ברק ומוסדות תורה בכל הארץ, מגדולי פוסקי ההלכה, בקי ברקחות ובטבחות - אסטרונומיה ומתמטיקה שירה ובלשנות, מעמיד מורי הוראות בישראל, ומאות בוגרים שהשתלבו ולא ממילא כרבני קהילות חזנים מגידי שיעורים ולא דווקא אצל "השחויירים" (בעגה האקטואלית) אלא לא פחות בקרב הסגונים, אלו שהיראת שמים שלהם לא צבועה על הבגדים, אך בוערת הרבה בתוכם,

תכונות אופי שעוצבו אצל בוגרי הישיבה, להתחבר לעם, להעניק להם תורה ויראה, לא להסתכל על השכן כגדול, ולא על השונה כקטן.

רק על תשתית כזו, האחדות ההיסטורית יכולה להיבנות!

שאלה שמטרידה רבים, מדוע עד היום לא הכניסו את מרן ראש הישיבה למועצת חכמי התורה, הרי אהבתו הגדולה של מרן זצוק"ל למרן ראש הישיבה שליט"א היא מן המפורסמות, ומדוע במשך עשרות שנות המועצת, לא הוזמן הרב לקבל החלטות יחד עם המועצת?

כמו שאמרת את ההערכה הגדולה שרחש מרן לראש הישיבה אי אפשר לבטא, אבל די

הרב מביא לראש הישיבה את הכוס תה

היה לראות את זה במפגש האחרון ביניהם כאשר הגיע מרן ראש הישיבה ללוין בערב הבחירות האחרונות, באמצע דברי מרן ראש הישיבה, לקח מרן את כוס התה שלו והעביר אותה לראש הישיבה! סצעד נדיר שלא עשה אותו מרן מעולם, רק לפני עשרות שנים לידידו הגאון חכם בן ציון אבא שאול. וכך גם אח"כ כשביקש שמרן שליט"א יעלה אל ביתו, ושם ביקש ממנו שישלח לו את כל מה שדרש, ופעם קרה שמרן ראש הישיבה דיבר כרב מקדים וסיפר בשבחו של מרן, ומרן כששמע

שראש הישיבה

מדבר, חיכה

בצד בשביל

שמרן ראש

הישיבה לא

יראה שהגיע

ויפסיק, ואמר

מרן שם לאלו

שהיו מסביבו,

כל מה שאומר

רבי מאיר זה

הכל עליו!

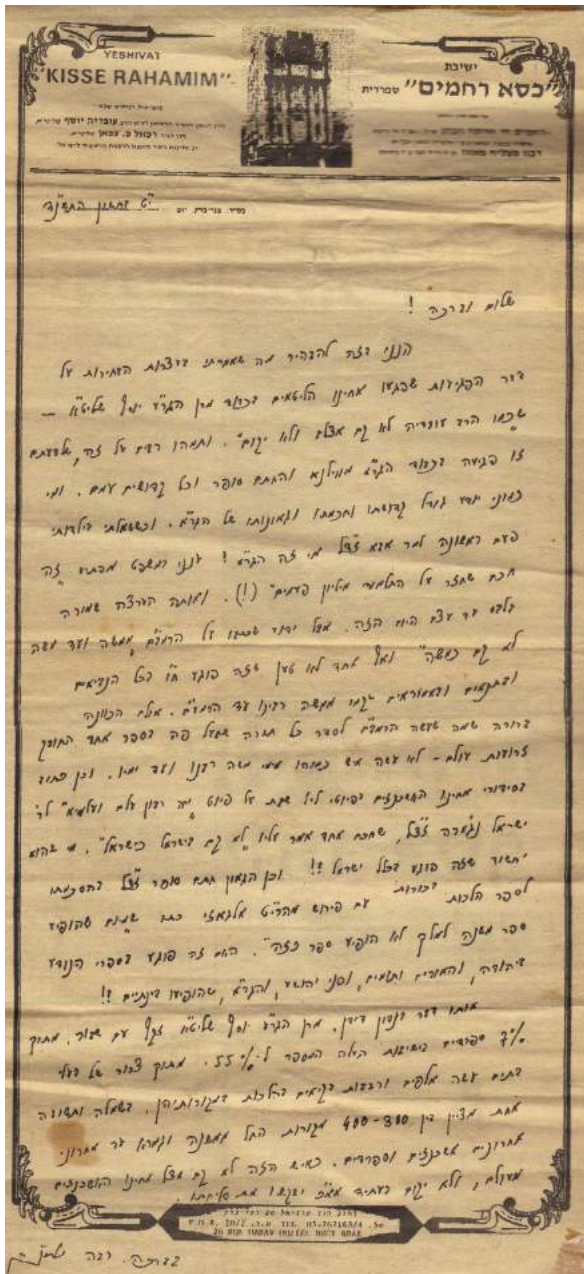
הזכרתי לך

מקודם כדוגמא

כאשר אף אחד

מרן ראש הישיבה בצעירותו מצטרף להתרת חרמות, יושב לצידו של מרן

מרן ראש הישיבה תומך במרן הגר"ע בשעה שלא היו איתו אף אחד

לא היה לצידו של מרן, ראש הישיבה נאבק למען כבודו של מרן. סך כסף למשל כאשר חכמי האשכנזים עשו חרם על כל מי שיצביע ש"ס, עשה מרן התרת נדרים והושיב את ראש הישיבה לצידו כאשר הוא צעיר לימים בגיל 40 בערך, אבל לא זה הענין, זה ידוע ומפורסם.

בקשר למועצת, קודם כל, בניגוד לכל מה שאומרים או מנסים לפרסם כאילו חלילה מרן לא רצה אותו במועצת בגלל חילוקי דעות הלכתיים, שזה דבר הזוי ואפילו יש בו זלזול ופגיעה בתורה. שהרי כיום בין חברי המועצת ישנם כאלו החלוקים עם מרן הלכתית השקפתית והנהגתית, הרבה הרבה יותר מחילוקי דעות ההלכתיים בין מרן לראש הישיבה, והדברים ידועים ומפורסמים, אלא שאדרבה בשביל זה נועדו הדעות להגיע לעמק השווה.

ואדרבא גם בפן ההלכתי מרן ראש הישיבה למרות שכפוסק הלכה מובהק ישנן מחלוקות כדרכה של תורה, מכל מקום לדוגמא בענין צאת שבת כר"ת למרות שראש הישיבה דעתו שדברי ר"ת לא מתאימים למציאות בא"י, והעיקר להלכה כדברי הגאונים. סיים: הואיל ונפק מפומיה דמר עבדין כוותיה!" אז כך שמרן לא רצה מסיבה כזו, זה ודאי חוצפא לומר כך.

אלא מה? הכל זה עורבא פרח, שקר וכזב! אדרבה, מרן רצה בכמה הזדמנויות את ראש הישיבה כחבר במועצת חכמי התורה, וכולם ראו את מרן מושיב את מרן ראש הישיבה לצידו לימינו בכל הכנסים בהם נוכח, ואח"כ שאר רבנים, אלא שמרן ראש הישיבה בענותנותו לא ראה צורך בכך, וטען כי דעתו של הרב מקובלת עליו ואין לו ענין להביע עמדה במועצת, כאשר שנה דעתו הרחבה

של מרן!

ויש סיפור מפורסם מאחת הפעמים שמרן העלה את האפשרות להכניס את מרן ראש הישיבה למועצת, ואז הרב בעדני הפטיר: "זה מיותר הוא כפיל של הרב...". אם כך הם פני הדברים אחרי פטירתו של מרן, 'כפילים' אנחנו מחפשים.

ומה קרה כעת, למה דוקא עכשיו, מרן ראש הישיבה שליט"א עומד בראש מועצת חכמי ישראל?

זה בדיוק מה שאני מסביר, ובעצם זה מה שמרן ראש הישיבה מסביר בכל הזדמנות, כאשר מרן היה איתנו דעתו דעת עליון היתה מקובלת על כל חלקי עם ישראל.

הוא ידע במתק שפתיו לקרב את כל אחינו בית ישראל, הוא היה כמגנט רב עוצמה כהגדרתו של מרן ראש הישיבה, שמשך אליו את כל העם בעבותות אהבה, הוא ידע לנחם כל אם שכולה, הוא ידע לעודד כל בחור נדכה, הוא ידע לשעשע כל ילד קט, הוא ידע לשמח יתומים ואלמנות, הוא חיזק ועודד חיילים שיצאו לקרב למסור את נפשם כשלוחים על הגנת העם והארץ, הוא נאם ודיבר בפני כל אחד שחור או סרוג חילוני או דתי.

ולצערנו מאז שככה המאור הגדול, אין מי שיאחה את העם, וזה הנס של עם ישראל שלמרות שמרן ראש הישיבה שליט"א בכל ימיו ושנותיו לאיוש"ט, השתדל לברוח מהפוליטיקה מהכבוד ומהשררה כמו מאש, עד כדי כך שאפילו כאשר שרים לכבודו בכניסתו, אין דעתו נוחה מזה. ובכנסים בישיבה הוא מקפיד על כך ששרים לו. והנה אחרי שהרב הרגיש את המצב מהסיבות שאמרתי לך מקודם, הוא הסכים לקחת את האחריות על עצמו, למרות שזה לא קל לו נפשית וגופנית. זה לא פשוט לעמוד בכל הלחצים שעומדים בפניו, הרב לא אוהב להיחשף, ומעדיף את פרטיותו, זה לא פשוט לו ללכת ולהסתובב ממקום למקום עם כל הסבל שעבר אחרי הניתוח ברגליו, לאבד זמן רב מלכתוב את החידושים והפסקים שלו, ולהתעסק בנסיעות ממקום למקום. ואחרי שאנו רואים את כל המאמץ שמרן מקריב למען התנועה, זה רק מראה לנו עד כמה זה מחייב אותנו לשנס מותנים ולהתאמץ בכל הכח להביא את ההצלחה הגדולה.

עכשיו בינינו, אלי ישי זכור לטוב בפרשיית המסתננים כשנלחם נגדם בגבורה, אבל מלבד זה, הוא מצטייר בציבור כדמות אפרורית, שלא מרבה להתעמת עם התקשורת ובכנסת. לא היה עדיף אולי דמות מתוחכמת, דומיננטית, נואם מבריק וחד, רב תכנים וטריקים, מישהו שיוכל להתמודד מול הכוחות החזקים בפוליטיקה הישראלית?

זו בהחלט שאלה, אבל מה שאני הולך לומר אולי יפתיע אותך, אך זה דבר ששמתי לב אליו אחרי מעקב, נסיון וידיעה מפי גורמים בכירים ומקצועיים ביותר, ואמיתי מאוד. תעקבו גם אתם.

כאשר יש חוק או תיקון בחוק שעומד בניגוד לדעתך או השקפתך, ישנם שני דרכים להשפיע ולשנות, הדרך האחת היא לעורר רעש בתקשורת ובכנסת, להביע את התנגדותך כנגד יוזמי המהלך, להתעמת ראש בראש בחוקיות ובהוגנות החוק, ובסוף אם וזה קרה ואתה מנצח, אזי זה בקול רעש גדול. החסרון הגדול בדרך זו, שפרסום חילוקי הדעות מקשיח את עמדת הצד השני שמסרב מעתה להתגמש ולהיכשל, ועושה כל מאמץ עליון לעמוד על הצעתו.

והמציאות בה אנחנו חיים - שגורמי המשפט ורוב מקבלי ההחלטות אינם סבורים כמונו, הרי שרוב העימותים דינם לכישלון חרוץ. אז אמנם יהיו כמה מוצלחים, ואנחנו נפרסם אותם בגאווה על ההצלחה, אך בשורה האחרונה הציבור הפסיד עשרות מאבקים.

מאיך יש דרך אחרת, לפנות אל יוזמי החוק, להגיע איתם להבנה בשקט בלי מצלמות וכתבים, לסגור את הבעיות השנויות במחלוקת תוך כדי שכבודו של אף אחד לא נפגע, ולהישאר מוערך אצל כל הגורמים שיטו אוזן קשבת בהזדמנויות הבאות. אמנם יאמרו שאתה אפרורי לא עושה כלום, אך את תרומתך לבוחרים הבאת מעל לכל דרך אחרת.

אני לא רוצה להיכנס ביחס לגורמים אחרים, אבל דבר אחד אני חייב לומר על **י"ר התנועה הרב אליהו ישי**, במשך 13 השנים בהם כיהן כיו"ר תנועת ש"ס היו גם היו ממשלות שמורכבות מאותם מרכיבים קשים שהרכיבו את הממשלה האחרונה, אך מעולם לא חווינו שנתיים כל כך קשות, ההסתה תמיד היתה, ה'שינוי' תמיד היה בשם הזה או בשם של ה'עתידי', זה היה שריד, לפיד, או הבא בתור, אבל ההתנגחות ראש בראש עם אותם מסיתים, לזלזל בהם, להתריס בפניהם, היא דרך רק להצליח **בין** הבוחרים שלך, אבל לא **בשביל** הבוחרים שלך!

רק לדוגמא גם בממשלה האחרונה כאשר בחרה הממשלה נציג לוועדת מינוי דיין, בחרה הכנסת ברוב של 80 קולות, נציג מהאופוזיציה ושמו אלי ישי, כנגד נציגת הקואליציה מירב מיכאלי. למה הרי הוא אפרורי?!

כך גם לפני כשנתיים, בתחילת כהונת הממשלה האחרונה, תוכנן קיצוץ אנוש ברשת מעין החיוך התורני, ובחינוך העצמאי, ובא ח"כ הרב אלי ישי, וישב עם שר החינוך שי פירון, העיר שהמהלך לא חוקי ולא קביל בחוק, הגיעו להבנות והקיצוץ הנורא בוטל! ופתאום יצאה איזו הודעה מאחד הגורמים אני לא רוצה להכנס לשמות, ופתח ברעש תקשורתי: "כופפנו ללפיד את הראש הוא נכנע! הקיצוץ בוטל!" ההודעה השחצנית הזו, אלצה את שי פירון לעלות ולהבהיר כי אותו גורם לא עשה כלום. ויותר מכך צר האוצר לפיד שנפגע מהבוטות, הוציא את ההודעה הבאה: "האמת, אני לא מבין אותך, לא רק שזה שקר גלוי, הוא גם מנע את האפשרות שננסה אי פעם לשתף איתו פעולה בנושאים החשובים לציבור שלו".^U מה קרה לאורך השנתיים הבאות? כולנו יודעים ומרגישים.

בסיפור של המסתננים זה היה שונה, דווקא אז התקשורת טרחה לפרסם, ולא דוקא לחיוב, אלא שלימים התברר כי "אלי ישי צדק", וזה הביא את פרסום הדבר. אך גם כאן אילולי הרעש, שלא במקרה היה כאן שלילי, גם זה היה נבלע בצניעותו של רבי אליהו ישי.

זו תשובה מקצועית ועניינית, אך אנחנו כיהודים מאמינים יודעים, כי כאשר עושים על פי דעת תורה ובאמונה הם עושים, הדבר שווה הרבה יותר מתחכום וטקטיקות, ואם מרן התבטא על רבי אליהו ישי "עד שמשמים הזמינו לי אותך, ואני לא רוצה להחליפו", והיו

למרן הרבה אלטרנטיבות גם לכל אורך 13 השנה, והוא ראה את זה אחרת, זה אומר שמרן ראה שהדרך הזו מובחרת יותר! וד"ל.

ובהערת אגב, תגיד לי, אתה חושב שמישהו מהחכ"ם מאחת

האזינו: "דרעי דיבר איתי 4 דקות, את השיח ניהלתי מול ישי"

ארה דרעי הוציא הודעה על סיכום עם שר האוצר ותחילתה של הידבחות, אלא שהשר פיוח ממחר להבהיר: דרעי דיבר איתי, זה היה 4 דקות, לא סיכמת אלא הודעת, ואת מרבית השיח ניהלתי מול אלי ישי". האזינו

האמת שמתחת הסיפור

באחת בלילה יצאתי לרגע מחדר הממשלה, הצצתי בטלפון שלי וגיליתי שהבעיה החדשה איתי היא שאני רך מדי כלפי החרדים.

זה התחיל ששתיים קודם. שר החינוך, שי פירון, נגש אלי ואמר שיש בעיה בביטול של תקנה 9-3-א, שהעניקה תקצוב מלא ל"אל המעיין". רשת החינוך של ש"ס. שאלתי מה בעיה, ושי הסביר שעוד שלא נקים באופן רשמי רשת חינוך ממלכתית-חרדית, אנחנו בעצם מבטלים להם את התקציב בלי להציע שום אלטרנטיבה. קיימנו דיון קצר, ובסוף סיכמנו שנדחה בחצי שנה את ביטול התקנה עד להקמת הרשת החדשה.

לפני שחזרתי לחדר אמרתי לשי, "אתה יודע מה, אם כבר דוחים, צלצל לדרעי ותספר לו. אין סיבה שהוא ישמע על זה ממישהו אחר."

שכחתי עם מי יש לי עסק.

בשנתיים שחלפו עד תום הישיבה הבאה, דרעי עשה עלינו סיבוב מסביב לעולם ומכר לתקשורת שנכנענו לו והחלטנו לבטל את הקצוץ ל"אל המעיין".

האמת, אני לא מבין אותו. לא רק שזך שקר גלוי, הוא גם מנע את האפשרות שננסה אי פעם לשתף איתו פעולה בנושאים החשובים לציבור שלו.

אז נכון שספגנו נזק תקשורתי (בוחרי "ש עתיד" התרגזו מאוד, מבינתים בצדק). אבל הרי אי אפשר יהיה להסתיר את האמת ברגע ש-9-3-א תבוטל – ואל תטעו, היא תבוטל כמובן והתקציב של "אל המעיין" ייבד - אז מה יצא לו מזה חוץ מההזדמנות להביך אותנו?

תוצאות התקיפה והשחצנות

תורה, יושר ונאמנות, הגינות וחריצות.

אני בטוח שהדברים שלך הובנו, ושכנעו אותי ואת הקוראים, ואם הדברים הללו פשוטים משחשבנו, אז למה באמת כמעט ואף אחד בתקשורת החרדית אינו רואה את זה כך?

כמו שאמרתי לך ואני אחזור שוב, לצערי מתנהל מסע השמצות שכנראה ממומן בכל התקשורת החרדית, עצוב לראות שדוקא בתקשורת הכללית מגלים הבנה ואמפתיה יותר, אולי זה דוקא בגלל הרדיפה, אני לא יודע. בכל אופן נעשים כאן מהלכים לכאורה בלתי חוקיים, ישנם גורמים שככל הנראה, ועל פי השמועות העבירו סכומי כסף כמעט לכל כלי התקשורת החרדים עיתונות רדיו אתרים, בשביל לכוון את דעת הקהל נגד המפלגה.

ואני מדבר גם על התקופה בה מרן ראש הישיבה שליט"א עוד אמר כי הוא לא פונה למצביעי ש"ס, גם אז הפרעות וההתקפות היו בעיצומם. לרגע הם שכחו שגם תנועת ש"ס עצמה נולדה כמכפלת כח, כאשר מרן זצ"ל הקים את תנועה ש"ס בנפרד נגד אגודת ישראל, למרות שהיהדות החרדית היתה אז מלוכדת, ולכאורה מה יותר טוב מליכוד של כל היהדות החרדית?! אלא שהרב ראה שחלקים גדולים מציבור 'העמך' אינם מתחברים ליהדות החרדית השמרנית והמסוגרת, וכאשר נקים מסגרת חדשה עממית יותר, ימצאו בה בית טוב הרבה ממצביעי המערך וכדו', למרות שבודאי חלק מבני התורה הספרדים עברו לש"ס, וזה מה שקרה בסוף, ש"ס הביאה 4 מנדטים, וגם אגודת ישראל לא נפגעה מכוחה. וזה גם אותו מסע שעבר מרן זצוק"ל שהאשכנזים רדפו אותו, וכל התקשורת החרדית העיתונות שהיתה אז, השמיצה ואיימו על הרב, אבל בסוף לא הכח מנצח, האמת והיושר מנצח.

אז למה עכשיו לא מגלים הבנה?! למה ברדיפה וכח?! אדרבא בואו ונעבוד ביחד, כל אחד יתרכז בלהציג את תעודות העשייה שלו, כך גם יפתח השוק לתחרות בריאה ונייעל את המערכות. אבל לצערנו הם לא בחרו בדרך הזו.

וזה כואב, כי באמת אילו היה זה נגד איש ציבור, היינו משלימים עם העובדה שכך הוא פני העולם, אבל כאשר הדברים מגיעים באופן ישיר או עקיף נגד מרן ראש הישיבה שליט"א שהוא היום בעצם גדול פוסקי ההלכה בדורנו לכל הפחות לספרדים, אחרי פטירת מרן

הראש"ל זצוק"ל, שמן הראוי היה לציית לפוסק הדור בלי עוררין, אבל לכל הפחות להזהר בכבודו ובגחלתן של צדיקים, אני מתקשה להבין מאיפה יש לאותם פוחזים את האומץ והעזות לבוא כך ולזלזל, ולפגוע.

הציבור יודע שזה המצב, אלא שלא כולו מתרגם את זה להחלטה, חייבים להפנים כי אם לא נקום ונעצור את הבריונות הזו כנגד הרבנים, אחריתה מי ישורנה.

אין לי ספק כי אילו מאן דהוא מכל אותם "חכמים", היה פותח את ספריו של מרן ראש הישיבה שליט"א, והיה מגלה את העיון העמוק, את הבקיאות העצומה, את ההבנה המקיפה, את הרעיונות המבריקים, את הפנינים המתוקים, היה מבין כי הוא מחבל במהלך אלוקי!

חלק מספרי מרן ראש ישיבה שליט"א

ואני רוצה להגיד לכם אל תתרשמו מהרעש התקשורתי, תצאו לרחובות תשאלו את העם עם מי הם, ותראו שבאמת העם איתנו, פונים אלי אפילו ליטאים אשכנזים אברכים ובחורי ישיבות, ואומרים לי תהיו חזקים אנחנו אתכם!

הציבור אינו קונה את הכוחניות, הציבור אינו מתרשם ממאמרים מזלזלים ונוטפי שנאה, הציבור מספיק אינטליגנט לקרוא את האמת גם בשורות הקטנות שהיא נאמרת. העם אוהב את הנקיין כפים, את האהבה ואת האחדות.

אנחנו מאמינים כי בע"ה עוד תקבלו בע"ה 12 מנדטים וכברתנו של מרן ראש הישיבה שליט"א, איזה מסר אתה רוצה להעביר היום לבוגרים כמועמד לח"כ, ובעזרת ה' כח"כ מן המניין.

מחייך.

כמועמד, וגם כלא מועמד אני רוצה לקרוא לכל הבוגרים לבוא ולהתגייס למערכה בכל הכח, זהו מערכה על הבית! זוהי מערכה על כבודו של מרן ראש הישיבה וכבודה של הישיבה! אנחנו חייבים לעשות הכל למען הצלחת התנועה אסור להכנס לשאננות גם כאשר הסקרים מחמיאים, וגם לא ליפול לחלישות כאשר הם עוקצים. אנחנו נפעל בכל דרך ונתרום את כל האפשרויות העומדות לרשותנו בשביל שבע"ה רגע תוצאות האמת יהיה רגע בו תצא הבשורה על שבירת החומות, על אחדות ישראל, ועל קולו של מרן ראש הישיבה שליט"א, שינהיג אותנו עד ביאת משיח צדקנו ועד בכלל. אכי"ר.

רגע. וכח"כ מה יש לך לומר?

שמספר הפלאפון שלי לא ישתנה, ואשתדל תמיד להיות זמין להושיט יד ולעזור לכל בקשה או עזרה שתצטרכו.

בוקר טוב. ובשם כל הבוגרים, אנחנו מאחלים לך הצלחה בכל אשר תפנה, ותשרה הברכה בכל מעשי ידיך.

עד כמה?

אורי. מ

אתם מאלו שברור להם כי יעשו הכל להצלחת התנועה הקדושה, תרימו טלפונים, תתעניינו אצל הקרובים, תשפיעו על המכרים, אבל עד כמה?! עד כמה להשתדל?!

אין לי ספק כי הרשימה הבאה תבהיר לכם איזה משהו: בני ברק נתיבות, מושב ברכיה, קרית גת, יד בנימין, תל אביב, נתניה, ראשון לציון, אשקלון, אשדוד, ירושלים, באר שבע, מושב איתן, תל אביב, ק. שמואל, אור יהודה. זו לא מפת ארץ ישראל, וגם לא גלובוס למדעי הסביבה, זוהי רשימה חלקית לערים, בהם הטריח מרן ראש הישיבה שליט"א את עצמו וכיתת רגליו הכואבות לבוא ולעודד את ארץ ישראל לחזק את תנועת יחד. בפרק זמן כל כך צפוף לעיתים פעמים בערב, מרן אחז בכריכה האהובה עליו, סגר את הספר ובהתאמצות והשתדלות ענקית, יצא למסע חיזוק לאחד את העם, ולדאוג להגדלת הכח המאמין בממשלת ישראל.

אנחנו מבינים את גדול ההקרבה, אנחנו נתאמץ כפליים!

לעת עתה אלו תוצאותיה של הממשלה האחרונה:

עולם התורה (מגיל 13 עד 18 - 420 ש, מעל גיל 18 - 230 ש לתלמיד).

קצבאות הילדים (140 ש לילד).

מלגת האברכים (432 ש לחודש... לפני שנתיים 950 ש).

תוכניות לימודים לנוער נושר, (ארגון נוחם, נועם, הילה ועוד תוכניות לימודים אחרים שהיו עוזרים לכל מיני סוגי ילדים ובחורים בכל הבחינות, וכמעט שכולם נסגרו בקדנצייה האחרונה).

תקציבים לישיבות שיעזרו לתלמידים שאין להורים שלהם כסף לשלם עבורם (מת"ן, ילד ונוער ועוד. היזהרו מבני עניים שמהם תצא תורה).

וגם זו רק רשימה חלקית, מההבדל הגדול שאנחנו מרגישים בכיס. ומה עם חוקים נגד הדת, נגד השכבות החלשות, נגד שלמות העם.

בידים שלנו לשנות! הפוטנציאל, הוא ענק, אין יהודי שלא אוהב את התורה והצדיקים, בואו נשתדל יותר שכולם ידעו שעם ישראל אוהב את התורה, ואת הארץ המובטחת, ונהיה שותפים למאמציו שליט"א.

תנו כבוד לתורה צדיק בא לעיר

קריית שמואל

בתורה נבחרה לנו למודי לקהל חשבי קריית שמואל והסביבה על המעט של חזון רבנו שירת ראשון. דודל טוסקי ספרד בדרגה. פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **רפאל מאזוז שליט"א**
ראש הכולל "מעיירי תורה" וראש הכולל "מעיירי תורה"

בהשתתפות:
ח"כ **אלי ישי** הי"ד י"ר התנועה
ח"כ **יוני שטבון** הי"ד יבזו ישראל
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום שני 20:00 בשעה (28.02.15)
בית הכנסת "קריית שמואל" רחוב מנחם 100 קריית שמואל. חיפה

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

יחד - עושים הסטוריה תנו כבוד לתורה צדיק בא לעיר

צפת

בתורה נבחרה לנו למודי לקהל חשבי אצמ והסביבה על המעט של חזון רבנו שירת ראשון. דודל טוסקי ספרד בדרגה. פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **רפאל כהן שליט"א**
ראש הכולל "מעיירי תורה" וראש הכולל "מעיירי תורה"

בהשתתפות:
ח"כ **אלי ישי** הי"ד י"ר התנועה
ח"כ **יוני שטבון** הי"ד יבזו ישראל
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום שני (28.02.15) בשעה 20:00 בבית "אור אל"ן רחוב המלחה 100 אמת

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

תנו כבוד לתורה צדיק בא לעיר

חולון

בתורה נבחרה לנו למודי לקהל חשבי חולון והסביבה על המעט של חזון רבנו שירת ראשון. דודל טוסקי ספרד בדרגה. פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **יצחק בודא שליט"א**
ראש הכולל "מעיירי תורה" וראש הכולל "מעיירי תורה"

בהשתתפות:
ח"כ **אלי ישי** הי"ד י"ר התנועה
ח"כ **יוני שטבון** הי"ד יבזו ישראל
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום שני 19:00 בשעה (28.02.15) בבית המושב חולון רחוב מנחם 100 קריית שמואל. חיפה

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

תנו כבוד לתורה צדיק בא לעיר

חל אביב

בתורה נבחרה לנו למודי לקהל חשבי חל אביב והסביבה על המעט של חזון רבנו שירת ראשון. דודל טוסקי ספרד בדרגה. פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **דודל רחמיני** ככז שליט"א
רב הקהילה

בהשתתפות:
הגאון רבנו **דודל כהן שליט"א**
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום שני 19:30 בשעה (28.02.15) בבית הכנסת "קריית שמואל" רחוב מנחם מרזל 100 חל אביב

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

תנו כבוד לתורה צדיק בא לעיר

אור יהודה

בתורה נבחרה לנו למודי לקהל חשבי אור יהודה והסביבה על המעט של חזון רבנו שירת ראשון. דודל טוסקי ספרד בדרגה. פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **רפאל חיון שליט"א**
ראש הכולל "מעיירי תורה" וראש הכולל "מעיירי תורה"

בהשתתפות:
ח"כ **אלי ישי** הי"ד י"ר התנועה
ח"כ **יוני שטבון** הי"ד יבזו ישראל
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום ראשון 20:00 בשעה (01.03.15) בגני הכרם חיון אור יהודה

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

כנס בוגרים אחדות

בני ברק

תלמידי מון ראש הישיבה ולומדי תורתנו ולתלמידי התנועה הקדושה

בהתנתחו של חזון רבנו שירת ראשון, דודל טוסקי ספרד בדרגה, פאר דודל וחדר. באון ישראל ומסורת. תל תלפיות שכל פיות מוסף אליו. אביז המעיינים וזור הכקיינים

מון ראש הישיבה הגאון רבנו מאיר מאזוז שליט"א

אשר האיר פני המודת והמעייר דוד דעה של תלמידי הכמים גדולי תורה ומורי הוראות בישראל

דברי ברכה מפי:
הגאון רבנו **אדיר עמרזני שליט"א**
ראש הכולל "מעיירי תורה" וראש הכולל "מעיירי תורה"

בהשתתפות:
ח"כ **אלי ישי** הי"ד י"ר התנועה
ח"כ **יוני שטבון** הי"ד יבזו ישראל
ח"כ **דודל ברזן** מרזל הי"ד
ח"כ **דודל שונומפלד** הי"ד

הכנס יתקיים י"ה ביום שני 20:00 בשעה (02.03.15) באולמי "קונטיננטל" רחוב בן יעקב 21 בני ברק

יחד בארשת אלי ישי

הציבור הקדוש מוזמן איש בל יעדר!

ק"ץ

חדשות אני איך?

בית המלוכה

והשביעית תשמטנה ולא נטשתה

אמנם מצוות שביעית היא חלק ממצוות התלויות בארץ, והיא שייכת לבעלי קרקעות ועובדי אדמה, אך אחרי הכל אי אפשר לפספס מצוה כה גדולה המבקרת אחת לשבע שנים.

לתועלת הענין מוה"ר הגאון רבי צמח מאזוז שליט"א, רכש חלקת אדמה מיהודי חקלאי, כדת וכדין, ואח"כ הקנה הרב לכל המעוניין מבחורי הישיבה ואברכיה לרכוש חלק ושותפות באדמה, לזכות במצוה החשובה מצוות השמיטה.

הקנין נעשה ברב עם ע"י קנין סודר בנוכחות שני עדים הגאון רבי יצחק בוכריץ, והרב אוריאל חורי שליט"א, ולאחר מכן יכלו הבחורים להשתתף בחלקת האדמה ע"י דמי השתתפות בסך 10 ₪.

למי שמאוד מעוניין לטעום מפירות ההפקר השייכים למוה"ר רבי צמח ולבחורי ואברכי הישיבה, מדובר בחלקת אדמה בגוש 10603 חלקה 11. בתאבון.

ממשיכים בחיזוק לרפואת ידידנו אמיתי בן כרמית

התחזקות והתעלות בלימוד וביראת שמים נרשמה בישיבה בחודשים האחרונים לרפואתו של חברנו היקר אמיתי בן כרמית שה' ישלח לו רפואה שלימה בקרוב. אמן.

זה מכבר 5 שנים קיים כולל בוקר, בו בחורים צעירים משכימים קום ועוסקים בהתמדה בלימוד התורה, זאת כמובן למרות הלימוד וההתמדה הנמשכת לכל אורך היום עד לשעות המאוחרות של הלילה, סדרי החובה ובין הסדרים, גם בבוקר שהראש צלול קמים ולומדים בחשק ובהתמדה.

הכולל שנפתח עם ארבעה בחורים, מונה כיום כארבעים בחורים, המתגברים כארי לקום ולעסוק בתורה הקדושה, בין המשתתפים מוגרלים ספרים ומלגות.

כאמור בחודשים האחרונים הבחורים משתדלים יותר להרבות בתורה ותפילות לרפואתו של חברנו היקר אמיתי, שב"ה יצא מכלל סכנה, אך נמשיך להעתיר בתפלה לרפואתו השלימה שישוב לאיתנו ולתלמודו. אכ"ר.

מחזור חדש בלימוד "ילקוט יוסף" בישיבה

מעבר ללימודי החובה בישיבה קטנה, בעיון הגמרא ובבקיאות, בסדרי הישיבה ובהלכה, מוצאים הבחורים גם זמן לקנות ידע מקיף וכללי בהלכות על ידי ספרי ההלכה של גדולי דורנו.

בין הספרים המומלצים על ידי רבני הישיבה הם כמובן ספריו של מרן הגר"ע יוסף זיע"א, ספרי מוה"ר הגאון הרב משה הלוי זצוק"ל שמזה שנים ארוכות מתקיים מסלול מיוחד ללימוד הלכות מתוך הספר מנוחת אהבה, ואף נערכים על כך מבחנים מידי יום שלישי, מבחנים נושאי מלגות ופרסים, לע"ע נבחנים מידי שבוע בישיבה גדולה ובקטנה, כ-90 בחורים.

השנה ביום הילולת מוה"ר הגאון רבנו משה לוי זצ"ל, זכו לברך על המוגמר כאשר סיימו מסלול של כל חלקי מנוחת אהבה, וערכו סיום ביומא דהילולא, ברוב עם הדרת מלך, הגאון הרב ליאור גלזר כיבד את המעמד ונשא דברים לחיזוק הבחורים, בסוף הערב הוגרלו פרסים בין כל המשתתפים.

כך גם לאחרונה נפתח גם מסלול לעידוד ולימוד הלכות על הסדר מתוך הספר "ילקוט יוסף" של הראש"ל הגאון רבי יצחק יוסף שליט"א בנו של מרן גאון עוזנו הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל.

זה כמובן כתוספת ידע של הלכה למעשה, באופן כללי, מלבד זה לומדים הבחורים בישיבה קטנה סדר קבוע מתוך הש"ע, ובשיעור ב' כבר מתחילים ללמוד מתוך הב"י עד שכבר באמצע שיעור ב' יודעים הבחורים ללמוד בית יוסף וש"ע בכוחות עצמם, וכשאיפתו של מרן הגר"ע יוסף להקים ישיבות שבהם ילמדו הבחורים בית יוסף וש"ע, וכמו שציין זאת כבר בנאום הכתר כשהוכתר לרב הראשי, דבר שעד היום לצערנו לא קיים בשאר הישיבות הספרדיות, מלבד במוסדות הישיבה ברחבי הארץ, על פי הוראתו של מרן ראש הישיבה שליט"א.

אם אתם משמרים...

בוקר שבת קודש רפאל חוזר מברית של בן דודו, בצדי הדרכים נותרו עדיין שלוליות מסערת הגשמים בשבוע האחרון, בעודו חושב על הברית, רגל שמאלו נוחתת אל תוך אחת השלוליות ומים נתזו על מכנסיו.. בהגיעו לחדר האוכל, העיר לו אחד החברים: מכנסך מוכתמים בבוץ, תשפשף אותם! "זה נראה לי אסור" השיב רפאל. וכך החל מתפתח פולמוס הלכתי על שלחן השבת, זה מתיר וזה אוסר. תוך כדי הויכוח התערב יוסף חיים שהגיע זה עתה ואומר: מה אתם מסתפקים ומסתבכים, כל יום שני ישנו שיעור "תורת השבת" שם תוכלו ללבן את ההלכה - הלכה למעשה!

השיעור שנפתח בעבר ע"י ידידנו היקר החתן המפואר רבי יצחק מאזוז שליט"א, בו מלבנים הלכות שבת ע"פ סדר הש"ע, מוגש כעת ע"י בחור השקדן ר' אלדד פרץ הי"ו, המוסר את השיעור בבהירות ומתק שפתיים, עם שאלות אקטואליות הנדונות הלכה למעשה

באופן מקיף מהגמ' והראשונים עד אחרוני זמננו: שש"כ, מנוחת אהבה, ומרן בחזון עובדיה. מיותר לציין כי השיעור אינו מתקיים בשעות הסדרים, אלא הבחורים מפנים מזמנם הפנוי בהפסקה, להוסיף עוד חכמה ודעת.

ברית עולם

שיעור מיוחד במינו נמסר ע"י בחורי ישיבה קטנה ר' אליאב כהן ור' אריה

חדאד הי"ו מידי שבוע בספר המפורסם "ברית כהונה" המלא בכללי הלכה כיצד יש לפסוק בכל דין ובכל מנהג. השיעור המתקיים זה כארבע שנים, ארגן השנה 'הילולא' לכבוד רבנו המחבר מרן רבנו משה כלפון הכהן זיע"א, בליל פטירתו ח"י בטבת, את ההלולא כבדו בנוכחותם הגאון רבי בנימין אליהו מאדאר שליט"א שדיבר חשיבות שמירת המנהגים, הרה"ג רבי צוריאל רבי שליט"א (ר"מ סדר ג'), והחתן המפואר הבחור היקר ר' משה חדאד הי"ו שדיבר בשבחו של מזה"ר. יה"ר שזכות בעל ההילולא תגן על כל ההוגים בתורתו.

כאיש אשר אמו תנחמנו

נשגור לכבוד המשפחה הכבודה, אנשי חיל רבי פעלים לתורה ולתעודה, מזכי הרבים, בוגרי הישיבה, האחים שלא יתפרדו,

רבי **יאיר טרבלסי** שליט"א מנהל המתיבתא.

שלוחא דרבנן רבי **ששון טרבלסי** שליט"א יו"ר המועצה הדתית כפר סבא.

רבי **ערן טרבלסי** שליט"א ר"מ במתיבתא. ואחיהם היקרים הי"ו

על פטירתה בשיבה טובה של **אמם** ע"ה

יה"ר שיקויים בו מקרא שכתוב: כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלים תנוחמו. אכ"ר.

המערכת

שבת התאחדות לתומכי הישיבה במלון "ניר עציון"

מה נשתנה הפסח הזה? הגדת 'ה' נסי' למרן ראש הישיבה שליט"א

הגדה של פסח היא הספר שחוברו עליו הכי הרבה ספרי פירושים מאז ומתמיד. למעלה מארבעת אלפים ספרי פירושים כבר התחברו, ובכל שנה ושנה נוספים עוד עשרות חדשים. אלא שהשנה לראשונה תעלה על שולחנו הגדה משלנו - הגדת מרן ראש הישיבה שליט"א. סוף סוף קריאת ההגדה בליל הסדר תקבל גופך מיוחד עם חידושיו המקוריים של מרן ראש הישיבה בהגדה מרהיבת עין | את ביאור ההגדה חיבר מרן שליט"א לפני... ארבעים שנה מתוך מטת חוליו ורק כעת זכינו לאורה | אם תרצו - אין זו (סתם) אגדה

מאת: עובדיה חן

בכל שנה אותה התלבטות: עם איזו הגדה משלל ההגדות החדשות או הישנות נסב על שלחן ליל הסדר... מהשנה - כבר אין מה להתלבט! עם צאתה לאור של הגדת "ה' נסי", עם פירושו הנפלאים והמתוקים של מרן ראש הישיבה שליט"א - כולנו מסובים עם הגדת 'ה' נסי'!

גולת הכותרת בהגדה, הם ללא ספק דברי הפתיחה המרגשים, בהם מספר מרן על הרקע לחיבור ההגדה, ובאיזה מצב התחברה. אם כל ההקדמות של מרן מרתקות, הרי שהקדמה זו - עלית על כולנה. בפעם הראשונה פורש מרן שליט"א באורח נדיר על פני 11 עמודים את אחד הפרקים הכואבים בחייו, והוא נס הצלתו ממות לחיים בשנת תשל"ד, כאשר חלק מהדברים נערכו מתוך זכרונות שכתב ממש בשעת מעשה לפני כארבעים שנה. מדובר בסיפור מטלטל ומסעיר, הנע בין יאוש לתקווה, כשהתקווה תמיד נאחזת בפסוקים ובדברי חז"ל אותם הוא חי והם חלק ממנו. אפילו בזמן שהובהל באמבולנס לבית החולים והיה במצב קריטי, ראה מול עיניו את דברי חז"ל, כפי שהוא מספר שם "הזרימו לי חמצן לנשימה. והרגשתי אז מאמר רז"ל בויקרא רבה (פרשה ל"ד אות ב):

אפילו בשעה שנפשך מצפצפת לצאת מתוך גופך - אני משיבה לך".

בסיפור זה יש גילויים נדירים של עוצמות רוח ותעצומות נפש, וזו הזדמנות להצצה נדירה להתמודדות אישית וכנה של גדול הדור ברגעים של משבר. **חובה לקרוא ולהתחזק!** בין הדברים, הוא מספר על הברכה הפלאית שבירכו הבבא סאלי, שבזכותה ניצל למרות כל תחזיות הרופאים.

את המאמר הוא מסיים בשורות המרגשות הבאות: "אמרתי אני בלבי: מה אשיב ליוצרי, ששלח למכתי צרי, והעמידני חי וכמעט בריא? (הוא יגמור בעדי אמן). כי הוא יכאיב ויחבש, ימחץ וימרח דבש! וקבלתי על עצמי בחדש ניסן תשל"ד לחבר בל"ג ספר ה' נסי לרמוז לכמה נסים שאירעו לי... אולם מרוב תלאות, החולפות ובאות, חיברתי את גוף הספר עוד בבית לוינשטיין רעננה (בכתב ספרדי, ופעם בא מנהל המחלקה ד"ר מגדלסון נ"ע עם כמה רופאים והראה להם את כתב-ידי המסודר במחברת, לאמר: תראו איך אנו משקמים את החולים שלנו, אע"פ שלא ידעו לקרוא מאומה). אבל לא איסתייעא מילתא להוציאן לאור הדפוס עד היום שעברו ארבעים שנה, וסימניך שמי השני נסים. נסי מ'. ועל ניסך שבכל יום עמנו תלי"ת".

תוך כדי עלעול בהגדה החדשה, תהיתי לעצמי מה כבר ניתן לחדש בהגדה של פסח אחרי אין-ספור הפירושים שכבר התחברו עליה והפכו בה מכל צד... מה הופתעתי לראות שהחידושים מאוד מקוריים ונראה שלא נגע בהם אדם מעולם.

הכל מכירים למשל את הקושיא על ההגדה: מדוע בסיום הקטע "השתא הכא" שנכתב בארמית, פתאום עובר המגיד ללשון הקדש ומסיים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה", היה לו לומר "לשתא דאתיא...?" נאמרו על כך כמה תירוצים מפולפלים, אולם בהגדה החדשה מציע מרן שליט"א יישוב גאוני בפשטותו: קטע זה הפותח את ההגדה נכתב בארמית כדי שבינו את הנאמר כל יושבי השלחן, כולל הנשים ועמי הארץ שלא הבינו לשון הקדש, אבל את המשפט "לשנה הבאה בירושלים הבנויה" לא היה צורך לכתוב בארמית, מאחר שהיה רגיל ושגור בפי העם. דוגמא לסוג כתיבה כזה מביא מרן מנוסח הגט שכולו בארמית, ואילו תחילתו בלשון הקדש: בשני בשבת בחודש פלוני

הראל

בשנה פלונית וכו', ויש בו עוד כמה מלים כגון והרי את מותרת לכל אדם וכו' כדת משה וישראל, שהם בלשון הקדש, מפני שגירותן בלשון. **היש חיך מתוק מזה?**

כך גם פגשנו בתירוץ חדש ומפתיע על התשובה התמוהה לשאלת החכם "אף אתה אמור לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן". פירושים אין מספר נאמרו על כך, אך מרן שליט"א בדרכו הפשטנית טוען כי "הנכון מכל הפירושים ע"פ הפשט שילמד עמו הלכות הפסח במשנה במסכת פסחים עד שיגיע למשנה אחרונה שם (פ"י מ"ח) המתחילה: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, שהיא הלכה אחרונה שם הנוהגת בזמן הזה לענין שאין אוכלים כלום אחר אפיקומן. וכאילו אמר: אף אתה אמור לו כהלכות הפסח "עד" אין מפטירין וכו'". **פשוט ואמיתי!** ומסיים מרן: **"ומצוה לפרסם פירוש זה"**. (בהמשך הוא מביא שאחר כך מצא כעין זה בריטב"א ע"ש).

בנוגע לתשובה לבן הרשע, מבאר מרן שיש אפשרות להפוך גם את ה'בן' הרשע לצדיק על ידי שמראים לו את חכמת התורה וכו'. וכאן הוא משתף את הקוראים בדו-שיח מענין שהתפתח באקראי בינו לבין יהודי חילוני במסדרונות בית החולים, המראה עד כמה המאור שבתורה יכול להחזיר למוטב: "וכן היה מעשה באלול התשנ"ג בביה"ח תל-השומר, בהיותי שם בשבת עם רעייתי נ"ע אחרי נתוח, והיה חילוני אחד בחדר-האוכל בשם פלדמן ששאל אותי שאלות רבות להכעיס וקיבל תשובה על כן, ושאל לשמי ואמרת לי לו מאיר. אמר לי כתוב בגמרא ר"מ רמון מצא וכו', רציתי לזרוק עליך רמון ואתה ניטרלת אותו. ואמר שבילדותו כינו אותו אפיקורוס מפני שרצה לעלות לא"י וכו' ומזה התדרדר לגמרי. וסיים: אלקים שלנו האשכנזים קנוא ונוקם אבל אלקים שלכם חנון ורחום. שאלתי אותו מה זה פלדמן באידיש, וענה: איש שדה. אמרתי לו: זה תואר של עשו הרשע, אבל בתרגומו באידיש "פלדמן" בגימ' צדיק. וכמעט רצה לחזור בתשובה, ולא יכולתי לטפל בו מפני מחלת רעייתי אסתר נ"ע, והפניתי אותו לתנועת ערכים וכיו"ב".

לחובבי החשבונות, היינו מציעים לעיין בדיבור הארוך על פסקת "בשבעים נפש ירדו אבותינו מצרימה", שם מציג מרן ראש הישיבה חשבון ארוך וגאוני אשר דרכו הוא מסביר את התפתחות מספרם של בני ישראל במשך שנות גלות מצרים - "לסתום פי פורקי עול הטוענים איך נתרבו עם ישראל כל כך במשך רד"ו שנים".

בין השיטין רואים כיצד מרן קיים מצות "והגדת לבנך", כאשר בכמה חידושים הוא מביא שאלות על ההגדה שנשאל מבנותיו בילדותן. בחלק ההלכות הוא גם מספר שאביו מרן הגאון איש מצליח זצ"ל היה מראה לבניו בילדותם המצות והזרוע והביצה וכו' ושואל אותם על כל אחד כנגד מה. והם עונים: שלש מצות כנגד חכמה, בינה ודעת, זרוע כנגד חסד וכו'. ושמים כל דבר על מקומו בקערת הסדר.

ולסיום, כאן המקום להודות למי שעומד מאחורי הקלעים ר' **הראל זנזורי** הי"ו, שיגע וטרח רבות כדי שהגדה זו תצא לאור עולם, כפי עבודתו בשאר ספרי מרן, בהם הוא משקיע את נפשו ונשמתו. נראה כי הברכה הטובה ביותר שהוא יחפוץ שנברכו: שיזכה להוציא עוד ועוד מספרי מרן בקלות. אז הנה בירכנו.

ספר "באור פני מלך חיים"

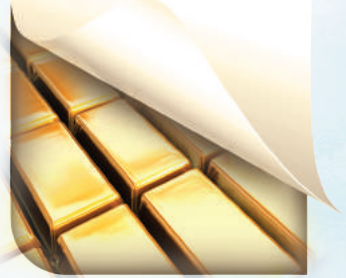
אור חדש האיר אל עבר פנינו מטבריא הרחוקה - הספר החדש "באור פני מלך חיים" מאת ידידנו בוגר הישיבה הגאון רבי דוד ברדא שליט"א. הספר טובב הולך על הלכות חנוכה מתוך ספר "בן איש חי". הגאון המחבר כבר נודע בחיבוריו המיוחדים כמו שו"ת "רביד הזהב" ב"ח ועוד, ועתה הפליא עצה הגדיל תושיה ועשה אזנים לתורתו של רבנו יוסף חיים זיע"א. בספרו זה הוא יורד לעומקה של הלכה, ונשא ונתן בדברי רבנו יוסף חיים זיע"א עם הוכחות וראיות, בונה וסותר מקשה ומתרץ בטוב טעם ודעת, תוך השוואה לשיטות הפוסקים ולדרך הקבלה. וזאת בדרכו הייחודית המשלבת בקיאות נדירה בבהירות ועריכה נפלאה. כך שבסיום קריאת ההערה, פרושה לפני הקורא יריעה רחבה על כל הנושא המדובר באותה ההערה.

לספר ניתנה הסכמה מאת מרן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל כשנתיים לפני פטירתו. כמו כן קיבל הרב המחבר הסכמה מיוחדת מהראש"ל הגאון רבי שלמה עמאר שליט"א, והראש"ל הגר"י יוסף שליט"א אשר מעיד בהסכמתו: "וידעתי כי מרן אמור"ר זיע"א היה אוהב את ספרי המחבר דגן, והיה נהנה מבקיאותו הגדולה, ומעיונו הזך בדברי הפוסקים, והיה מחבב ומוקיר את הרב המחבר במאד. ויהי "דוד" לכל דרכיו משכיל וה' עמו".

בפתח הספר נצבים מאמרים מיוחדים אודות רבנו הבן איש חי. ראשון בקדש מאמר מאת מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, ועוד מאמר מאת הרב המחבר אודות חשיבות הלימוד בספר הקדוש "בן איש חי". בדבריו הוא מרחיב על הקשר שהיה למרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל עם תורתו של הבן איש חי, ומציין דבר מעניין שמרן זצ"ל לא כתב בשום מקום מאמר לתולדות חייו של גאון אחד מהראשונים או מהאחרונים, זולתי תולדות חייו של רבנו יוסף חיים זיע"א (והוא המאמר הנ"ל). הסיבה לכתיבת המאמר: "להוציא מלבן של כמה תלמידי חכמים ובעלי בתים האומרים, שכביכול אין ללמוד כלל בספר "בן איש חי", בטענה שמרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, העיר עליו הערות..."

ומסיים שם: "זכורני בילדותי כשהייתי בן 14-15, והייתי לומד בישיבת "כסא רחמים", היה סדר ללימוד ספר "בן איש חי". בפרט ביום שבת ללמוד את ההלכות של אותה פרשה, והיינו נבחנים ביום ראשון, וכן על זה הדרך. ועד היום פוק חזי מאן גברא רבה, דקא עסיק באורייתא דיליה, הוא מוה"ר הגאון ראש הישיבה, רבי מאיר מאזוז שליט"א, דקא יליף בשיעוריו תמידין כסדרן, בספר "בן איש חי". ומבאר ומסביר בשפה ברורה דעת רבנו זיע"א, ודעת הפוסקים החולקים עליו, עד שמגיע להלכה ולמעשה". בהמשך, מביא הרב המחבר את דברי מרן ראש הישיבה שליט"א בשבח לימוד ספר "בן איש חי", אשר בסיומו כתב מרן הבחנה מעניינת: "וכל מה שכתב מרן גאון עוזנו, רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, להעיר ולהאיר, לשאת ולתת בדברי הבן איש חי, הוא מרוב אהבתו וחשקו לספריו של רבנו זיע"א. וההבדל בין פסיקת מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל, לבין פסיקת רבנו יוסף חיים; מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל דעתו, שהדור שלנו אין לו כוחות ולא יכולים לעמוד בהידורים של רבנו הבן איש חי, כל דור לפי דורו, פרנס לפי דורו וממילא יש לעשות לפחות כמו שכתב מרן רבי יוסף קארו זיע"א בדיוק, וזהו הכח של הדור הזה. פעם הדור היה יכול לעמוד בתיקונים, בתעניות, ובתיקוני כרת, והיו מוכנים לקבל כל החומרות וההידורים, משא"כ בזמן הזה דור חלש כולי האי ואולי".

נחתום בברכה לגאון המחבר שליט"א, שעוד יפיץ לנו מאורותיו ומתורתו, להגדיל תורה ולהאדירה, וחפץ ה' בידו יצלח אמן.

סודה של 'געיא'

להיפך מחייב קיצור ותכיפות ההטעמה. ובמלים אחרות: 'נח נראה' - עוצר את הקורא לבל יוציא קול, כגון המלה 'אַבְּ-רָהִם' לא נוכל להאריך באות ב' הנקודה בשוא נח. 'נח נסתר' - עוצר את הקורא לבל ימשיך בתנועה הבאה, אך יכול וצריך להאריך, כגון המלה 'אַבְּ-רָ-הִם' שהאריכות בר' אינה נעצרת ונחתכת כב' דלעיל.

כמו כן הנח הנסתר שבאמצע המלה, קצר לעומת הנח הנסתר במקום הנגינה-ההטעמה, כקיצור הנח הנראה מול הנח הנסתר. כגון המלה אברהם דרגות העצירה הן: א. התנועה הקטנה שאחריה 'נח נראה' - אַבְּ. ב. התנועה הגדולה שאחריה 'נח נסתר' ללא הטעמה ק. ג. התנועה הגדולה שאחריה 'נח נסתר' ובה ההטעמה הֶם (שבמקרה שלנו אחר ה'נח הנסתר' נוסף 'נח נראה').

כך שאם נדרג את סוגי העצירות, נמצא שהעצירה החזקה ביותר, נמצאת בתנועה שבה הטעמת המלה העיקרית. העצירה הפחותה בדרגה, תהיה בתנועה שאחריה נח נסתר, והעצירה הכי פחותה תהיה בתנועה שאחריה נח נראה. ובכל אלה אין הבדל בין אם תהיה תנועה גדולה או קטנה, ומכיון ששני הנחים מייצרים סוגי תנוחה שונים, שב'נסתר' - המנוחה היא הארכת התנועה (ונח בכך שאינו מבטא אות אך מבטא תנועה), והעצירה אינה מוחלטת, וב'נראה' - המנוחה היא עצירת ההגייה (ונח בכך שעוצר לרגע גם מהתנועה וגם מהאות), והעצירה מוחלטת; הרי שרצף של תנועות גדולות יצריך אותנו עצירה נוספת על ידי הארכת אחת התנועות, שאם לא כן עלולים אנו בשטף קריאתנו להימנע מאריכות התנועה הגדולה (משום שקשה לאדם לבטא מספר הברות פתוחות/נח נסתר ברצף).

ומכאן הצורך למושג 'געיא' (או בכינויים נוספים מתג/מאריך), סימן כזה א, המורה על הארכת והמשכת אותה התנועה יותר מן השאר.

וכמובן שאם ננסה לחשוב באילו תנועות נמצא

כל בוגר הישיבה מכיר ה'געיא', אף כי רבים מאיתנו לא יודעים מהותה ותפקידה, מדוע יש געיא? מהן כלליה? ולפי מה נקבע מקומה?! ומה שייך כל זה ל'נח נסתר' ו'נח נראה'? על כך ועוד במאמר המרתק שלפנינו.

הרב אלעד עשור

אחרי שהקדמנו לבאר שכל תנועה מושכת אחריה 'נח' - אחר תנועה גדולה הוא 'נח נסתר' כמו: ראש, שְמָאל, וכדו'. ואחר תנועה קטנה הוא 'נח נראה' דהינו שוא נח או דגש חזק, בכדי לבטל ולקצר את הנח הנסתר כמו: בְּלִבְכֶם, דְּבָרוּ, וכדו'. כבר לא נגמגם כשישאלונו בשלמא לדידן קמץ ופתח אתי שפיר מאי בינייהו, אלא לדידכו מאי נפקא מינה?! אף אתה אמור לו, ולטעמיך מי ניחא? והא חיריק החסר והמלא תוציא' באותה הצורה, וכן קובוץ ושורוק, וכן קמץ רחב וקטן, (ולתימנים גם פתח וסגול), כל אלה חברו אל עמק השוים?! אלא ודאי שהוא כאמור, שההבדל אינו במבטא בדוקא, אלא בתוצאה ובהשלכות ה'נח' שיבוא אחריו, אם 'נסתר' או 'נראה', מה שמשפיע על כללים נוספים וכמו שנתחיל לבאר במאמר הנוכחי.

אחר כל הדברים והאמת האלה, נשכיל להבין שכל נח נסתר או נראה, נחשב כעצירה במידת מה, לצרכי כללים אחרים בלשון הקודש.

אם כי, ודאי לנו כי אינה דומה עצירת הנח הנסתר (אם קריאה = אותיות א'ה'ו'י שאינן נשמעות), לעצירת הנח הנראה (שוא נח - דגש חזק). שהנח הנסתר אינו סותר הארכת ונגינה באותה התנועה, אלא אדרבה מצריך אותה. ואילו הנח הנראה

מוכרח להיות אחת גדולה יותר, כך שהאחרונה או לפני האחרונה בעצירה החזקה ביותר, ומשם כלפי תחילת המלה אם יהיו נחים נראים כמו 'בְּלִבְכֶם' אין כל בעיה. וכן אם חלקם נראים וחלקם נסתרים, באופן שאין שני נסתרים ברצף, כגון: 'בְּלִבְבוֹ' גם לא תהיה בעיה. וכל הבעיה תתחיל כאשר לפני הטעם, יהיו כמה נחים נסתרים רצופים, כגון: 'הֶרְחַקְמָה', ששתי התנועות האחרונות הראשונה (מהסוף) בנח נסתר, והשניה בהטעמת המלה, אך השלישית והרביעית שוב נח נסתר, ולכן ברביעית נוספה "געיא"! להעלות את דרגת ההפסק (ונמצא הסדר הוא מסוף להתחלה חלש חזק חלש חזק). וזהו סוד ההפסקות בלשון הקודש, שלכל היותר תהיה תנועה אחת בלבד ללא הפסק נח נראה או געיא, וכל תנועה נוספת אם לא תיעצר על ידי נח נראה תיעצר על ידי געיא.

נמצינו למדים: **א.** געיא מונחת רק תחת תנועות המלוות בנח נסתר. **ב.** אין שתי נחים נסתרים באותה דרגא ברצף. **ג.** סדר ההפסקות הוא מהסוף להתחלה אחד כן ואחד לא (-לכל הפחות, ויתכן אף שכל המלה נחים נראים וכנ"ל).

במאמר הבא בעזרת ה' נתמקד בהקשר הדברים לצורות ההטעמה מלרע ומלעיל, וכן לשאר סוגי הגעיות מתי יבואו, וטעם הדבר.

את הגעיא באה, בודאי שכולנו נענה בתנועה הגדולה בלבד, מפני שהיא מורה על אריכות, לעומת התנועה הקטנה המורה על קיצור. וכן הנח הנסתר (שמגיע אחר תנועה גדולה) מסוגל להתארך, שהרי אינו עוצר רק את האות ולא את התנועה, ואילו הנח הנראה (שמגיע אחר תנועה קטנה) אינו יכול להתארך, מכיון שהוא עצירה מוחלטת גם של האות וגם של התנועה.

ואכן כן הוא שגעיא לא תמצא אלא במקומות של נח נסתר, ומהסיבה האמורה שכשיש מספר תנועות גדולות ברצף, ואז הנח הנסתר נשחק ומצטמצם, נוספה געיא כדי לשים רווח בין עדר ובין עדר.

וזהו הכלל היוצא לנו מכל ההסברים הנ"ל: "בכל שני נחים נסתרים, חייב להיות נח אחד "ארוך" או "עוצר" יותר מהאחר"! כגון: אמר, כתב, עשה, דרך, שמר. שבכל אלה התנועה השניה שבה ההטעמה בדרגא גבוהה יותר מהתנועה הראשונה. וכן: למה, כמה, אנא, ימה, שער, חודש, קודש, יִשְׁכַּל. שבכל אלה התנועה הראשונה בדרגא גבוהה יותר מהשניה.

ואם תהיה מלה בת הברה אחת, אזי ההטעמה תהיה בה (או שתתחבר במקף למלה הבאה). ואם תהיה בת שלש הברות ויותר, בכל שתי הברות

כסא דנחמתא נשגר לכבוד חברינו היקרים

בוגרי הישיבה ידידנו

הרה"ג רבי **שלמה דרשן** שליט"א מלמד בת"ת איש מצליח.

הרה"ג רבי **דוד דרשן** שליט"א רב מושב זוהר.

הרה"ג רבי **אברהם דרשן** שליט"א.

הרה"ג רבי **יעקב דרשן** שליט"א

על פטירתו בשיבה טובה של אביהם היקר ז"ל

יה"ר שהרופא לשבורי לב יחבש לעצבותם וירפא לשברם, ובנחמת ציון וירושלים תנוחמו. אכ"ר.

אם ידעת בשורה טובה לחבי"ך מה'ר ימה'רנה לו את בש'ר במדב'ר וחיתה נפשו בגללך כי המבשר טוב משיב הרוח.
(מנחם המדי"א, צפורן שמי"ה סי' י"א אות קע"א)

השמחה במעוננו

ב"ב
רבי יהודה בניהו מאדאר הי"ו
אלעד
רבי יצחק מאזוז הי"ו
ירושלים
רבי רביד סעאדה הי"ו
רחובות
רבי שי זרקא הי"ו
ירושלים
רבי דניאל טקאלה הי"ו
חולון
רבי אפרים מאדאר הי"ו
צפת
רבי רפאל חיים כלפון
הי"ו
ירושלים
רבי ליאור תזן הי"ו
חולון
רבי שי שריד הי"ו
ב"ב
רבי נתנאל קבלן הי"ו
ב"ב
רבי יהודה חדאד הי"ו
ירושלים
רבי משה סבאן הי"ו
חולון
רבי אליהו אלמוג סבאג הי"ו
קרית אתא
רבי שלום אילוז הי"ו
אשדוד
רבי אפרים בכר הי"ו

אור יהודה
הרב אריאל מימון שליט"א
ב"ב
הרב משה נעמן שליט"א
מעלות
הרב אוריאל אסרף שליט"א
אשדוד
מנחם המדי"א
להלכות הבת
הרב איתן דויד שליט"א
ב"ב
הרב צוריאל פיתוסי שליט"א
ב"ב
הרב ערן לוי שליט"א
ב"ב
הרב דוד מגדיש שליט"א
ירושלים
הרב אלחי טל שליט"א
ב"ב
הרב ברוך כהן שליט"א
ב"ב
הרב אביחי נחום שליט"א
בני ברק
אנישואי הבת
הרב בנימין זאן שליט"א
ב"ב
אנישואי
רבי גדיאל ביתאן הי"ו

סימן ט"ו
להלכות הבת
הרב ניר חתן שליט"א
צפת
הרב עובדיה מאזוז שליט"א
ב"ב
הרב משה נחום שליט"א
ב"ב
הרב יאיר בוכריץ שליט"א
ראש"צ
הרב לירן ישי שליט"א
ב"ב
הרב אריאל צברי שליט"א
ב"ב
הרב אלרועי כהן שליט"א
ב"ב
הרב לידור לוגאסי שליט"א
מעלות
הרב עידן אפרים שליט"א
הרב ישראל מאיר יפרח
שליט"א
בני ברק
הרב ישראל סופר שליט"א
הרב יצהר אסייג שליט"א
ב"ב
הרב ישראל מאדאר שליט"א
אלעד
הרב דור לוי שליט"א
ב"ב
הרב ישראל בוכריץ שליט"א

הדה"מ הרה"ג רבי ראובן פרץ שליט"א

ב"ב

אהל אשת הנכדה

הרב שלמה מועלם שליט"א

ב"ב

ב"ב

הרב דקל הכהן שליט"א

ב"ב

הרב רפאל אמויאל שליט"א

ב"ב

אהל אשת הנכד

הרה"ג רבי רונן הכהן שליט"א

מפקח ת"ת לחם הבכורים

ירושלים

ב"ב

רבי עמרם מדהלה הי"ו

רחובות

רבי יוסף אבנעים הי"ו

ירושלים

אבר המצוה

הרב אמנון אליה שליט"א

ב"ב

הרב יצחק משה שליט"א

ברכת מזל טוב וסימן טוב לכבוד ידידנו רב הפעלים
למען הישיבה בכלל ובחוריה בפרט, מרתב"י, הלא זה ה'וד

הגאון רבי עובדיה מאזוז שליט"א

אב הבית בישיבה גדולה, ור"פ אחה"צ בישיבה קטנה

לרגל היכנס בנו היקר נ"י לנועם עול המצוות

יה"ר שיזכה לגדול עוד מעלה מעלה בתורה ויראת שמים ויהיה נטיעה דומה

לשרשים, פתוך בריאות נחת ושפחה לו ולהוריו וכל המשפחה. אמן.

ברכת סימן טוב נשגור

לכבוד מעלת ידידנו רב פעלים מרביץ תורה, הלא זה ה'וד

הרה"ג רבי **ציר אריאל** שליט"א

ראש כולל "בן איש חי" ראשון לציון

לרגל הולדת בנו נ"י

יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים. אמן.

ברכת סימן טוב נשגור

לכבוד מעלת ידידנו רב פעלים מרביץ תורה בתלמידים, במסירות ובלבביות,

הלא זה ה'וד הרה"ג רבי **יצחק בכר** שליט"א

ר"פ בשיעור א' ישיבה קטנה

לרגל הולדת בנו נ"י

יה"ר שיזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים. אמן.

המערכת

הגליון מוקדש

לעילוי נשמת המנוח הנכבד והיקר
אוהב תורה ולומדיה, אהב את הבריות, איש אמת,
בעל צדקות אשר זכה להיות מבוני הארץ ומיישביה
שאול בר דוד ושושנה לבית עשור ז"ל תנצב"ה
הוקדש ע"י אשתו בניו ובנותיו

יה"ר שיתמלאו כל משאלות לבם לטובה, ובכל אשר יפנו ישכילו, וכל
אשר יעשו יצליחו, ויזכו לעושר ואושר וכבוד, בריאות איתנה ונהורא
מעליא, אורך ימים ושנות חיים. אמן

יחד בחסות:

בחסות: מאיה שרותי נקיון